

HÖGSKOLAN VÄST

Lärosätesgranskning
Självvärdering Utbildning
Högskolan Väst

Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

Självvärdering

Lärosäte:	Högskolan Väst
Reg.nr	2019 A-2019-08-4748

Del 1 i självvärderingen: lärosätets kvalitetssystem

Syftet med denna inledande del i självvärderingen är att möjliggöra för lärosätet att på en övergripande nivå beskriva hur kvalitetssystemet är uppbyggt och tänkt att fungera.

I den första delen av självvärderingen ska lärosätet på en övergripande nivå redogöra för lärosätets kvalitetssystem. Den inledande delen ska vara på 3-5 sidor, tolv punkters textstorlek. Följande ska ingå:

- en övergripande redogörelse för hur kvalitetssystemet är uppbyggt, inklusive en processbild som illustrerar samtliga nivåer av kvalitetssystemet
- hur länge det nuvarande systemet för att kvalitetssäkra och utveckla utbildningarna varit i bruk, hur det har utvecklats över tid och vilka principer det bygger på
- en redogörelse för den övergripande planen för kvalitetssäkring av utbildningarna och vilka metoder som används, exempelvis kollegial granskning.

Del 2 i självvärderingen: bedömningsområdena

I den andra delen av självvärderingen ska lärosätet beskriva och analysera sitt kvalitetssystem och kvalitetsarbete utifrån de sex bedömningsområdena. Lärosätet ska analysera och visa hur kvalitetssystemet och kvalitetsarbetet uppfyller bedömningsgrunderna för respektive bedömningsområde. Lärosätet ska kunna belägga att det valda tillvägagångssättet säkerställer kvaliteten i utbildningarna och identifierar ytterligare förbättringsbehov. Lärosätet ska även förhålla sig till utfallet av tidigare granskningar, såväl egeninitierade som externa utvärderingar. Lärosätet ska också förhålla sig till resultatet av UKÅ:s lärosätetstillsyn. Utöver bedömningsgrunderna kan det även finnas andra delar som är relevanta att beskriva inom ett bedömningsområde. Bedömningsgrunderna behöver inte redovisas i någon särskild ordning.

Varje bedömningsområde inleds med en beskrivande text av området följt av de bedömningsgrunder som ingår i området. Därefter följer en vägledande text som syftar till att tydliggöra hur lärosätena ska visa att bedömningsområdet är uppfyllt.

Självvärderingen bör som mest omfatta 70 A4-sidor i 12 punkters textstorlek.¹

---

¹ Exklusive UKÅ:s text för respektive avsnitt.

Innehåll

Del 1.....	5
Högskolan Väst	5
Organisation	5
Kvalitetssystem.....	6
Verksamhetssystem	7
Kvalitetssäkringssystem.....	8
Förkortningar.....	10
Del 2.....	11
1. Bedömningsområde: Styrning och organisation	11
1.1 Kvalitetssäkringssystem för utbildning.....	12
Grund- och avancerad nivå.....	13
Forskarnivå	14
Styrkor och utvecklingsområden	15
1.2 Kvalitetspolicy.....	16
Styrkor och utvecklingsområden	17
1.3 Ansvarsfördelning.....	17
Styrkor och utvecklingsområden	19
1.4 Delaktighet, engagemang och ansvar	20
Kvalitetskulturen	20
Lärare.....	20
Studenter och doktorander.....	21
Övriga medarbetare	22
Styrkor och utvecklingsområden	22
1.5 Strategisk styrning	23
Styrkor och utvecklingsområden	25
1.6 Kommunikation	26
Styrkor och utvecklingsområden	27
2. Bedömningsområde: Förutsättningar	28
2.1 Kompetensförsörjning.....	29
Styrkor och utvecklingsområden	30
2.2 Kompetensutveckling	31
Styrkor och utvecklingsområden	32
2.3 Infrastruktur, studentstöd och läranderesurser.....	33
Information om studiesituation	34
Infrastruktur	35
Studentstöd	37
Läranderesurser.....	37
Styrkor och utvecklingsområden	38

2.4 Genomförande av utbildning inom planerad studietid.....	38
Trackit-projektet.....	38
Rutiner för genomströmningsanalyser.....	40
Uppföljning av doktorandernas studietid	40
Styrkor och utvecklingsområden	41
3. Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat.....	42
3.1 Utformning, utveckling, inrättande och nedläggning av utbildningar	43
Inrättande.....	43
Utformning	44
Utveckling.....	44
Nedläggning.....	45
Styrkor och utvecklingsområden.....	45
3.2 Studenternas aktiva roll i lärandeprocesserna.....	45
Styrkor och utvecklingsområden.....	47
3.3 Samband mellan forskning och utbildning.....	48
Styrkor och utvecklingsområden.....	50
3.4 Koppling mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer.....	50
Styrkor och utvecklingsområden.....	52
3.5 Åtgärder utifrån uppföljningar och granskningar.....	53
Styrkor och utvecklingsområden.....	55
3.6 Publicering av granskningsresultat.....	55
Styrkor och förbättringsområden.....	56
4 Bedömningsområde: Jämställdhet.....	57
4.1 Jämställdhet i utbildningarna	57
Övergripande ramverk och processer	57
Systematiskt arbete med jämställdhet i utbildning	58
Styrkor och utvecklingsområden.....	61
5. Bedömningsområde: Student- och doktorandperspektiv	62
5.1 Inflytande över utbildning och studiesituation	62
Övergripande bestämmelser.....	62
Studentinflytande i praktiken.....	63
Styrkor och utvecklingsområden.....	66
6. Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan.....	67
6.1 Beredskap att möta förändringar i arbetslivet.....	67
Arbetsintegrerat lärande – Högskolan Västs profil	67
Samverkan på högskoleövergripande nivå.....	68
Samverkansformer och AIL-inslag i utbildningarna.....	69
Lärandemiljöer.....	72
Styrkor och utvecklingsområden.....	72

Del 1

Högskolan Väst

Högskolan Väst startade 1990 under namnet Högskolan i Trollhättan/Uddevalla (HTU). Verksamheten bedrevs på tre campus: Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg. År 2000 införlivades Hälsohögskolan Väst i Vänersborg med HTU. Under 2006 bytte HTU namn till Högskolan Väst (HV), och 2007/2008 flyttade hela högskolan till ett nybyggt campus i Trollhättan. Idag finns ca 675 anställda och närmare 5100 helårsstudenter (15 000 individer).

Högskolan erbjuder cirka 40 olika utbildningsprogram såväl på grund- som avancerad nivå, och cirka 200 fristående kurser. Sedan 2012 utfärdas examen på forskarnivå inom områdena arbetsintegrerat lärande (AIL) och produktionsteknik. Det finns cirka 60 antagna doktorander.

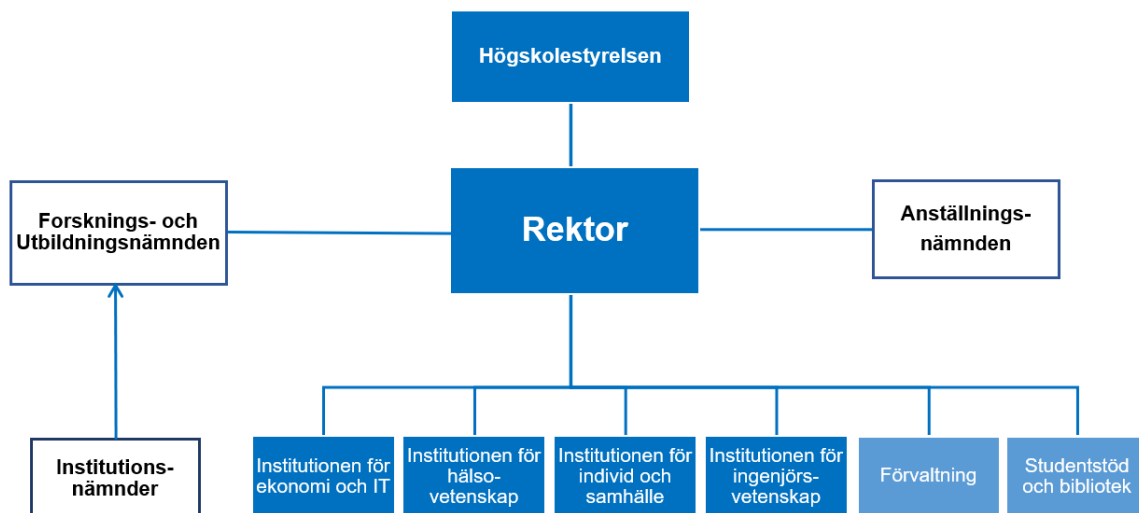
Forskningen vid Högskolan Väst är i hög grad tillämpningsorienterad och bedrivs i samverkan med det omgivande samhället. Den spänner idag över ett brett fält, där tre områden är särskilt starka och har status av "vitala forskningsmiljöer" efter beslut av högskolestyrelsen. Dessa områden är Produktionsteknik Väst (PTV), Lärande i och för det nya arbetslivet (LINA) samt Barn- och ungdomsvetenskap (BUV). Drygt hälften av intäkterna för forskning kommer via externfinansiering.

Arbetsintegrerat lärande, AIL, är högskolans övergripande profil och värdegrund för lärande, kunskapsutbyte och kunskapsutveckling. AIL ska genomsyra verksamheten vid Högskolan Väst, och högskolan har sedan 2002 regeringens särskilda nationella uppdrag att utveckla AIL. Arbetsintegrerat lärande är inte bara en utbildningsprofil utan också ett tvärvetenskapligt forskningsområde. Det präglar den vitala forskningsmiljön LINA, men också stora delar av BUV. Under 2019 har högskolan dessutom inrättat en ny utbildning på forskarnivå i arbetsintegrerat lärande. Den är tvärvetenskaplig och ersätter tre befintliga utbildningar på forskarnivå inom detta område. De första doktoranderna antas vårterminen 2020.

Samverkan är en integrerad dimension i Högskolan Västs utbildning och forskning och har funnits med som en central del sedan högskolans start. Grundidén är kunskap i samverkan, där akademien och det omgivande samhället möts och formulerar forskningsproblem och metoder tillsammans. Högskolan kan bidra med ett akademiskt angreppssätt och AIL-tänkande där dialog i samverkan effektivt skapar lösningar på komplexa problem. Det kan gälla konkreta processlösningar för verkstadsindustrin såväl som mer omfattande samhällsutmaningar för kommuner och regioner, inom områden som exempelvis regional utveckling, integration eller folkhälsa.

Organisation

Högskolans organisationsstruktur, Figur 1, består av en linjeorganisation och en nämndstruktur. Organisatoriskt bedrivs utbildning och forskning vid sammanlagt fyra breda institutioner, vardera indelade i tre-fem avdelningar. Institutionerna leds av varsin prefekt, och på varje avdelning finns en avdelningschef med personalansvar. Den gemensamma förvaltningen leds av högskoledirektören och har åtta avdelningar. Därtill är studentstöd och bibliotek en enhet på samma nivå som institutioner och förvaltning.

Figur 1. Högskolans organisation

Arbetsenhetscheferna ingår tillsammans med rektor, prorektor och vicerektor för AIL i högskolans ledningsgrupp, HLG.

Den kollegiala nämndorganisationen är uppdelad i Forsknings- och Utbildningsnämnden (FUN) Anställningsnämnden samt Forskningsetiska utskottet på högskolegemensam nivå, och fyra institutionsnämnder på lokal nivå. Nämndernas ansvar och uppgifter inom kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling finns i deras arbetsbeskrivningar och rektors delegationsordning. Institutionsnämnderna väljs vart tredje år, och bildar FUN genom två representanter från varje institutionsnämnd samt student- och doktorandrepresentanter. Anställningsnämnden utses av FUN (fyra lärarledamöter) och rektor (en lärarledamot, tillika ordförande). Institutionsnämnderna och FUN utser varsin ledamot till Forskningsetiska utskottet.

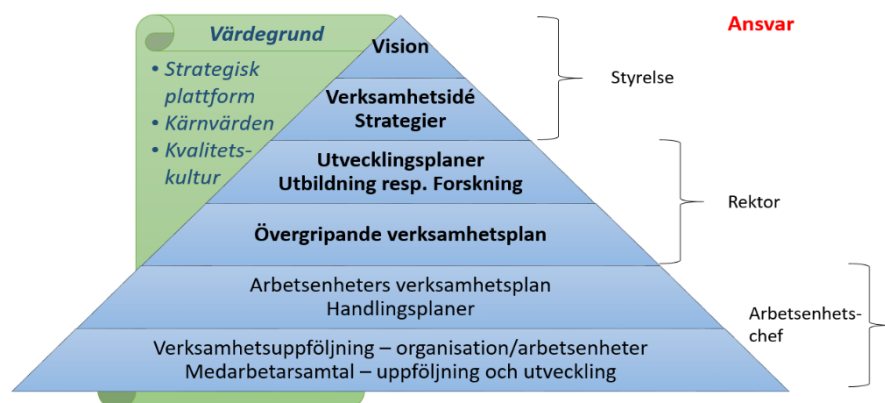
Institutionsnämnderna och FUN är nyinrättade sedan 1 juli 2019. Den kollegiala organisationen på Högskolan Väst går tillbaka till början av 2000-talet då Grundutbildnings- och forskningsnämnden (GruF) samt Lärarutbildningsnämnden (LUN) inrättades. De ersattes 2011 av tre nya nämnder, i samband med att högskolan fick rätt att utfärda examen på forskarnivå: Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FFUN), Utbildningsnämnden (UN) samt Anställningsnämnden. Den senaste nämndorganisationen har en sammanhållen nämnd för utbildning och forskning, och institutionsnämnder för att få starkare förankring i kollegiet.

FUN har övergripande uppgifter för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling, framförallt genom arbete med regler och riktlinjer samt med processer och rutiner för kvalitetssäkring av forskning och utbildning. Institutionsnämnderna är den lokala basen, och arbetar främst med kvalitetssäkring av utbildning på grund- och avancerad nivå och med forskningsfrågor på institutionsnivå.

Kvalitetssystem

Kvalitetssystem är de ramar inom vilket kvalitetsarbetet bedrivs. Kvalitetssystemet omfattar förutsättningar (organisation, ansvarsfördelning och interna styrdokument) samt processer, rutiner och arbetssätt för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av verksamheten (verksamhetssystemet). Det innefattar även ett system för hur vi leder och styr verksamheten mot beslutade visioner och mål.

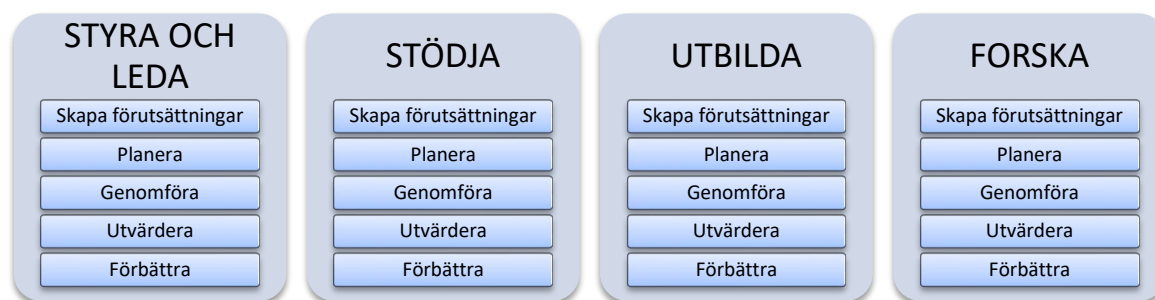
Ledningssystemet talar om hur verksamheten styrs och vem som har ansvar för vad (Figur 2). Styrande för verksamheten är högskolans vision: att vara en aktiv samhällsaktör som tillsammans med omvärlden skapar kunskap och gör den tillgänglig för fler. Verksamhetsidéen "kunskap i samverkan" beskriver högskolans inställning att kunskap uppstår genom ömsesidig samverkan mellan akademien och det omgivande samhället. Vision, värdegrund och övergripande strategier fastställs av högskolestyrelsen. Utifrån dem beslutar rektor årligen om övergripande verksamhetsplan (ÖVP) och fördelning av budget för tre år framåt. Varje arbetsenhet beslutar i sin tur verksamhetsplaner (AVP) för samma period med tydlig koppling till ÖVP. AVP styr i sin tur handlingsplaner och utvecklingsplaner på avdelnings- och medarbetarnivå. Ledningssystemet säkrar att alla nivåer arbetar i riktning mot övergripande vision och mål.

Figur 2. Visualisering av Högskolan Västs ledningssystem, inkl. ansvar på olika nivåer.

Verksamhetssystem

Verksamhetssystemet beskriver processer för styrning och ledning, för stödverksamheten (administration, teknik, lokaler etc.) och processer för högskolans kärnområden utbildning och forskning (Figur 3). Processerna inom varje område är indelade i enlighet med det så kallade kvalitetshjulet för systematiskt förbättringsarbete: skapa förutsättningar, planera, genomföra, utvärdera, förbättra.

Figur 3. Processer i verksamhetssystemet

Högskolans huvudprocesser är Utbilda och Forska. Huvudprocesserna, stödprocesser och ledningsprocessen är nedbrutna i strukturerade delprocesser. Varje process innehåller beskrivningar av arbetsgång, vilka roller/funktioner som behöver engageras i arbetet, vilka styrdokument som är relevanta för hanteringen, vem som tar vilka beslut och vilka handlingar som genereras i processen. Fullt utbyggt ska det finnas länkar till relevant information och till eventuella mallar som ska användas. En spegling av den information som finns i verksamhetssystemet håller på att implementeras på intranätet för att underlätta för medarbetarna att göra rätt i alla steg.

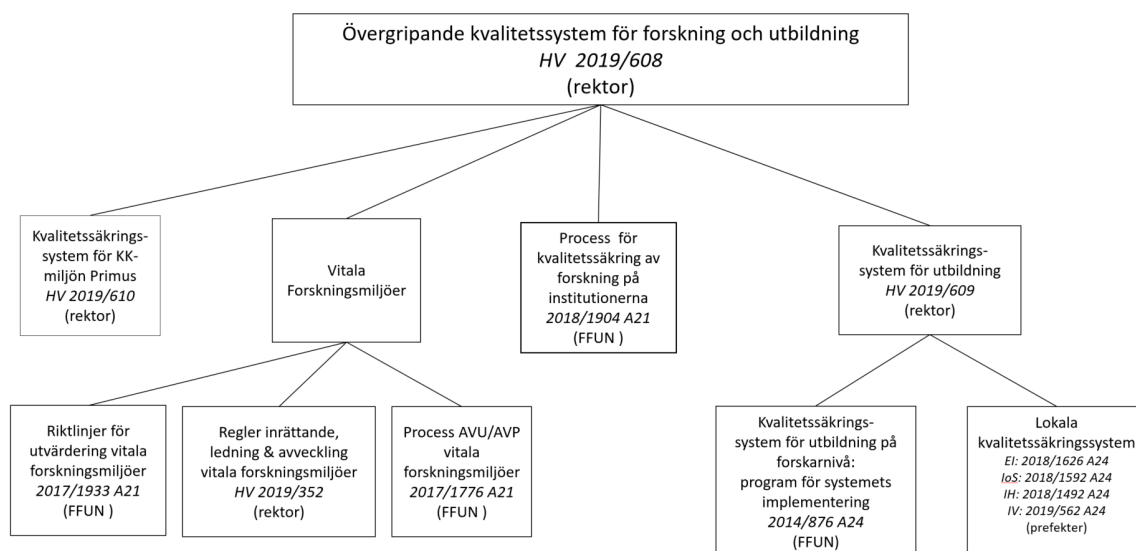
Exempel på processer inom "Forska" är forskningskommunikation och skapa projektplan. Under "Utbilda" finns processbeskrivningar för genomförande av disputation och licentiatseminarium, fastställa utbildningsplan med mera. Under området "Stödja" finns processer exempelvis för inköp, kommunikation och informationsförvaltning. "Styra och leda" beskriver till exempel processer för sådant som att fastställa vision, skapa övergripande verksamhetsplan och utvärdera verksamheten.

Arbetet med verksamhetssystemet har pågått i flera år. Det har kommit långt i vissa delar, och där finns tydliga beskrivningar av de olika stegen i en arbetsprocess. Ett exempel är huvudprocessen Utbilda, där det finns tydlig information på intranätet till stöd för medarbetare exempelvis om hur en utbildningsplan ska tas fram.² Andra delar av verksamhetssystemet är ännu inte lika utvecklade eller färdigbeskrivna. Det återstår också ett arbete att etablera och göra processerna kända och användbara för alla medarbetare, såväl på institutionerna som på förvaltningen och studentstöd och bibliotek.

Kvalitetssäkringssystem

Högskolan har ett övergripande kvalitetssäkringssystem för forskning och utbildning. Där beskrivs högskolans ledningssystem och verksamhetssystem. Under det övergripande systemet för forskning och utbildning finns specifika kvalitetssäkringssystem för olika delar av forskningen och utbildningsverksamheten.

Nedanstående Figur 4 illustrerar de olika kvalitetssäkringssystemen. Det övergripande systemet innehåller allmänna delar. Där under finns ett kvalitetssäkringssystem för KK-miljön Primus, ett för de tre vitala forskningsmiljöerna och ett för övrig forskning på institutionerna. På utbildningssidan finns ett för utbildning, med lokala system på institutionerna samt ett för utbildning på forskarnivå. Systemen har utarbetats vid olika tidpunkter och historiken beskrivs nedan.

Figur 4. Översikt av kvalitetssystem på Högskolan Väst (beslutfattare inom parentes)

Det första kvalitetssäkringssystemet för forskning på Högskolan Väst infördes redan 2013. Samtidigt utarbetades sedan ett kvalitetssäkringssystem för utbildning på forskarnivå. Utifrån dessa

² <https://www.anstald.hv.se/sv/utbildning/skapa-forutsattningar-for-att-utbilda/bereda-utbildningsplan>

utarbetades ett mer konkret system för kvalitetssäkring av forskning, samt ett program för implementering av kvalitetssäkringssystemet för utbildning på forskarnivå. Det konkreta kvalitetssäkringssystemet för forskning utformades i avsikt att klara kraven för att bli en så kallad KK-miljö. Det har senare utvecklats och förbättrats i flera omgångar, och gäller nu specifikt för högskolans KK-miljö Primus som startade 2018. Det är beslutat av rektor och utformat för att möta de särskilda krav som ställs från KK-stiftelsen.

Utifrån det generella kvalitetssäkringssystemet för forskning 2013 beslutade rektor 2014 om riktlinjer för inrättande, ledning och utvärdering av de vitala forskningsmiljöerna. Riktlinjerna finns kvar, men har reviderats så att anvisningarna för årlig uppföljning och extern utvärdering har lyfts ur och lagts i processbeskrivningar som beslutats av Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FFUN). Nämnden har likaledes utarbetat konkreta processer för kvalitetssäkring av övrig forskning på institutionerna med ett intervall om tre år.

Historiken för kvalitetssäkring av utbildning på Högskolan Väst är mer splittrad. Högskoleverket (HSV) har vid två tillfällen, 1997 och 2009, granskat och godkänt kvalitetsarbetet vid högskolan. Vid det första tillfället konstaterade verket att högskolan hade ett gott kvalitetsarbete såväl på ledningsnivå som på institutionsnivå, men att varje institution hade helt olika system som dessutom inte förhöll sig till centrala policydokument.³ Vid uppföljningen 2001 konstaterade HSV att centraliseringen hade stärkts, och att högskolan hade inrättat den gemensamma nämnden för grundutbildning och forskning, GruF. Det fanns nu ett gemensamt kvalitetsråd med uppgift att arbeta systematiskt med de rekommendationer högskolan hade fått vid granskningen 1997. Alla anställda hade deltagit i framtagandet av ett gemensamt kvalitetsprogram för högskolan.

Nästa granskning av Högskolan Västs kvalitetsarbete gjordes av Högskoleverket 2009.⁴ Högskolan hade då antagit ett nytt kvalitetsprogram 2007, och behövde enligt bedömargruppen fortsätta arbetet med att tydliggöra vilka delar av kvalitetsarbetet som är valfria för institutionerna och vilka som är obligatoriska, och följa upp efterlevnaden på ett mer systematiskt sätt. Bedömargruppen upplevde att det fanns stora skillnader i kvalitetskultur på olika delar av högskolan. Högskolan uppvisade flera initiativ till ökad systematik och sammankoppling mellan olika organisationsnivåer genom arbete med verksamhetsplaner, nyckeltal, alumnundersökningar och nytt webbaserat system för kursvärderingar. Högskolan rekommenderades att fortsätta arbetet med att koppla samman nivåerna i organisationen, strama upp målformuleringar och fortsätta utveckla systematiken i kvalitetsarbetet.

Högskolan hade alltså arbetat med systematisk kvalitetssäkring av utbildning i många år⁵ när det avstannade något i samband med att Högskoleverket 2011 slutade granska kvalitetsarbete på lärosätena för att istället gå över till utvärdering av kvalitet i utbildningar, med fokus på resultat. Efter att UKÄ 2016 beslutat att återuppta lärosätesgranskningarna fick högskolans kvalitetschef i uppdrag att, tillsammans med studentrepresentanter och institutioner, utarbeta ett kvalitetssystem för utbildning liknande det som sedan 2013 hade funnits för forskning och utbildning på forskarnivå. Det nya gemensamma systemet beslutades hösten 2018, och uppföljningsarbetet startade direkt. Utifrån en modell för kvalitetsarbete som i flera år använts av institutionen för individ och samhälle utformades också lokala kvalitetssäkringssystem vid varje institution, med konkreta ansvarsbeskrivningar och system för uppföljningar på institutionsnivå. De lokala systemen kompletterar det högskolegemensamma systemet. Vid sidan om det

---

³ HSV rapport 1998:8

⁴ HSV rapport 2010: 2 R

⁵ Tidigare granskningar av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Trollhättan/Uddevalle och Högskolan Väst, se HSV rapport 1998:8, rapport 2001:22 samt rapport 2010: 2 R.

nya kvalitetssystemet för utbildning fanns det ett kvalitetssäkringssystem från 2013 för utbildning på forskarnivå. Det har hösten 2019 ersatts med det nya övergripande kvalitetssäkringssystemet för utbildning och forskning. Programmet för det tidigare systemets implementering finns kvar, och har just avslutat sin femte cykel av sex.

Förkortningar

AIL	Arbetsintegrerat lärande
AN	Anställningsnämnden
AVP	Arbetsenhets verksamhetsplan
AVU	Arbetsenhets verksamhetsuppföljning
BUV	Barn- och ungdomsvetenskap
Co-op	Co-operative education
EI	Institutionen för Ekonomi och IT
FFUN	Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (till 30 juni 2019)
FUN	Forsknings- och utbildningsnämnden (från 1 juli 2019)
GIO	Grants and innovation office
HLG	Högskolans ledningsgrupp
IH	Institutionen för hälsovetenskap
IN	Institutionsnämnd
IoS	Institutionen för individ och samhälle
IV	Institutionen för ingenjörsvetenskap
KAV	Kommunakademin Väst
LINA	Lärande i och för det nya arbetslivet
LOV	Lärande och vårdande för hållbar hälsa
PTC	Produktionstekniskt centrum
PTV	Produktionsteknik Väst
UN	Utbildningsnämnden (till 30 juni 2019)
ÖVP	Övergripande verksamhetsplan
ÖVU	Övergripande verksamhetsuppföljning

Övrigt

Dnr 2015/xx är ett exempel på hur ett internt diarienummer ser ut på högskolan. Från och med 2019 har diarienumren ändrat utseende till HV 2019/xx (övergripande), U 2019/xx (Utbilda) och F 2019/xx (Forska).

Del 2

1. Bedömningsområde: Styrning och organisation

Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt med strukturer, rutiner och processer för att säkra hög kvalitet i utbildningarna. Kvalitetssystemet för utbildning relaterar till lärosätets övergripande mål och strategier.

Kvalitetssystemet inbegriper all utbildning på samtliga nivåer inom lärosätet och det finns en tydlig ansvarsfördelning. Regelverk, policyer och rutiner är väl dokumenterade och lättillgängliga för medarbetare, studenter, doktorander och avnämare. Kvalitetssystemet är utformat så att det främjar delaktighet, engagemang och ansvar hos såväl lärare och övrig personal som studenter och doktorander.

Kvalitetssystemet är effektivt, välfungerande och används konsekvent inom hela verksamheten. Lärosätet har en välfungerande förbättringscykel, vilket innebär att lärosätet på central nivå arbetar systematiskt med att följa upp, utvärdera och utveckla kvalitetssystemet och kvalitetsarbetet. Den information som tas fram inom kvalitetssystemet ger underlag till den strategiska styrningen av lärosätets utbildningsverksamhet. Med hjälp av kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov och utvecklar utbildningsverksamheten. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att informationen publiceras och kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa, och att den får en god spridning inom organisationen.

Bedömningsgrunder:

1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.

1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.

1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.

1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.

1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.

1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur kvalitetssystemet uppfyller bedömningsgrunderna för området, bland annat genom att beskriva vilka policyer, eller motsvarande, rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur kvalitetssystemet stöder lärosätets profil, genomförandet av lärosätets strategi och hur systemet hjälper lärosätet att uppnå målen för utbildningsverksamheten. Visa även hur lärosätets kvalitetssystem bidrar till att identifiera utvecklingsområden och vidta relevanta åtgärder.

Om lärosätet har flera olika kvalitetssäkringspolicyer, eller motsvarande, för olika delar av sin utbildningsverksamhet, ska i de fall det är relevant samtliga kvalitetssäkringspolicyer beskrivas. Det ska

framgå om lärosätet har en centraliserad eller decentraliserad organisation för kvalitetsarbetet. En beskrivning av och motivering för den valda organisationen ska ges. Ge gärna exempel på en fråga som lärosätet har arbetat med och som åskådliggör hur kvalitetssystemet fungerar i sin helhet.

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för den systematiska utvecklingen av kvalitetssystemet vid lärosätet.

Ge belägg för att kvalitetssystemet är välfungerande, effektivt och att det utvecklas systematiskt utifrån den information som genereras inom kvalitetssystemet.

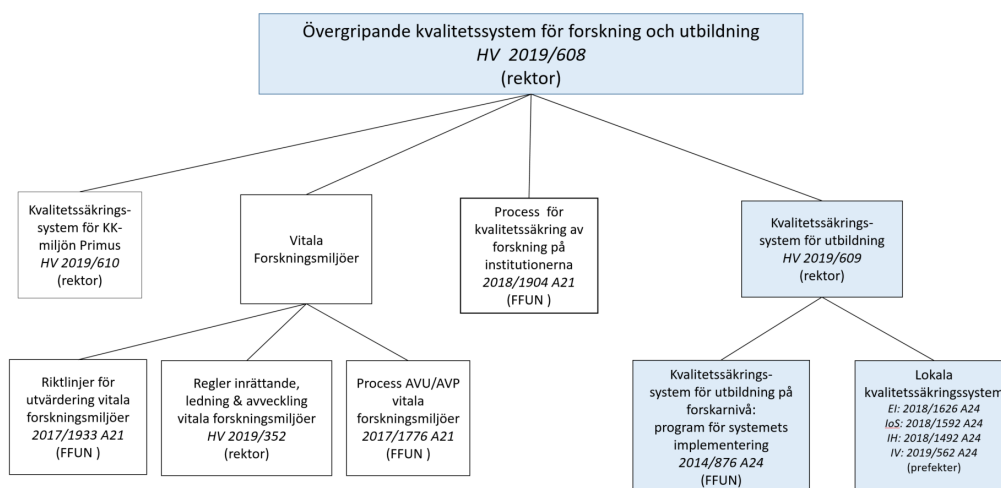
Lärosätets redogörelse:

1.1 Kvalitetssäkringssystem för utbildning

Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.

Det övergripande kvalitetssystemet för utbildning och forskning beskrivs närmare i självvärderingens del ett. Det innehåller ett ledningssystem, som säkrar hur vi styr och leder verksamheten. Genom ledningssystemets systematik finns en koppling mellan mål, vision och uppföljning/utvärdering av kvalitet i utbildningsverksamheten. I kvalitetssystemet ingår också verksamhetssystemet, som beskriver systematiska och strukturerade processer för leda och styra, stödja, utbilda och forska. Kvalitetssäkringssystemen för utbildning beskriver hur vi genom goda förutsättningar och systematiska uppföljnings- och utvecklingsprocesser säkrar att verksamheten levererar den kvalitet som efterfrågas internt och externt.

Högskolan har ett övergripande kvalitetssystem för forskning och utbildning. För utbildning finns ett högskolegemensamt kvalitetssäkringssystem för utbildning (alla nivåer) samt tillämpningar i form av lokala kvalitetssäkringssystem på varje institution. Dessa översätter det gemensamma systemet till lokala förhållanden, och tydliggör ytterligare ansvar och roller i det lokala kvalitetsarbetet. Det finns dessutom ett program för implementering av kvalitetssäkringssystem för utbildning på forskarnivå. Det senare är numera ersatt med ett nytt övergripande kvalitetssystem för forskning och utbildning och programmet för implementering har just avslutats. De olika kvalitetssäkringssystemen relation till varandra åskådliggörs i nedanstående figur.

Figur 5. Översikt av kvalitetssäkringssystem för utbildning

Grund- och avancerad nivå

Kvalitetssäkringen av utbildningsprogram bygger på det lokala kvalitetssäkringsarbetet, som beskrivs i de institutionsvisa kvalitetssäkringssystemen. Utifrån kursvärderingar och annat underlag som till exempel resultat från kollegial granskning (se [bedömningsgrund 1.4](#)) sammanställs kursrapporter som behandlas på programråden, där lärare och studenter är representerade.

En gång per år gör alla utbildningsprogram en självvärdering i form av en programrapport, vars form beslutas av Forsknings- och Utbildningsnämnden (FUN). Förvaltningen förser programmen med de underlag som behövs, till exempel resultat från programenkäten till studenter på sista året av sin utbildning, alumnuundersökningar, genomströmningsanalyser och liknande. Utifrån föregående års rapport ska de diskutera hur programmet fungerar, vad som är programmets styrkor, var det finns brister och hur man avser att åtgärda dessa brister. Programmet ska redovisa en handlingsplan med prioritering av åtgärder, och bifoga examensmålsmatris och progressionsdokument.

I nästa steg av processen analyseras programrapporterna av respektive institutionsnämnd. Utifrån granskningarna ger nämnderna återkoppling på styrkor och utvecklingsområden till programråden. Institutionsnämnderna ska också följa upp åtgärder med anledning av brister som identifierats i föregående programrapportsomgång. De sammanställer därefter en samlad rapport för alla program på institutionen, som delges respektive institutionsledning och FUN. FUN granskar i sin tur helheten på högskoleövergripande nivå och lämnar en samlad kvalitetsrapport avseende utbildning till högskolans ledningsgrupp (HLG). Hur den används i det strategiska arbetet på högskoleövergripande nivå framgår i [bedömningsgrund 1.5](#).

Hösten 2018 genomfördes en pilotomgång av programrapporterna. Alla program lämnade in rapporter, men svarade på olika sätt. Utbildningsnämnden (UN) granskade programrapporterna under våren 2019. Samtidigt pågick en genomgripande omorganisering av nämndorganisationen, och en ny nämnd var vald men hade ännu inte tillträtt. Dessa förhållanden bidrog till att nämndens arbete med programrapporterna inte blev helt som det var tänkt med återkoppling till institutionerna. Den nya Forsknings- och utbildningsnämnden (FUN) tillträdde 1 juli 2019 och har under hösten 2019 utvecklat mallen för programrapporterna, så att den nu täcker de områden som är med i lärosätessgranskningen från UKÄ. Nämnden har också utvecklat instruktionerna till programmen om hur mallen ska fyllas i. En skarp programrapportomgång med den nya mallen har genomförts under november 2019, och analysarbetet i institutionsnämnderna pågår.

Genom dialog i det högskolegemensamma kvalitetsrådet har institutionerna arbetat fram en gemensam modell för lokala kvalitetssäkringssystem (se Figur 5). De preciserar vem som har ansvar för vad på institutionen, och hur institutionen arbetar med lokala systematiska uppföljningar. De lokala systemen beslutades under 2019, och bygger på ett mångårigt och väl fungerande arbete med systematisk kvalitetssäkring på institutionen för individ och samhälle (IoS). Systemen är förankrade från ledningsgrupp till programråd och programansvariga, och därifrån till de olika lärarlagen.

Kvalitetssäkringssystemet för utbildning anger vilka uppföljningar som ska göras varje år, vilka som ska göras vart annat respektive vart tredje år, enligt Figur 6 nedan. Vart femte år görs en större genomlysning, eller *audit*, av arbetsenheternas kvalitetssäkringsarbete i stort. För varje uppföljningsaktivitet anger systemet vilken roll som ansvarar för initiering och genomförande, vad som är syftet med en viss aktivitet, tidpunkt för genomförande och funktion/roll som ska

ta emot resultat och se till att det upprättas en handlingsplan. Kvalitetssäkringssystemet tydliggör ansvar för det löpande kvalitetssäkringsarbetet; prefekt, rektor, nämnd, kvalitetschef, programansvariga, examinatorer etc.

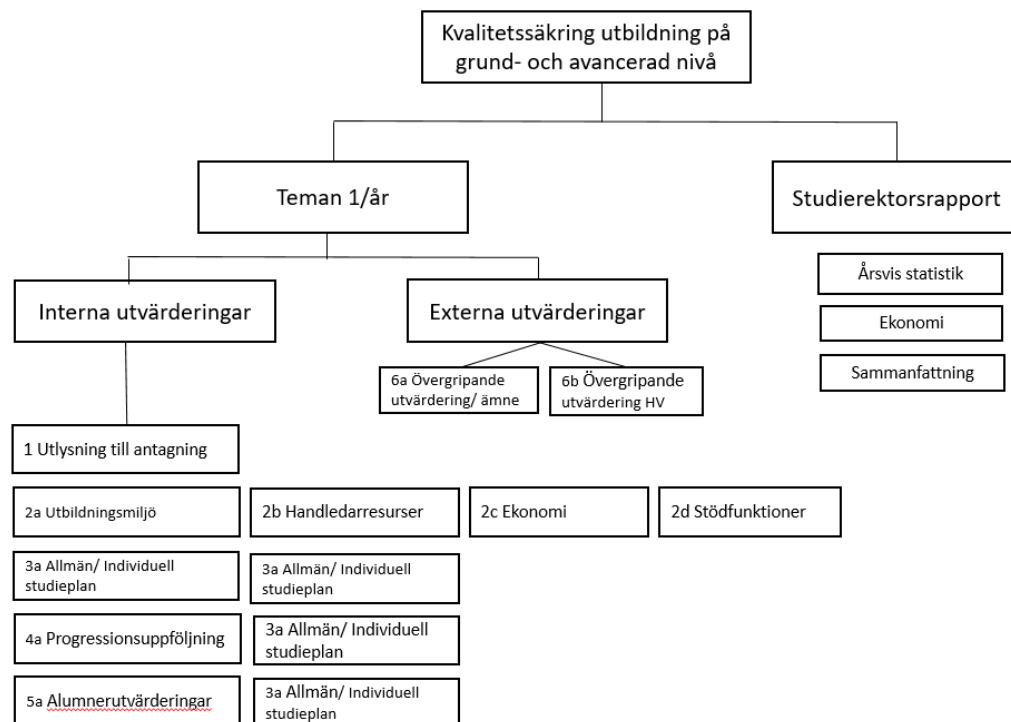

Figur 6. Uppföljningscykler för kvalitetssäkring, grund- och avancerad nivå

Av de uppföljningar som listas i kvalitetssäkringssystemet för utbildning har vi hunnit igenom det mesta i den första årscykeln. Vi har genomfört olika enkäter till studenterna och arbetat med utveckling och uppföljning av utbildningsprogram. Andra omgången av programrapporterna är pågående, och ska redovisas för ledningen i mars 2020. En doktorandbarometer om arbets- och studiemiljö ska genomföras i början av 2020. Under 2020 påbörjas arbetet i tvåårscykeln, med uppföljningar av uppdragsutbildning, uppdragsverksamhet och fristående kurser/kurspaket. Den tredje cykeln kommer att påbörjas 2021, och den sista delen, kollegial granskning vart femte år av arbetsenheternas arbete med kvalitetssäkring, med en enhet per år, påbörjas under 2021.

Forskarnivå

Sedan 2013 finns ett av rektor beslutat kvalitetssäkringssystem för utbildning på forskarnivå (se Figur 7). FFUN tog 2015 fram ett program för implementering av detta kvalitetssäkringssystem (se Figur 5). Programmet sträcker sig över sex år och består av interna uppföljningar och utvärderingar samt externa utvärderingar såväl på övergripande lärosätetsnivå som på institutionsnivå per ämne (se även [bedömningsgrund 3.5](#)). De interna utvärderingarna och uppföljningarna består dels av en årlig studierektorsrapport, dels tematiska utvärderingar. Studierektorsrapporten är en genomlysning av alla forskarutbildningarna på ett stort antal punkter. Av resursskäl har den bara genomförts en gång.

Figur 7. Kvalitetssäkringssystemet för utbildning på forskarnivå

I den tematiska utvärderingen granskas ett område i taget, för alla forskarutbildningarna. År ett granskades utlysning, urval och antagning, år två forskarutbildningsmiljön och samarbete med andra lärosäten, handledarresurser, ekonomi och stödfunktioner, år tre allmänna och individuella studieplaner, kurser och kursvärderingar, år fyra progressionsuppföljningar och avhandlingarnas ämnesrelevans, år fem alumnerutvärderingar. År fem och år sex görs externa utvärderingar, en övergripande utvärdering per ämne samt på övergripande lärosätetsnivå (kvalitetssäkringssystem och andra regelverk). Ämnesråden för de olika forskarutbildningarna redovisar självvärderingar och indikatorer till FUN, som efter analys avger slutligt yttrande efter dialog med ämnesråden och institutionsledningen. Rektor delges resultaten genom dialog med FUN:s presidium. Resultaten kommer fortsättningsvis också att vara underlag till diskussioner i högskolans ledningsgrupp enligt årshjul för strategiska frågor.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolan har ett fungerande kvalitetssäkringssystem för utbildning på forskarnivå som är inne på femte året. De interna och externa utvärderingarna av utbildning på forskarnivå har följt ett sexårigt schema. Genom dialog mellan nämnden och ämnesråden för utbildningarna har omfattningen av självvärderingarna modifierats. Ämnesråden har uppskattat möjligheten att reflektera över kvaliteten i olika delar, och att få återkoppling från nämnden. Dialogen mellan nämnd och ämnesråd har lett till förbättringar och utveckling, och systemet är etablerat och förankrat.

Det är ett utvecklingsområde för nämnden att besluta om nytt program för utvärdering av utbildning på forskarnivå. Det kommer att ske när den pågående lärosätetsgranskningen är klar. Studierektorsrapporten är enligt systemet mycket omfattande, och av resursskäl har den inte gjorts mer än en gång sedan systemet infördes. Nämnden behöver göra en genomlysning av vad som behövs och används i verksamheten, och hur det kan säkerställas inom ramen för de resurser som finns att tillgå.

Högskolan har fungerande kvalitetssäkringssystem för utbildning på forskarnivå som startade 2015 och är inne på femte året. Dialogen mellan nämnd och ämnesråd har lett till förbättringar och utveckling, och systemet är etablerat och förankrat. Studierektorsrapporten är enligt systemet mycket omfattande, och av resursskäl har den inte gjorts mer än en gång sedan systemet infördes, trots att det ska vara en årlig rapport. Nämnden behöver göra en ordentlig genomlysning av vad som behövs och används i verksamheten, och hur det kan säkerställas inom ramen för de resurser som finns att tillgå.

Det är en styrka att vi nu är inne på andra årscykeln av uppföljningar och utveckling för utbildningar på grund- och avancerad nivå. En pilotomgång av programrapporterna gjordes 2018/2019 och ordinarie omgång har påbörjats hösten 2019.

Andra styrkor är att högskolan sedan länge har ett tydligt ledningssystem med styrning och uppföljning genom vision, verksamhetsplaner och verksamhetsuppföljningar. Arbetsenheter- nas verksamhetsplaner är mycket tydligt kopplade till den övergripande verksamhetsplanen. Vi har gjort en genomlysning av arbetssätt genom kartläggningen av olika processer i verksamhetssystemet. Några av dem är tydliggjorda på intranätet, medan andra är under utveckling. Systemet för kvalitetssäkring av utbildning innehåller också uppföljning, utvärdering och analys av det systematiska kvalitetsarbetet vid varje arbetsenhet, med en enhet per år enligt rullande schema.

Den nya nämndorganisationen på institutionsnivå och på övergripande nivå med tydlig koppling mellan nämndnivåerna och mellan nämnderna och linjeorganisationen är en styrka. Nämnden och linjen har olika ansvar och roller i kvalitetssäkringsarbetet, vilket framgår av kvalitetssäkringssystemen.

Ett utvecklingsområde är att stärka kvalitetskulturen på hela högskolan. Vi har en god grund genom de gemensamma kvalitetssäkringssystemen och den nya nämndstrukturen, men behöver arbeta ännu mer med att förankra och skapa förståelse för kvalitetssäkringsarbetet i alla delar och nivåer av organisationen.

1.2 Kvalitetspolicy

Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.

Högskolan Västs kvalitetspolicy fastställdes av rektor 2018-06-04 och är publicerad på högskolans webbplats.⁶ Den speglar högskolans värderingar och vårt förhållningssätt till kvalitet och hur vi arbetar med kvalitet.

Högskolan Västs kvalitetskultur är förankrad i strategier, effektiva interna beslutsprocesser och strukturer som understöder kvalitetsarbetet. Vår kvalitetskultur är effektiv i den meningen att den är baserad på dialog och öppenhet som engagerar alla högskolans anställda, studenter och samverkanspartner. Vårt kvalitetsarbete skall vara systematiskt och leda till hög kvalitet för verksamheten i sin helhet och i alla sina delar. Ett systematiskt kvalitetssäkringsarbete kräver både god dokumentation och uppföljning.

Detta innebär att:

- Alla medarbetare vid Högskolan Väst har ett ansvar att bidra till att Högskolan Väst uppfattas som pålitlig, trovärdig, rättssäker och inkluderande.

---

⁶ www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/kvalitetsarbete

- Alla medarbetare har ett kvalitetsansvar som innebär att hela tiden sträva efter att förbättra de aktiviteter som utförs och lära av erfarenheter med reflektion, omtanke och mod.
- Vi utmanar och vill bli utmanade för att förbättra oss själva, våra kompetenser och vår verksamhet genom att vara generösa, offensiva, inkluderande och "crazy enough" i enlighet med våra kärnvärden.

Den första delen av policyn kommer till uttryck i det strategiska arbetet med verksamhetsplaner respektive verksamhetsuppföljningar på övergripande och på arbetsenhetsnivå. Det strategiska arbetet understöds också av högskolans ledningssystem, som en del av kvalitetssystemet för forskning och utbildning. Ledningssystemet beskriver olika ansvarsnivåer som inkluderar väl etablerade processer för dialogbaserad verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljningar sedan 15-20 år tillbaka, vilket är en styrka. Kvalitetskulturen är baserad på dialog, öppenhet och engagemang. Policyn uttrycker ett förhållningssätt och en inställning. Kollegiet ska ha inflytande, studenter ska vara med överallt och organisationen är tillräckligt liten för att det ska vara möjligt. Kvalitetspolicyns att-satser talar om vad som krävs för att vi ska ha framgång i kvalitetsarbetet.

De formella dialogerna sker mellan rektorsfunktionen och arbetsenheter (höst- och vårdialog). Mellan nämndnivåerna sker dialogerna informellt och kontinuerligt liksom mellan kollegial nämnd och linje. Rektor, prorektor och högskoledirektör har återkommande formaliserade möten (tre gånger per termin) med FUN:s presidium och anställningsnämndens ordförande och mötesanteckningar skrivs. Inblandade parter lyfter aktuella frågor och eventuella åtgärder eller information sprids vidare. Nämnden ansvarar för kommunikationen i nämndstrukturen och rektor kommunicerar inom sina mötesstrukturer, till exempel till högskolans ledningsgrupp eller till förvaltningsorganisationen via högskoledirektören. Uppföljning sker på efterföljande möte och dokumenteras.

Styrkor och utvecklingsområden

Kvalitetspolicyn fanns med i verksamhetsplanerna, såväl den övergripande (ÖVP) som den för varje arbetsenhet (AVP) och för de vitala forskningsmiljöerna 2019-2021. Den kan därigenom anses kommunicerad i hela organisationen. Kvalitetskultur är dock något som kräver långsiktighet och uthållighet, och kontinuerligt arbete för att underhålla och utveckla. Den nya nämndorganisationen kommer tillsammans med linjeorganisationen att fortsätta detta arbete.

1.3 Ansvarsfördelning

Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.

Högskolans ledningssystem (del 1, Figur 2) är en del av det övergripande kvalitetssäkringssystemet för forskning och utbildning och är beslutat av rektor. Det visualiserar vem som har ansvar för ledning och styrning av olika delar av verksamheten. Kvalitetssäkringssystemet för utbildning beslutas av rektor och anger vem som har ansvar för olika delar av kvalitetsarbetet.

Studenter, doktorander och samverkanspartner har ett ansvar att bidra till kvalitetsarbetet genom representation i olika beredande och beslutande organ på olika nivåer i organisationen. Alla medarbetare har ansvar att följa olika regler och riktlinjer och att kvalitetssäkra sitt eget arbete.

Rektor har det yttersta ansvaret för verksamhetens kvalitet och skapar förutsättningar genom

beslut om resurser och arbetsledning enligt delegationsordning och arbetsbeskrivning för de kollegiala nämnderna. Alla chefer har ansvar för att skapa goda förutsättningar genom ändamålsenlig bemanning och uppföljning av processer i sin del av organisationen. Prefekterna har beslutat om lokala kvalitetssäkringssystem för respektive institution enligt en gemensam modell. De institutionsspecifika kvalitetssäkringssystemen syftar till att säkra en god kvalitet på institutionens utbildningsverksamhet, och är också en operationalisering av aktiviteterna i det övergripande kvalitetssäkringssystemet. Kvalitetssäkringssystemet klargör uppdrag och ansvarsområden. Institutionerna har också beskrivningar av exempelvis uppdrag som programansvar och programrådsordförande.

För varje utbildningsprogram finns en programansvarig lärare. Denna ansvarar tillsammans med programråd och programrådsordförande för systematisk uppföljning och utveckling av utbildningen. Programansvarig har ett särskilt ansvar för studentkontakter för studenterna inom programmet. Programrådet har studentrepresentation, och stödjer programansvarig och ansvarar för beredning och uppföljning i enlighet med regler och riktlinjer. Programråden får stöd genom förvaltningens fyra akademistöd, en på varje institution.

Ämnesråden har motsvarande ansvar för utbildningarna på forskarnivå. De består av ämnesansvarig lärare och andra lärare som utses av FUN samt doktorandrepresentanter som utses av studentkåren. I beredningen får ämnesråden stöd av studierektor för utbildning på forskarnivå, och institutionen tillhandahåller administrativt stöd. FUN har delegerat vissa operativa arbetsuppgifter gällande utbildning på forskarnivå till ämnesråden, till exempel tillgodoräknande av kurs och fastställande av individuella studieplaner (tillsammans med studierektor). Delegationerna är skriftliga.

Den nya nämndorganisation som infördes 1 juli 2019 utvecklades i syfte att skapa större tydlighet kring kollegiets roll och ansvar för kvalitetssäkring i förhållande till linjeorganisationen. För enklart kan sägas att linjeorganisationen har ansvar för *att* högskolan kvalitetssäkrar sina processer, medan de kollegiala nämnderna har ansvar för *hur* kvalitetssäkringen ska göras. FUN och institutionsnämnderna har ansvar för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av såväl forskning som utbildning på alla nivåer. Tidigare var ansvaret uppdelat på en central nämnd för utbildning på grund- och avancerad nivå, och en för forskning och utbildning på forskarnivå. Nämndernas ansvar och beslutsbefogenheter framgår av deras arbetsbeskrivningar.

Rektor och prefekterna beslutar om högskolans respektive institutionernas kvalitetssäkringssystem för utbildning. Utifrån detta beslutar FUN om formerna för uppföljning och utvärdering. Exempelvis har FUN beslutat om hur mallen för uppföljning genom programrapporter ska se ut. Tidigare nämnd har beslutat om ett detaljerat program för uppföljning och utvärdering av utbildning på forskarnivå, inom ramen för det av rektor beslutade kvalitetssäkringssystemet. Linjeorganisationen och den kollegiala organisationen ska, i ordets bästa bemärkelse, utmana varandra, för att på så sätt skapa högre kvalitet i verksamheten. Ett exempel är det program för meritering av lärare/forskare som initierades av dåvarande FFUN, där prefekter avsatte medel i budget och FFUN svarade för bedömning av ansökningar och uppföljning av resultat. Ett annat exempel är Utbildningsnämndens granskning av kvalitet i nya program, se [bedömningsgrund 3.1](#).

Nämnderna har ansvar för att i enlighet med kvalitetssäkringssystemet ta emot och analysera de årliga programrapporterna och ge återkoppling till programansvariga och programråd för utveckling och förbättring. De ska också sammanställa en samlad rapport för hela institutionen och ge den till institutionsledning och till FUN. Institutionsnämnderna har också ett ansvar att efterfråga resultat av sådana förbättringsåtgärder som institutionen vidtar när brister har iden-

tifierats i olika uppföljningar och utvärderingar. Tidigare nämnder har begärt skriftlig redovisning från institutionerna och haft muntliga dialoger med prefekter och programansvariga. Det har varit en aktiv strävan på högskolan att förbättra den sista delen av kvalitetshjulet, gällande resultat av vidtagna åtgärder. Nämndernas ansvar är att följa upp resultaten och ställa krav på fortsatt arbete.

Sedan den 1 januari 2016 finns en kvalitetschef, med övergripande ansvar för samordning och utveckling av kvalitetssäkringssystemen på högskolan. Det har tidigare funnits andra funktioner med centralt samordningsansvar för kvalitetsarbetet. Kvalitetschefen är sedan 2019 tillika chef på förvaltningens avdelning för akademi och ledningsstöd, som ansvarar för olika typer av handläggar-, lednings- och utredarstöd för nämnder och institutioner, inte minst avseende kvalitetssäkring. Övriga chefer på den gemensamma förvaltningen och studentsstöd - och bibliotek ansvarar för övrigt stöd till ledning och nämnder vad gäller kvalitetssäkringsarbetet.

Kvalitetschefen ingår i det högskolegemensamma kvalitetsrådet, som med varierande uppdrag och sammansättning har funnits sedan början av 2000-talet. Enligt de senaste riktlinjerna för kvalitetsrådet från 2014 är rådet ett samrådsorgan mellan institutioner och förvaltning, med uppgift att arbeta processinriktat med verksamhetsutveckling med avseende på gemensamma stödprocesser. Det arbetet ligger numera på en särskild utvecklingsgrupp, och kvalitetsrådet har sedan 2017 istället arbetat med att ta fram ett högskolegemensamt kvalitetssäkringssystem för utbildning. Denna konstellation har bestått av prefekt eller annan representant från varje institution och representanter från studentkåren.

Styrkor och utvecklingsområden

Kvalitetssäkringssystemet och ledningssystemet har tydliga roll- och ansvarsbeskrivningar. Dessa kompletteras av ansvarsbeskrivningar i de lokala kvalitetssäkringssystemen, samt lokala uppdragsbeskrivningar. Den nya nämndorganisationen är också en styrka, med tydligt definierade uppgifter inom kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Genom att nämndorganisationen är ny har arbetsfördelningen mellan alla nivåer och delar ännu inte satt sig. Det är ett utvecklingsområde att följa upp.

Historiskt har det högskolegemensamma kvalitetsrådet haft olika uppgifter och sammansättning. Kvalitetsrådets roll behöver ses över och nya riktlinjer behöver tas fram. Det kommer att ske under våren 2020.

Även om ansvar och roller är tydliga i riktlinjer och arbetsbeskrivningar återstår ett arbete att göra dessa kända och tydliga i lärarnas vardag. Det finns ibland en osäkerhet om vilka frågor som ska hanteras av nämnd och vilka som ska hanteras av linjeorganisationen. Här har funktionen akademistöd en viktig roll i att utgöra stöd till institutionens ledningsgrupp såväl som till nämnd och programråd och se till att frågor hanteras på rätt ställe.

Ett utvecklingsområde är att engagera högskolans styrelse i kvalitetsarbetet. Kvalitetschefen har redogjort för kvalitetsarbetet vid behov (ungefär en gång per år), men på senaste styrelsemötet beslutades att rektor tillsammans med nämndordförande i FUN och kvalitetschef årligen redovisar högskolans kvalitetsarbete inför styrelsen.

1.4 Delaktighet, engagemang och ansvar

Kvalitetskulturen

Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.

Högskolans kvalitetssystem utgår från en kvalitetskultur baserad på dialog och öppenhet som engagerar medarbetare, studenter, doktorander och samverkanspartner (se kvalitetspolicy, [bedömningsgrund 1.2](#)). Ansvaret konkretiseras i kvalitetssäkringssystemet för utbildning som kommuniceras på högskolans webbsida och de lokala kvalitetssäkringssystemen på institutionerna.

Hösten 2016 genomförde UN workshopar på respektive institution samt på biblioteket för att skapa en förståelse för institutionernas kvalitetskulturer. Nämnden ville komma bakom de abstrakta kvalitetsbegrepp som förekommer i olika styrdokument, som till exempel arbetsmiljö, delaktighet, medbestämmande och forskningsanknytning, för att istället diskutera upplevelser och erfarenheter av kvalitet i lärarnas vardag. Utifrån workshoparna skapades ett diskussionsunderlag till ett dialogmöte våren 2017, och därefter sammanställdes en rapport om kvalitetskultur vid Högskolan Väst (dnr 2017/1150).

På många ställen inom Högskolan Väst finns en levande och aktiv kvalitetskultur. Den finns på alla institutioner, men vi vågar ännu inte påstå att den är lika väl förankrad och etablerad inom alla avdelningar och alla utbildningar eller ämnen och att alla känner stort engagemang och delaktighet. Det finns förmodligen lärare som upplever att kvalitetsarbetet och verksamhetsutveckling är en påлага uppifrån, och att det inte ges förutsättningar att arbeta med kvalitet i den utbildningsnära verksamheten. På samma sätt finns studenter och doktorander som inte upplever att de är delaktiga och blir hörda. Det behövs kontinuerligt arbete för att förankra och engagera samt öka känslan av delaktighet och ansvar på hela högskolan. Hur det utvecklas följs regelbundet upp i student- och doktorandbarometrarna. Kvalitetskulturen på arbetsenheterna följs upp vart tredje år i enligt kvalitetssäkringssystemet för utbildning, med start 2021.

Lärare

Den nya nämndorganisationen från 1 juli 2019 utformades i tydligt syfte att öka nämndernas legitimitet och lärarnas och forskarnas engagemang för det kollegiala nämndarbetet. I den föregående organisationen fanns ett upplevt avstånd mellan de två högskoleövergripande nämnderna och lärarna ute på institutionerna. Det fanns också ett upplevt avstånd mellan nämnderna och institutionsledningarna. I den nya organisationen har de två högskoleövergripande nämnderna ersatts med en, som baseras på kollegialt valda institutionsnämnder. De nya nämnderna har ett tydligt uppdrag att arbeta med kollegial kvalitetssäkring och utveckling av utbildning på alla nivåer, framför allt genom att besluta om regler och riktlinjer (ge förutsättningar) samt genom att granska utbildningskvalitet genom systemet med programrapporter (uppföljning och återkoppling).

För att öka engagemanget är den nya nämndstrukturen uppbyggd på institutionsnämnder, där ledamöterna väljs av kollegiet på varje institution och där student- och doktorandrepresentanter utses av studentkåren. Den högskoleövergripande nämnden för forskning och utbildning, FUN, väljs inte utan består av två lärare från vardera institutionsnämnd, tre student- och doktorandrepresentanter samt två adjungerade externa ledamöter. Institutionsnämndernas storlek får variera mellan åtta och tolv lärarledamöter, och hur stor nämnd som väljs har varit upp

till respektive valberedning. Minst hälften av ledamöterna, inklusive tre student- och doktorandledamöter, måste emellertid ha vetenskaplig kompetens. Totalt kan fler av institutionens lärare nu vara delaktiga och engagerade i nämndarbete på institutionsnivå, och påverka arbetet på den högskolegemensamma nivån.

Den nya nämndorganisationen ska utvärderas 2021, och vi får då reda på om den har gett önskat resultat. Hur lärare, forskare och doktorander ser på sina möjligheter att vara delaktiga och engagerade undersöks med jämna intervaller genom medarbetarundersökningen ARK, nästa gång år 2020.

Institutionernas kvalitetssäkringssystem innehåller olika processer för att uppmuntra dialog och öppenhet. Kursvärderingar behandlas på programråd. Där ingår studentrepresentanter. Det finns möten mellan institutionens programansvariga. Programmöten samlar alla lärare på ett program. Delaktighet och engagemang uppmuntras också genom avdelningsvisa och årliga kvalitetskonferenser i de lokala kvalitetssäkringssystemen. Kvalitetskonferensen är ett dialogmöte för reflekterande erfarenhetsutbyte och informationsspridning angående kvalitetsfrågor.

Ett sätt att uppmuntra delaktighet, ansvar och engagemang är modellen där kollegor granskar varandras kurser och kommer med förbättringsförslag. Modellen har använts i flera år på institutionen för individ och samhälle och kommer att införas på institutionen för hälsovetenskap från våren 2020. Det praktiska upplägget skiljer sig något mellan institutionerna och mellan program, men alla kursansvariga/examinator får kollegial feedback efter varje kurs. Genom granskningen får lärarna insyn i varandras kurser och lär av varandra. Programansvarig och programråd får alltid ta del av resultatet. Förbättringsområden tas upp i den årliga programrapporten och behandlas på programmöten. En tredje institution har använt kollegial granskning på enstaka program, men diskuterar om modellen ska införas på hela institutionen. Vid sidan av den systematiska kollegiala granskningen finns mer informell kollegial stöttning i lärarlagen.

För utbildningarna på forskarnivå finns kollegialt utsedda ämnesråd, som engagerar handledare och doktorander.

I detta sammanhang kan också nämnas det arbete den tidigare Utbildningsnämnden (UN) gjorde 2017 för att stödja engagemang och ansvarstagande för kvalitetssäkring. Nämnden arbetade fram en guide som skulle kunna användas av lärarna som ett slags checklista för kvalitetssäkring av deras dagliga undervisningsarbete. Vid de dialogmöten som följde mellan nämnden och lärare framfördes kritik mot att guiden var alltför omfattande och svåränvänd, och det är oklart om den har fått någon större spridning i kollegiet.

Studenter och doktorander

Studenter och doktorander uppmuntras till delaktighet och engagemang genom kursvärderingar och andra enkätundersökningar där de kan lämna synpunkter exempelvis på utbildningen, infrastruktur, lärandestöd och mottagande. Hösten 2018 arbetade en grupp lärar- och studentrepresentanter med frågemallen för kursvärderingar, i syfte att öka studenternas engagemang och vilja att lämna synpunkter och bidra till kvalitetsutveckling. Enligt kvalitetssäkringssystemen på institutionerna genomförs både summativa kursvärderingar efter avslutad kurs och formativa under kursens gång. Genom de formativa kursvärderingarna har studenterna möjlighet att påverka kursen direkt.

Förvaltningen arbetar med förbättrad integration av enkätverktyget för kursvärderingar i högskolans nya lärplattform Canvas, allt för att göra det enkelt för studenterna att lämna synpunkter. En viktig faktor för engagemang är återkoppling på lämnade synpunkter. Engagemanget hos såväl lärare som studenter sjönk i samband med att möjligheterna fritextsvar togs

bort 2018. Skälet var kopplat till lärarnas arbetsmiljö. Fritextsvaren är nu tillbaka, och det följs upp att kursansvarig lärare lämnar återkoppling till studenterna på kursvärderingarna. Lärarna har länge haft möjlighet att lägga in egna frågor i kursvärderingarna, i tillägg till de högskolegemensamma, men möjligheten har utnyttjats i väldigt liten utsträckning. Förvaltningen har därför också arbetat för ökat engagemang genom att göra det tekniskt lättare att lägga in egna frågor.

I kvalitetssäkringssystemet för utbildning finns systematiska processer för att ge studenterna och doktoranderna goda möjligheter att vara delaktiga genom att lämna synpunkter i nybörjarenkät, programenkät, studentbarometer och doktorandbarometer. Låg svarsfrekvens är dock ett stort problem. Högskolan arbetar aktivt med olika åtgärder för att öka svarsfrekvensen, bland annat genom att öka integrationen mellan enkäterna och lärplattformen Canvas och genom att synliggöra resultaten för studenterna på ett bättre sätt.

Delaktighet, ansvar och engagemang uppmuntras också genom formell representation i beredande och beslutande organ på olika nivåer. Studenter och doktorander är ledamöter i programråd, ämnesråd för utbildning på forskarnivå, alla kollegiala nämnder, högskolans ledningsgrupp och olika typer av fasta eller tillfälliga arbetsgrupper. Representanterna får ersättning och utbildning av högskolan för att kunna utöva inflytandet på ett effektivt sätt. De närmare processerna för student- och doktorandinflytande beskrivs och diskuteras i [bedömningsområde 5](#).

Övriga medarbetare

Medarbetarna på högskolans förvaltning och enheten för studentstöd och bibliotek är på olika sätt delaktiga, ansvarstagande och engagerade i kvalitetsarbetet. Ett stort arbete har gjorts, tillsammans med lärare och studenter, för att kartlägga de administrativa processerna kring utbildning, för att på så sätt kvalitetssäkra att de görs på rätt sätt. På avdelningen för akademi- och ledningsstöd finns handläggare som på olika sätt stödjer institutionerna och nämnderna i deras kvalitetsarbete, till exempel genom att ta fram underlag i form av statistik och enkätresultat. Olika grupper arbetar över avdelningsgränser och tillsammans med institutionerna med förbättringar av kvalitet vad avser till exempel studentmottagande och kontakter mellan förvaltningen och lärare (se utförligare text i [bedömningsgrund 2.4](#)). Gruppen *Framgångsrika studier* har exempelvis arbetat med den så kallade Smygstartsveckan och med det nya fadderprojektet *Lär av student*. En annan grupp har arbetat med *Ny student*-processen. Resultaten ska lämnas som input till högskolans ledningsgrupp, för diskussioner i enlighet med det strategiska årshjulet.

Styrkor och utvecklingsområden

Inom alla delar av högskolan finns engagerade medarbetare, doktorander och studenter som tar ett stort ansvar för att utveckla och säkra kvaliteten i högskolans utbildningar.

De nya institutionsnämnderna ger genom dialoger och samarbete bättre förutsättningar för lärare, doktorander och studenter att förbättra utbildningarnas kvalitet genom granskningar och återkopplingar för utveckling och förbättringar. I FUN engageras även externa ledamöter för kvalitetssäkring och utveckling av utbildning och forskning. Externa samverkanspartner engageras även genom de olika branschråd och samråd som finns för högskolans olika utbildningar.

Utvecklingsområdena handlar om att stärka kvalitetskulturen på alla delar av Högskolan Väst, bland annat genom att fortsätta det dialogbaserade arbetet mellan nämnder och linjeorganisationen och genom att tydliggöra för alla medarbetare, doktorander och studenter vad som

görs och varför. Det behöver bli tydligare att verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning är kvalitetsarbete. Likaså behöver vi bli bättre på att lyfta fram att det vi arbetar med på institutionsträffar, workshopar, medarbetarsamtal, programråd, programkonferenser och liknande handlar om kvalitetsarbete. Det är också ett utvecklingsområde att fortsätta stärka lärarnas förmåga till kvalitetsarbete i den dagliga undervisningsverksamheten, till exempel genom ett system med kollegial granskning.

1.5 Strategisk styrning

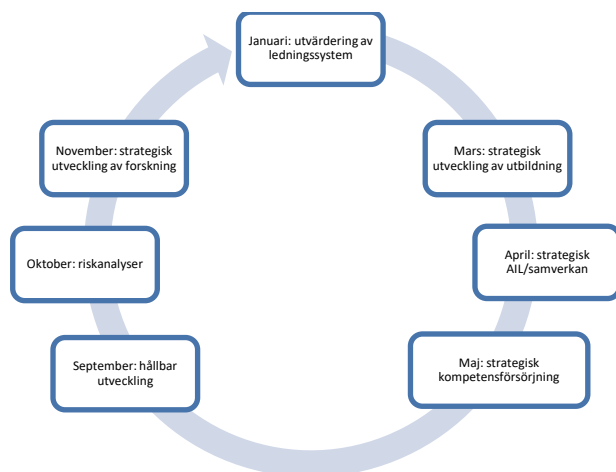
Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.

Fram till 2019 har institutionerna haft olika kvalitetssäkringssystem. Därefter har prefekterna beslutat att anta likartade kvalitetssäkringssystem på alla fyra institutionerna för att säkerställa kvalitet i utbildning. De lokala kvalitetssäkringssystemen har nu fått en mycket tydligare koppling till det övergripande kvalitetssäkringssystemet, till högskolans verksamhetsbeskrivning och till det strategiska arbetet på högskoleövergripande nivå. Genom att kvalitetssäkringssystemen är uppbyggda på samma sätt underlättas arbetet med att ta fram ändamålsenliga underlag för analys, och resultaten blir lättare att följa upp och diskuteras på övergripande nivå.

Högskolan Väst har i minst femton år arbetat enligt en strukturerad årlig planeringscykel med verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser på såväl högskoleövergripande nivå som på varje arbetsenhet. Varje vår och varje höst genomför rektorsfunktionen en dialog med respektive arbetsenhet: de fyra institutionerna, studentstöd och bibliotek samt förvaltningen. Dialogerna dokumenteras genom minnesanteckningar. Syftet med dialogerna är att rektor ska kunna ge sin syn på olika saker samtidigt till ledningsgruppen vid respektive arbetsenhet och ställa frågor om hur enheterna arbetar med strategiska frågor. Arbetsenheterna ska i sin tur kunna ta upp frågor med högskolans ledning. Utifrån dialogerna gör varje arbetsenhet en årlig verksamhetsplan för tre år och lämnar årlig verksamhetsberättelse.

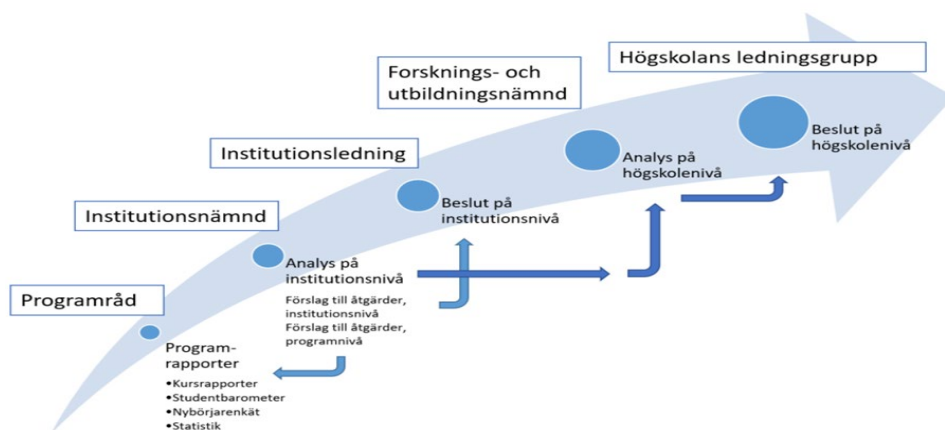
Vårdialogerna syftar främst till att följa upp föregående år och identifiera områden som ska ingå i det kommande årets verksamhetsplan. Under 2019 har arbetet reformerats för att bli mer strategiskt. En viktig förändring har varit att ersätta rektors ledningsråd (RLR) med högskolans ledningsgrupp (HLG). Sammansättningen är ungefär densamma som förut, men HLG ska arbeta mer som en samlad ledningsgrupp än som ett rådgivande organ.

Kvalitetssystemet ser till att övergripande kvalitetsområden fångas upp och behandlas av högskolans ledningsgrupp. Det strategiska årshjulet, Figur 8, fastställdes i juni 2019 och ska vara synkroniserat med andra årshjul på högskolan. Vid bestämda tillfällen under året ska högskolans ledning ha diskussioner kring ett antal strategiskt viktiga områden: forskning, utbildning, samverkan/AIL, kompetensförsörjning, hållbar utveckling och riskanalys/-bedömningar. Processen bygger på att förvaltningen i förväg tar fram underlag tillsammans med institutionsledningarna. Varje institution har sina egna partnerteam på förvaltningen; ekonom, HR-specialist och akademistöd. Input till diskussionerna kan också komma från nämnderna, de vitala forskningsmiljöerna och så vidare.

Figur 8. Strategiskt årshjul för högskolans ledningsgrupp

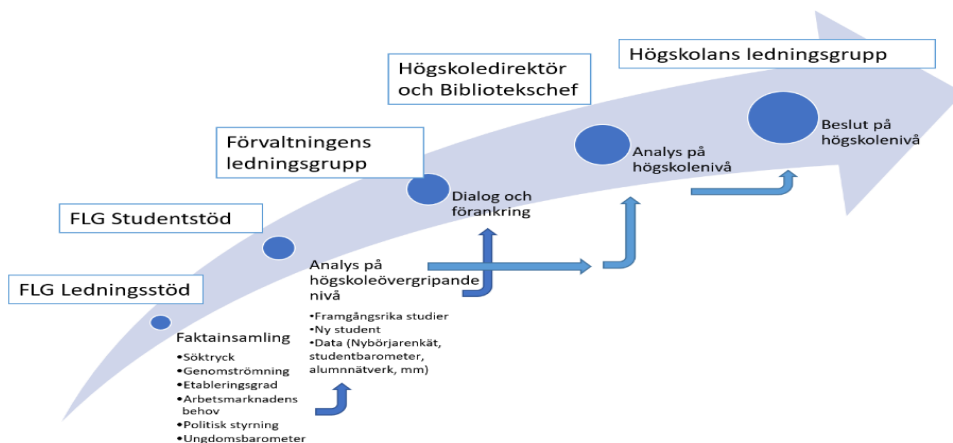
Hur resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssäkringssystemet tas tillvara på ett systematiskt sätt för strategisk styrning kan illustreras genom den "vertikala dialogen", t.ex. för programrapporter, se Figur 9. Programrapporterna utarbetas av programansvarig och programråden. Rapporterna granskas av institutionsnämnden, som för dialog med programrådet och med institutionsledningen om de utvecklingsområden som framkommer. Institutionsledningen fattar beslut för att åtgärda brister. Institutionsnämnden identifierar utvecklingsområden över hela institutionen, och lämnar rapport till institutionsledningen samt till FUN för övergripande analys av utvecklingsområden över hela högskolan. FUN presenterar analys och slutsatser för HLG som fattar beslut för att åtgärda brister på övergripande högskolenivå. Prioriterade utvecklingsområden inkluderas i ÖVP, och konkretiseras därefter i AVP och uttrycks slutligen i handlingsplaner på programnivå. Processen har genomförts i sin helhet 2018/2019. Programrapporterna lämnades in hösten 2018 och analyserades av UN våren 2019. Nämnden redovisade utvecklingsområden för HLG och åtgärdsplan finns nu i förslag till övergripande verksamhetsplan för 2020–2022. I november gjordes nya programrapporter som analyseras av nämnderna för nästa cykel.

Figur 9. "Vertikala dialogen" för programrapporter

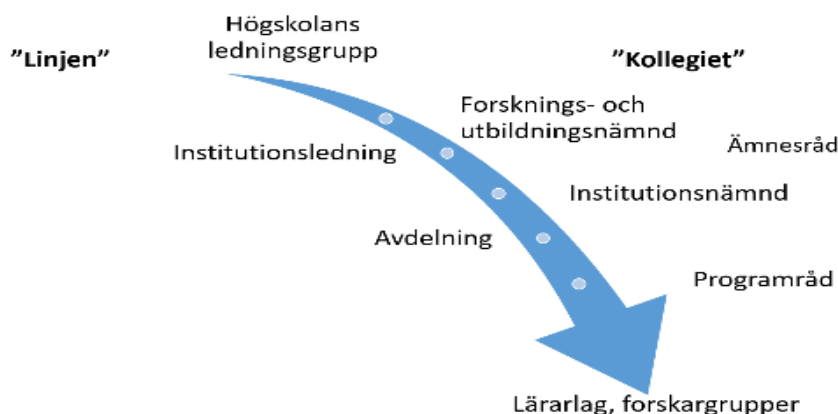
Samma process gäller för tillvaratagande av resultat som framkommer i olika typer av kvalitetssäkringar på förvaltningen och studentstöd och bibliotek, enligt Figur 10. .

Figur 10. "Vertikala dialogen" för infrastruktur och stöd kopplat till utbildning

De vertikala dialogerna illustrerar hur fakta samlas in och analyseras för program eller för någon annan del av högskolan, och förs vidare till nästa nivå genom ett system av dialog och systemet säkerställer att analyser och identifierade utvecklingsområden tas tillvara såväl på institutionsnivå som på övergripande högskoleövergripande nivå. På liknande sätt ska det säkerställas att det som beslutas på övergripande nivå konkretiseras i de arbetsenheternas verksamhetsplaner och i handlingsplaner för enskilda utbildningar, se Figur 11.

Figur 11. Vertikala dialogen, återkoppling via ledningssystemet.

Hur resultat från utvärdering och uppföljning av utbildning på forskarnivå sker beskrivs i [bedömningsgrund 1.1](#).

Resultat från olika uppföljningar och utvärderingar tas tillvara dels genom höst- och vårdialoger mellan rektor och institutionsledningarna, dels genom höst- och vårdialoger mellan institutionsledningarna och förvaltningens ledningsgrupp.

Styrkor och utvecklingsområden

Det nya arbetet i högskolans ledningsgrupp med årsvisa diskussioner av strategiska frågor enligt ett fastställt årshjul säkerställer att information som genereras av kvalitetssäkringssystemet tas tillvara på strategisk nivå. Kvalitetschef, funktionen akademistöd på institutionerna och återkommande dialoger på högskolenivå (vår- och höstdialoger) och på institutionsnivå (kvalitetskonferenser) syftar också till att säkerställa bedömningsgrunden. Detta är en styrka.

Högskolans modell där institutionerna har utsedda "partner" på förvaltningen, ekonom, HR-specialist, och akademistöd är också en styrka. Partnerfunktionerna ger stöd till ledningarna

och säkerställer att arbetet följer beslutade årshjul. Likaså har varje institution en kontaktbibliotekarie, prefektsekreterare, IKT-pedagog samt minst en utsedd studievägledare.

Ett utvecklingsområde är att fullfölja det strategiska årshjulet för högskolans ledningsgrupp som påbörjats under 2019. Redan ser vi att det underlättar planering och vi kommer utvärdera löpande. Ett annat viktigt utvecklingsområde är att säkerställa att resultat från olika uppföljningar och utvärderingar tas om hand om i utvecklingsplaner på olika nivåer för kommande verksamhetsperiod. Ytterligare utvecklingsområde är stödet till institutionerna från förvaltningen i form av underlag till programrapporter. Institutionerna behöver analysera vilket underlag de behöver, och förvaltningen behöver göra en tydlig plan för hur och när det kan tas fram.

1.6 Kommunikation

Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

I kvalitetssystemet för utbildning sker mycket av den interna kommunikationen via ledningssystemet på det sätt som beskrivits i [bedömningsgrund 1.5](#). Den säkerställer att ledningen får framtagen information och att den används som grund för de strategiska diskussioner som förs om utbildning i högskolans ledningsgrupp, enligt det strategiska årshjulet. De beslut som fattas kring förbättringsområden delges linjeorganisationen och högskolans kollegiala nämnder, för att sedan tas om hand av institutioner och programråd där både lärare och studenter finns representerade. Informationen på webbsidor och intranät kompletteras med kommunikation av resultat på olika typer av möten och träffar med anställda och studenter/doktorander. Ett exempel är de regelbundna rektorsinformationsträffarna. De är öppna för alla medarbetare, doktorander och studenter och är i allmänhet relativt välbesökta. Arbetsenhetschefer och avdelningschefer tar också upp kvalitetsarbetet på olika möten med medarbetare.

Resultat från de studentenkäter som administreras av förvaltningen, såsom nybörjarenkät, studentbarometer och programuppföljning, kommuniceras till berörda enheter. Resultat från nybörjarenkät och studentbarometer är framför allt relevant för förvaltningsenheter, studentstöd och bibliotek, samt institutionsledningarna, medan programenkäten är mest relevant för institutionsledningarna och programråden. Programenkäterna utgör ett av underlagen för de årliga programrapporterna som ska lämnas in till institutionsnämnderna för analys och återkoppling.

Studenterna har sedan länge tillgång till resultaten från kursvärderingar via sin kursportal, däremot har det inte funnits en tydlig systematik i hur innehållet i programrådsprotokoll och programrapporter tillgängliggörs för hela den berörda studentgruppen, här kan det se olika ut i programråden.

När det gäller publicering av information till övriga intressenter pågår det ett utvecklingsarbete på högskoleövergripande nivå. Här har det funnits brister i hur information som kvalitetssystemen tar fram kommuniceras. Det har inte funnits en sammanhållen kommunikationsstrategi vad gäller information om kvalitetsarbetet på högskolans intranät och externa hemsida. På intranätet finns relevant information, men den har varit utspridd på olika ställen till exempel på FUN:s sida, sidor om högskolans styrning och ledning, institutionernas hemsidor, samt i diariet. På den externa hemsidan finns en sida för kvalitetsarbete, där resultat från UKÄ:s utbildningsgranskningar och tematiska granskningar har publicerats, men informationen har varit relativt knapphändig. Sammantaget har det varit svårt för externa intressenter, och även för anställda, studenter och doktorander, att få en god överblick av det samlade kvalitetsarbetet. Det har

funnits information, men den har legat på olika ställen och varit svår att hitta.

Ett utvecklingsarbete pågår för att förbättra den externa hemsidan för kvalitetsarbete. Sidan ska fungera som en ingång till andra sidor där relevant information om högskolans kvalitetsarbete finns. Syftet är att underlätta för anställda, studenter, doktorander och externa intressenter att få en tydlig bild av högskolans kvalitetsarbete och vilka styrkor och svagheter våra utbildningar har. I dagsläget finns på denna sida information om våra kvalitetssäkringssystem, externa utbildningsgranskningar som interna uppföljningar och annat underlag för kvalitetsarbetet som exempelvis resultaten av enkäter till studenter. Vi har kommit långt i förbättringar av denna kommunikationskanal, men har ännu inte kunnat få alla delarna på plats som vi önskar. Dessutom är det ett utvecklingsområde att göra högskolans sida för kvalitetsarbete tillgänglig från studenternas sida för utbildning.

Styrkor och utvecklingsområden

Ledningssystemet i kvalitetssystemet för utbildning är en styrka, där det strategiska årshjulet säkerställer att information som genereras lyfts upp till ledningsnivå och ligger till grund för strategiska beslut. Information om externa granskningar har också publicerats på högskolans hemsida under flera år tillbaka.

Det är däremot tydligt att extern och intern publicering och kommunikation av resultat som genereras av kvalitetssäkringssystemen inte har varit i fokus i befintliga system och rutiner. Det är ett utvecklingsområde för högskolan att mer systematiskt kommunicera med kvalitetssäkringens intressenter. Hemsidan för kvalitetsarbete behöver fortsätta att utvecklas för att samordna information om kvalitetssystemet, såsom ledningssystem, kvalitetssäkringssystem, miljöledningssystem och verksamhetsbeskrivning. Under 2020 kommer avdelningen för kommunikation att analysera nuläget och göra en plan för förbättrad information i förhållande till relevanta intressenter.

2. Bedömningsområde: Förutsättningar

Lärosätet säkerställer genom sitt kvalitetsarbete att det finns förutsättningar för utbildningarnas genomförande och studenters och doktoranders lärande. Lärosätet följer upp, vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt förutsättningarna.

Lärosätet säkerställer att det finns goda möjligheter för undervisande personal att vidareutvecklas såväl pedagogiskt som vetenskapligt/konstnärligt inom sitt ämnesområde. Vidare säkerställer lärosätet att den undervisande personalen har såväl vetenskaplig/konstnärlig som pedagogisk och professionsinriktad kompetens som motsvarar utbildningens behov. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av rekrytering och kompetensutveckling hos personalen. Lärosätet vidtar också åtgärder för att utveckla personalens kompetens.

Lärosätet säkerställer en ändamålsenlig miljö innefattande infrastruktur (till exempel undervisningslokaler, informationstekniska resurser, utrustning och lokaler för laborationer och verkstäder), studentstöd (till exempel studenthälsa och studie- och karriärvägledning) och läranderesurser (till exempel språkverkstad, och handledarresurser i verksamhetsförlagd utbildning). Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov för att stöda studenter och doktorander i att uppnå förväntade studieresultat.

Lärosätet samlar systematiskt in information om studenters och doktoranders studiesituation, och använder informationen för att kontinuerligt utveckla miljön. Genom rutiner och processer säkerställer lärosätet att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra sin utbildning inom planerad studietid.

Med hjälp av informationen identifierar lärosätet utvecklingsbehov, vidtar åtgärder och förbättrar kontinuerligt förutsättningarna för utbildningarna. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrunder:

2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.

2.2 Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämneskompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.

2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.

2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunderna inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska även innehålla mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunderna. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet säkerställer att dessa mål uppnås, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa hur lärosätet förhåller sig till och hanterar eventuella avvikelser rörande exempelvis genomströmning. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden och vidtar relevanta åtgärder.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet bedrivs vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande, effektivt och att det utvecklas systematiskt utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet inom det här bedömningsområdet.

Lärosätets redogörelse:

2.1 Kompetensförsörjning

Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.

Planering av kompetensförsörjning hör till verksamhetssystemets process för att styra och leda. Prefekten är ansvarig för att kompetensförsörjningsplan tas fram på institutionsnivå, tillsammans med avdelningscheferna. Till stöd för arbetet finns institutionernas HR-partner på den gemensamma förvaltningen. Kompetensförsörjningsplanerna följs upp vid behov och i samband med institutionens årliga verksamhetsplanering.

Arbetet med kompetensförsörjningsplaner har kommit olika långt på institutionerna. HR-avdelningen tog 2018 fram en mall, som därefter har prövats och arbetats om. Institutionen för hälsovetenskap (IH) har arbetat fram konkreta mål för kompetensförsörjning, som pedagogisk kompetens inom kollegiet, minst en docent/professor på varje inriktning av specialistsjuksköterskeprogrammet och mer än 50 procent disputerade lärare. Institutionen har identifierat vilka professorer som inom en period uppnår pensionsålder, vilka ämnen som därmed tappar kompetens, vilka anställda som kan komma att befordras inom perioden och vilka övriga ämnen eller kompetenser som kommer att behövas. I verksamhetsplanen för 2020 har institutionen följt upp och kommenterat målen 2019–2021 avseende kompetensförsörjning och identifierat nya aktiviteter. Övriga institutioner arbetar från 2019 på samma strukturerade sätt.

Högskolan har också under 2019 inlett ett arbete med övergripande och strategisk plan för kompetensförsörjning på lärosätet. För att säkerställa att kompetensförsörjningen ligger i linje med högskolans vision och strategier ska strategisk kompetensförsörjning årligen tas upp för diskussion i högskolans ledningsgrupp (HLG). Diskussionerna ska ligga till grund för eventuella prioriteringar i högskolans verksamhetsplanering för nästkommande år. Arbetet med strategiskt årshjul är i en uppstartsfas (se även [bedömningsgrund 1.5](#)). Under 2019 har högskolan anställt en HR-strateg för att bland annat utveckla högskolans strategiska arbete med kompetensförsörjning och kompetensplanering och samordna arbetet med en övergripande kompetensförsörjningsplan.

I övrigt säkerställer högskolan rätt kompetens genom tydliga processer i anställningsordningen (dnr 2017/1632), riktlinjer för anställning och befordran av lärare vid Högskolan Väst (dnr 2018/487) och anställningsnämndens regler för antagning av docent (dnr 2019/97). Fastställande av anställningsprofil görs av prefekt och Anställningsnämnden lämnar förslag till beslut.

Högskolan använder ett rekryteringssystem där de sökande uppmanas att följa högskolans riktlinjer för anställning och befordran av lärare. HR är oftast med i hela processen, från kravprofil

till beslut av anställning. Rekryteringsprocesserna är tydligt beskrivna.

Anställningsnämnden ser löpande över riktlinjer inom sitt område. I början av 2018 reviderades riktlinjer för anställning och befordran av lärare, bland annat för att få med högskolans strategiska plattform och byta plats på vetenskapliga och pedagogiska meriter. Regler för antagning av docent har reviderats för att förtydliga både pedagogiska och vetenskapliga meriter.

Sedan 2009 har högskolan genomfört flera meriteringsprogram för att öka andelen docenter och professorer. Det första (dnr 2009/109) följdes upp efter två år (dnr 2011/862). FFUN identifierade vissa svagheter, varefter förbättrade villkor, strategier och kriterier för ny utlysning utreddes. Genom strategiska medel från rektor och institutionerna utlystes ett nytt program för 2015–2017 (dnr 2015/123), varvid tio lärare erhöll medel för mentorsstöd och/eller kompetensutvecklingstid för meritering. Nämnden följde upp progression inom programmet varje år, med slutrapport 2018 (dnr 2017/842). Av 13 beviljade ansökningar hade fyra lett till uppnådd meritering och fem var på god väg.

Efter 2017 har institutionerna arbetat vidare med egna meriteringsprogram. Institutionen för individ och samhälle införde redan 2013 ett eget meriteringsstödsprogram (dnr 2013/1260). Det innebar att professorerna fick tid i tjänstefördelningen för att fungera som mentorer för mer juniora kollegor, och ge dem råd kring vetenskaplig karriärplanering och ansökningsprocesser. Institutionen har nu ett meriteringsprogram 2018–2020, där flera lärare fått möjlighet till 20 procent extra forskningstid. Uppföljning har visat goda resultat och institutionen planerar att fortsätta med programmet 2020–2021. Institutionen för ekonomi och IT och institutionen för hälsovetenskap har också pågående meriteringsprogram för att öka andelen docenter och professorer. Institutionen för ingenjörsvetenskap har inte identifierat behov av något särskilt meriteringsprogram. Meriteringsbehov diskuteras årligen med avdelningschefer och forskningsledare. Särskild vikt ges till meritering genom handledning av doktorander för att öka antalet möjliga huvudhandledare.

Det kan nämnas att högskolan 2019 har tagit fram institutionsgemensamma beskrivningar av arbetsuppgifter för olika lärarkategorier. Dessa tydliggör att professorer har ett ansvar att stödja mer juniora kollegor i deras karriär.

Styrkor och utvecklingsområden

Det är en styrka att högskolan har börjat arbeta med strukturerade och systematiska planer för kompetensförsörjning och att koppla ihop arbetet på lokal och övergripande nivå och med högskolans vision och strategier genom det strategiska årshjulet.

Det är även en styrka att högskolan i flera år haft meriteringsprogram för strategisk kompetensförsörjning.

Det är ett prioriterat utvecklingsområde att komma vidare med detta arbete, och att komma hela vägen runt i det strategiska årshjulet för högskolans ledningsgrupp och i arbetet på institutionerna. Högskolans ledningsgrupp har sin årliga strategiska diskussion om kompetensförsörjningen i april 2020. Institutionerna fortsätter med kompetensförsörjningsplanering.

Ett annat utvecklingsområde är att ha tätare och tydligare dialog mellan institutionsledning och Anställningsnämnden (AN) för effektiva vägar för meritering och karriärutveckling, och att AN får ta del av kompetensförsörjningsplaner på institutionerna för att säkerställa att planerade rekryteringar följer de krav och behov som finns på institutionen, på kort och lång sikt.

2.2 Kompetensutveckling

Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämneskompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.

Förutsättningarna för lärares/forskares kompetensutveckling regleras i det lokala arbetstidsavtalet (dnr 2013/1110). Tiden planeras och följs upp i dialog mellan avdelningschef och medarbetare minst en gång per år eller vid behov. Ansvaret ligger på närmaste chef och beskrivs i verksamhetssystemets process Leda och stötta medarbetare.

Lärarnas arbete omfattar enligt avtalet undervisning, forskning och kompetensutveckling. Normalt ska alla lärare över tid arbeta med både undervisning och forskning. Professorer och postdoktorer ska ägna huvuddelen av sin arbetstid åt forskning. Lektorer och adjunkter ska ägna sig åt forskning- och utvecklingsarbete till minst 20 procent av årsarbetstiden.

Resursmässigt avsätter institutionerna sammanlagt 20 procent av den totala årsarbetstiden för kompetensutveckling. Varje lärare, oavsett anställningskategori, har minst 10 procent, och kan söka om ytterligare tid hos prefekten. Kompetensutvecklingstiden ska användas för forskning, vetenskapligt meriteringsarbete, fördjupning och breddning av kompetens och/eller verksamhetsutvecklande insatser av annat slag, i syfte att bidra till utveckling av högskolans verksamhet. Planering av kompetensutvecklingens omfattning och inriktning samt uppföljning sker årligen i tjänsteplanerings- och medarbetarsamtal. Därtill stäms uppföljning av kompetensutvecklingens inriktning och omfattning årligen av med de fackliga organisationerna.

Ett exempel på strategisk användning av kompetensutvecklingstiden kommer från institutionen för individ och samhälle (IoS), där professorerna ges extra tid utöver arbetstidsavtalet för att stödja andra lärare i deras forskningsmeritering, men också att utveckla och leda forskningsprojekt och forskningsgrupper. Detta har i UKÄ:s utbildningsgranskningar lyfts fram som ett föredömligt sätt att skapa förutsättningar för forskning och forskningsanknytning av utbildning.⁷

Högskolan tillhandahåller kontinuerligt en rad högskolepedagogiska utbildningar. Lärarna får information om utbudet genom en sida på högskolans intranät.⁸ Sedan 2015 vilar ansvaret för högskolepedagogiska kurser på den högskolepedagogiska enheten (HPE) för högskolan. Den är organisatoriskt knuten till institutionen för individ och samhälle (IoS), men arbetar övergripande.

Hösten 2019 erbjöds följande kurser som ger högskolepedagogisk behörighet. Kravet är totalt 15 högskolepoäng med valfri sammansättning.

- *Högskolepedagogik 1*, i samarbete med Göteborgs universitet, 5 hp
2016-2018: 39 godkända
- *Arbetsintegrerat lärande – på vetenskaplig grund och med beprövad erfarenhet*, 5 hp
2016-2018: totalt 24 registrerade, 19 godkända
2019: 15 registrerade
- *Normkritisk pedagogik i högre utbildning*, 5 hp
2017-2018: 28 registrerade, 11 godkända
2019: 21 registrerade

⁷ Granskning av utbildning på forskarnivå inom pedagogik, dnr 2016/1390.

⁸ <https://www.anstald.hv.se/sv/utbildning/ovrigt-stod-for-utbildning/hogskolepedagogik> (inloggning krävs)

- *Digitala verktyg i högre utbildning*, 5 hp
2018: 16 registrerade, 11 godkända
2019: 23 registrerade, 15 godkända

Högskolan erbjuder också breddkurser som vänder sig till specifika lärarkategorier:

- Examinatorskap – rättssäker examination och myndighetsutövande, 1 hp
2018: 65 registrerade, 15 godkända
- *Att handleda doktorander*, 5 hp
2019: 11 registrerade
- *Praktisk kunskap* 15 hp
2019: 23 registrerade

Utöver regelrätta kurser har HPE arbetat med andra läraktiviteter för lärare, såsom en temadag för inkluderande undervisning. Den återkommer varje år inom ramen för den högskolepedagogiska kursen Arbetsintegrerat lärande, men är öppen för annan undervisande personal. Utöver de som går kursen har ett par övriga lärare deltagit i temadagen. Nyanställda lärare genomgår introduktionsdag med tema som rör konstruktiv länkning och digitala verktyg i undervisningen. Den hade 23 deltagare 2018 och 25 under 2019.

Vid institutionen för ekonomi och IT har medarbetarna individuella kompetensutvecklingsplaner för att utveckla digital kompetens och pedagogik utifrån ett digitaliseringsperspektiv, vilket är ett prioriterat område i ÖVP/AVP. Ett annat exempel är institutionen för hälsovetenskap (IH) som under 2018 genomförde tre lärarworkshopar med fokus på AIL i utbildningen. Institutionen har angivit AIL som ett av tre prioriterade områden för sökbar kompetensutvecklingstid och uppföljning på medarbetarsamtalen. IH har även gett en kurs för riktad kompetensutveckling för nya lärare i Normmedvetet vårdande, 7,5hp, samt genomfört en utbildningsdag för kollegiet i normmedveten pedagogik och dramapedagogik med inriktning normmedvetenhet.

Ytterligare sätt att främja medarbetarnas ämneskompetens är de forskningsseminarier som regelbundet arrangeras på var och en av de fyra institutionerna, via de vitala forskningsmiljöerna och via högskolans centrumbildningar.

Styrkor och utvecklingsområden

Det är också en styrka att alla lärare, även adjunkter, genom kompetensutvecklingstiden har möjlighet att arbeta med forskning. Högskolan differentierar inte tiden mellan olika lärarkategorier.

Ett utvecklingsområde är att förbättra kartläggning, analys och utvärdering av personalens samlade kompetens avseende såväl vetenskaplig, ämnesspecifik som pedagogisk kompetens, genom bättre struktur och uppföljning i medarbetarsamtalen. HR-avdelningen har börjat arbeta med utveckling av detta.

Ett annat utvecklingsområde är högskoleövergripande uppföljning av hur kompetensutvecklingstiden används och hur användningen kommer till nytta, exempelvis för forskningsanknytning av utbildning. Det kommer att ske i samband med de strategiska diskussionerna om utbildning och om strategisk kompetensförsörjning i HLG under mars och maj 2020.

2.3 Infrastruktur, studentstöd och läranderesurser

Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.

Infrastruktur, studentstöd och läranderesurser ingår i huvudprocessen Utbilda, delprocess Planera studiefrämjande aktiviteter. Verksamhetsstödet följs upp i enlighet med högskolans ledningssystem, det vill säga den årliga verksamhetsplanerings- och uppföljningsprocessen. Infrastruktur, studentstöd och läranderesurser ingår i huvudprocessen Utbilda, delprocess Planera studiefrämjande aktiviteter. Verksamhetsstödet följs upp i enlighet med högskolans ledningssystem, det vill säga den årliga verksamhetsplanerings- och uppföljningsprocessen.

Verksamhetsstödjande administrativa funktioner har sedan början av 2000-talet varit anställda vid högskolans gemensamma förvaltning med uppdrag att stödja kärnverksamheten. I samband med att de tillfälliga utbildningsplatser som tillkom efter Saab-konkursen drogs in, inleddes ett större omställningsarbete vid högskolan. Det handlade om att anpassa verksamheten till de minskade utbildningsanslagen, men också om att minska de indirekta kostnaderna som låg över genomsnittet för högskolesektorn. Besparingsmål och analys av behoven av stöd resulterade i en omorganisation och omstrukturering av den gemensamma förvaltningens resurser.

Ett konkret resultat av analysen var ett förstärkt dedikerat ledningsstöd på institutionsnivå med controller, HR-specialist och akademistöd samt en omorganisation av förvaltningens support- och servicefunktioner inom ramen för ett nytt gemensamt Servicecenter. Tanken är att alla – studenter, medarbetare och partners – endast ska behöva vända sig till en plats (fysisk och virtuell) med sina frågor för att få rätt hjälp.

I början av 2019 togs ytterligare ett steg för att bättre möta behov från organisationen och utveckla stödet. Förvaltningens ledningsgrupp, FLG, ändrade sina arbetsformer genom att dela upp ansvaret inom ledningsgruppen i två delar. En del som arbetar fokuserat för bättre stöd till lärare och studenter och en som arbetar för bättre stöd till ledningen på olika nivåer. För genomförande inom den första gruppen finns flera undergrupper, som *Ny student*, där det också finns studentrepresentant. En annan undergrupp är Forum för lärarstöd, som samlar lärare och representanter från förvaltningen och jobbar med att skapa goda förutsättningar för att säkerställa att system, stöd och process hänger ihop utifrån användarens behov.

Vart tredje år genomförs en medarbetarundersökning (ARK) bland högskolans alla anställda. ARK är en modell för systematisk uppföljning av organisatorisk och social arbetsmiljö särskilt utvecklad för universitet och högskolor.⁹ Den består av en enkät till alla medarbetare vart tredje år, och en strukturerad modell för att arbeta med resultaten för att åstadkomma förbättringar. ARK-enkäten genomfördes för första gången på Högskolan Väst 2017. Två frågeområden handlar om administrativt och tekniskt stöd till lärare och forskare. Ett resultat var bland annat att vi har inrättat ovan nämnda Forum för lärarstöd. Syftet är att fånga upp utvecklingsbehov och förankra implementering. Under 2020 kommer en ny arbetsmiljöundersökning att genomföras.

Förvaltningens ledning har dialoger under hösten med institutionsledningarna om vad som fungerar bra och vad som behöver utvecklas. Utifrån identifierade behov från institutionsledning, forum för lärarstöd, gruppen för *Ny student* och *Framgångsrika studier* utarbetas förvaltningens verksamhetsplan. Under dialoger på våren följs arbetet upp.

Prefekterna och högskoledirektören har också regelbundna möten, i anslutning till varje möte

⁹ ARK är en förkortning av norskans *Arbeidsmiljø- og klimaundersøkelse*. Modellen används vid 19 norska lärosäten, och vid Högskolan Väst som första lärosäte i Sverige.

med högskolans ledningsgrupp (i normalfallet varannan vecka), där behov diskuteras och följs upp.

Information om studiesituation

Inom ramen för kvalitetssäkringssystemet för utbildning samlas information in från studenterna via olika enkäter.

Högskolan har sedan 2018 återupptagit arbetet med att samla in information om och från studenterna, efter flera års uppehåll. Sedan drygt två år tillbaka finns nya utredarresurser på förvaltningens avdelning för akademi- och ledningsstöd som bland annat har till uppgift att göra regelbundna enkätundersökningar bland studenterna och sammanställa analyser för högskolans ledning samt för institutioner och utbildningsprogram. För närvarande finns tre centralt administrerade enkäter som går ut vid flera tillfällen; nybörjarenkäten, programenkäten och studentbarometern. De kommer att kompletteras med en doktorandbarometer i början av 2020.

Nybörjarenkäten går till studenterna varje år vid programstart. Här frågar högskolan studenterna om var de bor, hur de tar sig till högskolan, hur de upplevt introduktion, synpunkter på service och information, samt varför de valt sin utbildning och studier på Högskolan Väst. Den genomfördes regelbundet varje år fram till 2011 inom ramen för det dåvarande nationella kvalitetssäkringssystemet. Efter det har högskolan genomfört nybörjarenkät 2013, 2018 och 2019. Den ska fortsättningsvis skickas ut varje termin. Nybörjarenkäten sammanställs på programnivå och skickas till institutionerna och programansvariga. Högskolans gemensamma förvaltning och studentstöd och bibliotek är emellertid den viktigaste mottagaren av resultat, eftersom frågorna inte gäller utbildningens innehåll utan mer stödet och infrastrukturen runt omkring. Genom nybörjarenkäten har vi till exempel kunnat verifiera att studenterna har blivit mer nöjda med introduktionsperioden.

Den andra enkäten är programenkäten. Den genomfördes skarpt i maj 2019, och ska framöver genomföras i mars och november varje år (beroende på när programmen slutar). Under 2018 genomfördes en pilot. Programenkäten har fokus på studenternas upplevelse av sin specifika utbildning och frågorna är utformade så att det går att skilja ut generella mönster (till exempel mellan typ av program) och tendenser som kan antas vara kopplade till det specifika programmet. Resultaten skickas ut till varje program och består av fördelning, medelvärde och öppna svar. Dessa resultat används som ett underlag till den årliga programrapporten, vilken är en del av uppföljningen i högskolans kvalitetssystem för utbildning. Systematiska högskoleövergripande analyser har ännu inte genomförts mer än en gång, sådana blir mer meningsfulla när enkäten har genomförts flera år i följd.

Institutionerna gör också analyser av data om sina studenter, exempelvis deltar institutionen för ekonomi och IT sedan många år i Civilekonomernas riksförbunds årliga undersökning av vad de som har utbildat sig till ekonomer arbetar med tre år efter avslutad utbildning.

Studentbarometern är en årlig enkät till samtliga programstudenter. Syftet är att undersöka studenters upplevelse av sin fysiska och sociala studiemiljö (ex. upplevelse av campusmiljö, studentstöd, digitala verktyg, studiesituation, lika villkor, studier och hälsa, inflytande och delaktighet), i första hand för att ge underlag till verksamhetsstödet förbättringsarbete. Enkäten innehåller också bakgrundsfrågor om till exempel kön och ålder. Barometern genomfördes vårterminen 2019, efter många års uppehåll och ska genomföras varje år.

Trots låg svarsfrekvens visade bortfallsanalys ändå på någorlunda representativitet. Ett utvecklingsområde för studentbarometern är just att öka svarsfrekvensen. Vi behöver också ta fram

ett sätt att fånga synpunkter från de studenter som inte följer ett program utan läser kurser. De omfattas idag inte av studentbarometern.

Huvudresultaten av studentbarometern är att studenterna är relativt nöjda totalt, särskilt med biblioteket och servicecenter och IKT-tjänster. De är däremot mindre nöjda vad gäller delaktighet och inflytande. Det stöd som studenterna kan få i form av läranderesurser som Språk- och textcentrum och Mattejouren var inte så välkänt. Undersökningen bekräftar det högskolan redan är medveten om, att det har blivit ont om grupprum och tysta studiemiljöer allteftersom studentantalet har ökat. Vi har också fått det bekräftat att många studenter upplever oro och stress, och att kvinnliga studenter upplever större otrygghet på campus under kvällstid och helger.

Resultaten från studentbarometern har bland annat presenterats för studentkåren och på personalmöte med hela högskolans förvaltning samt studentstöd och bibliotek. De hanteras också i den halva av förvaltningens ledningsgrupp som arbetar särskilt med bättre stöd till lärare och studenter, samt av gruppen *Framgångsrika studier* (se avsnittet om [Trackit-projektet](#)).

I kvalitetssäkringssystemet för utbildning på forskarnivå ingår en enkät till alla doktorander efter examen. Vårterminen 2019 gick en enkät ut till alla doktorander som disputerat på Högskolan Väst sedan starten av utbildningar på forskarnivå fram till och med 2018.

Under våren 2020 genomförs doktorandbarometern för första gången, en enkät till högskolans doktorander om deras studie- och arbetsmiljö, i likhet med studentbarometern till studenter på grund- och avancerad nivå. Den berör frågor om tillgång till infrastruktur.

Övriga systematiska sätt att samla in information om studenternas och doktoranders studiesituation är högskolans skydds- och tillgänglighetsronder, där studentkåren är med. Studenterna och doktoranderna är också representerade och kan framföra synpunkter i olika fora som programråd på institutionerna, den högskolegemensamma skyddskommittén, central sakkuningsgrupp, IKT-råd, IT-beredningsrådet, bibliotekets utvecklingsråd och samverkansrådet.

Infrastruktur

Huvuddelen av högskolan ligger på ett samlat campus i centrum av Trollhättan. Forskningen inom den vitala forskningsmiljön Produktionsteknik Väst (PTV) bedrivs på Produktionstekniskt centrum (PTC) på industriområdet Innovatum cirka 20 minuters promenad från centrum. Där ges också vissa laborativa delar i utbildning på grund- och avancerad nivå. PTC delar utrustning och lokaler med företag som samarbetar med högskolan i forskning och utbildning, vilket ger forskare och studenter närhet till arbetslivet och omgivande industri.

På campus finns 70 lärosalar och 60 grupprum för studenter. Därutöver finns 10 konferensrum och 13 mötesrum för personal. Vägg i vägg med lärarnas kontor ligger fyra studielandskap för studenter. Placeringen är avsedd att öka kontakten mellan studenter och de som jobbar på högskolan.

Studenterna har trådlös tillgång till internet på hela campusområdet och tillgången på datorer är mycket god. För frågor eller problem med högskolans datorer kan studenterna nå IT-støppen genom Servicecenter med hög tillgänglighet under vanlig kontorstid. IT-avdelningen ansvarar för site-licenser, till exempel talsyntes, på alla datorer.

Högskolebiblioteket utgörs av en modern biblioteksmiljö med tyst läsesal, grupprum, många sitt- och läsplatser, flexibla studieytor samt tillgång till mer än 70 datorarbetsplatser, som alla har programvara för talsyntes. Biblioteket fungerar som ett allmänt informationscentrum för både studenter och anställda.

Högskolan har sedan 2015 bedrivit ett arbete för att utveckla teknisk infrastruktur, möblering i lärosalar och grupprum samt sociala ytor så att de stödjer pedagogiska teorier och metoder rörande lärande och organisering av läraaktiviteter.¹⁰ Utvecklingen har lett till nya salar och fler avskärmade studieytor i det så kallade "stråket", som är en öppen förbindelseyta mellan olika delar av campus. En viktig ansats har varit att förbättra studiemiljön så att det är attraktivt för studenterna att komma till campus och stanna i huset mellan föreläsningar. Studentkåren medverkade i en enkel uppföljning som visade att studenterna var positiva till den nya möbleringen, samtidigt som de tydligt uttryckte att högskolan i övrigt inte lever upp till förväntningarna på ändamålsenliga möbler.

I högskolans nya Campusplan 2030¹¹, beskrivs högskolans långsiktiga ambition och pekar ut färdriktningen för de kommande tio åren. Utvecklingen av campus ska stärka Högskolan Västs identitet och skapa en beredskap att möta verksamhetens framtida behov. Studentkåren var representerade i projektledningsgruppen. I det kommande operativa arbetet startar ett antal viktiga delprojekt under 2020, bl.a. "skapa kreativa och flexibla lärmiljöer – i fysisk och digital miljö". Studenterna har här en viktig roll när det gäller delaktighet och förankring.

Frågor rörande flexibelt lärande och informations- och kommunikationsteknologi (IKT) är ett prioriterat område vid Högskolan Väst, vilket uttrycks i den övergripande verksamhetsplanen. Rektor antog i januari 2014 en policy för flexibelt lärande och pedagogik för informations- och kommunikationsteknologi. Detta har inneburit att alla institutioner, utifrån sina grundutbildningars och sin personals behov, särskilt satsar på utvecklingsarbeten med ett brett informations- och kommunikationsteknologiskt fokus.

Kreativt centrum är en samlingsplats för skapande och kreativa inslag inom högskolans samtliga utbildningar, utrustad med olika digitala verktyg. I Kreativt centrum finns även tekniskt och pedagogiskt kunnig personal som stödjer användningen av apparatur och studios. Kliniskt lärandecentrum (KLC) är ett specialutrustat centrum där studenterna bl.a. tränar och lär sig att möta och kommunicera med patienter och deras närstående i olika vårdssituationer. Lärande i KLC utgör en naturlig koppling mellan högskola och vårdverksamhet och är ett exempel på arbetsintegrerat lärande. Högskolan har två nyinredda "ALC-salar" (*Active Learning Classroom*), där lärare och annan personal kan testa nya pedagogiska grepp med hjälp av digital teknik. Med hjälp av surfplattor och mobiltelefoner kan arbetsgrupperna koppla upp sig på var sin stor skärm och dela idéer och material med varandra. *Open lab* är en lärandemiljö som erbjuder kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan studenter, lärare och forskare, samt mellan akademi och arbetsliv och möjliggör för studenter att öva på att befinna sig i och hantera svåra situationer med hjälp av modern Virtual Reality-teknik.

Högskolan Väst övergick under 2018 till lärplattformen Canvas, från att ha använt en egenutvecklad lärplattform (DisCo) sedan slutet på 1990-talet. Canvas har förutsättningar för att ge ett bättre stöd för lärare och studenter. Införandet skedde i steg, en institution i taget, med mycket utbildning och testning under införandets gång.

Högskolan har många utbildningar med flexibla undervisnings- och distributionsformer, bland dem flera program på distans och helt nätbaserade, även för studenter utomlands. Det pågår ett stort utvecklingsarbete på detta område.

---

¹⁰ <https://www.hv.se/forskning/forskningsprojekt/arbetsintegrerat-larande/miljo-infrastruktur-pedagogik-i-samverkan-mips2/>

¹¹ <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/campusutveckling/>

Studentstöd

Studenthälsan arbetar utifrån ett hälsofrämjande perspektiv för en god studiemiljö. Studenthälsan deltar i olika arrangemang för studenterna samt besöker program och kurser för att informera om verksamheten. Studenterna erbjuds enskilda samtal och en rad gruppaktiviteter, till exempel Våga-tala-kurs, föreläsning om konsten att skjuta upp, föreläsning om hållbara hälsostrategier, sömnföreläsning, stresshanterings-kurs och hälsopromenad. Studenthälsan genomför utvärdering av sina aktiviteter. Studenterna har varit nöjda och tyckt sig ha haft stor nytta av innehållet. Många önskade att aktiviteterna skulle vara schemalagda i utbildningen, eftersom innehållet var viktigt för att lyckas i studierna.

Allmän och specifik studie- och karriärvägledning för alla studenter erbjuds av studentstöd och bibliotek med tillgänglighet via mail, telefon och drop-in varje dag. Studievägledarna har ansvar för olika program, och från och med vårterminen 2020 ska en av studie- och karriärvägledarna ha ett visst ansvar för studerande på forskarnivå. Högskolan har inte gjort någon utvärdering av studie- och karriärvägledningen, utöver vad som framkommit i Studentbarometern. Avdelningen uppfattar att det är ett högt tryck från studenterna, men det är svårt att mäta. Antal studenter säger inte så mycket om de enskilda behoven. Vissa program har studenter som behöver mer stöd.

Det finns två samordnare på studentstöd och bibliotek med särskilt ansvar för stöd till studenter med funktionsnedsättning samt en anställd från biblioteket som stödjer studenter med läsnedsättning. Tillsammans tar de emot alla studenter med en varaktig funktionsnedsättning för att erbjuda dem stöd i studierna. Programvara för stöd till studenter med läsnedsättning finns på alla datorer i biblioteket. På efterfrågan från studenterna har det under 2019 skapats en särskild digital mötesplats för studenter med funktionsnedsättning i den nya lärplattformen Canvas. Syftet med mötesplatsen är att studenterna ska kunna hitta varandra och utbyta erfarenheter.

International Office ger stöd till inresande och utresande utbytesstudenter, till exempel med information om de olika utbytesprogram som finns och om sökbara stipendier. Mycket av arbetet, både för in- och utresande studenter, sker i samarbete med institutionerna.

Till stöd för såväl doktorander som handledare, nämnder och institutionsledning finns en studierektor för utbildning på forskarnivå. I studierektors roll ingår att ha doktorandperspektiv, till exempel vad gäller uppföljning av individuella studieplaner tillsammans med ämnesrådet. Den nyligen uppdaterade mallen för individuell studieplan (ISP) formaliserar och underlättar samtal kring såväl karriärplanering som internationaliseringsplaner mellan handledare och doktorand. Dessa frågeställningar har doktorandperspektiv och karriärplanering ska göras för att kunna planera för en industriell eller akademisk fortsättning.

Läranderesurser

Högskolan erbjuder stöd till studenter i studieteknik, genom fysiska möten och i form av inspelat material på hemsidan. Studie- och karriärvägledare håller kurser i ämnet vid förfrågan och vid öppna tillfällen. För stöd till bättre skrivande finns Språk- och textcentrum. Här nyttjas högskolans undervisnings- och forskningskompetens inom språkvetenskaperna. Fysiskt är verksamheten lokaliserad till högskolans bibliotek med drop-in två gånger per vecka. Allmänt erbjuder Språk- och textcentrum en helt nätbaserad kurs i vetenskapligt skrivande för studenter, 3 hp. Motsvarande stöd för matematik finns genom Mattejouren.

Från programrapporter och i andra sammanhang har det framkommit behov att se över och utveckla organiseringen av studiestödet, bl.a. Språk- och textcentrum. En utredning genomfördes under 2019 och efter diskussion i högskolans ledningsgrupp beslutades att tillföra mer

resurser. Ett syfte är att kunna arbeta mer proaktivt.

En särskild form av stöd är användning av SI-metoden, *Supplemental Instruction*. SI-passen leds av erfarna studenter som redan har gått den aktuella kursen och som fått särskild utbildning för detta uppdrag. Studenterna samlas i mindre grupper utanför det ordinarie schemat och diskuterar centrala teorier och begrepp i kursen, för att få djupare kunskap och bättre förståelse.

Bibliotekets team för forskarstöd och publicering har nära kontakt med högskolans utbildningar på forskarnivå. Teamet genomför såväl föreläsningar som workshops, till exempel avseende publiceringsstrategier, ranking av vetenskapliga publikationer och upphovsrätt. Doktoranderna får även fördjupa sina kunskaper i att utföra strategiskt strukturerade sökningar i databaser med relevant sökteknik. Utöver dessa inslag ges en introduktion till forskningsdata.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolan har ett funktionellt och campus med ändamålsenliga lokaler, och det pågår ett aktivt förbättringsarbete genom det pågående campusutvecklingsprojektet. Det är en styrka. En annan styrka är utvecklade stöd för studenternas lärande. Service och support för anställda och studenter är samlat i Servicecenter med hög tillgänglighet.

Högskolan har återupptagit arbetet med systematiskt insamlande av data om och från studenterna. Vi behöver dock vidareutveckla med systematiken och strukturen, och se till att vi använder resultaten på ett systematiskt sätt. Det finns ännu delar som inte är på plats, och vi behöver få data från flera år för att kunna utvärdera och följa trender.

2.4 Genomförande av utbildning inom planerad studietid

Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Trackit-projektet

Mellan 2015 och 2017 drev Högskolan Väst ett projekt i enlighet med det så kallade Trackit-konceptet, ursprungligen utarbetat av European University Association. Bakgrunden var bland annat problem med avhopp och projektet hade extra fokus på breddad rekrytering. Syftet var att kartlägga, analysera, utveckla och kvalitetssäkra högskolans arbete att stödja studenternas studier, med målet att öka genomströmningen och minska avhopp (dnr 2015/77). Genom projektet blev det tydligt att högskolan hade många bra aktiviteter, men de nådde inte alla studenter och överlag saknades samordning och systematik.

Arbetet i Trackit-projektet har efter avslut drivits vidare i en permanent arbetsgrupp kallad *Framgångsrika studier*. Den leds av chefen för studentstöd och bibliotek. Förutom vice ordförande vid studentkåren deltar också högskolans kvalitetschef, representanter från institutionerna och delar av förvaltningen och studentstöd och bibliotek med särskilda ansvarsområden. Gruppen arbetar med att skapa förutsättningar för alla studenters framgångsrika studier under hela "utbildningsresan" genom studiefrämjande aktiviteter och stöd till programansvariga och lärare. Det handlar om utveckling och synliggörande av stödjande aktiviteter, att genomföra enkäter och undersökningar för att ta reda vilka studenterna är och vad de tycker. Det handlar även om att skapa "årshjul" för att möta studenternas behov och en väl genomtänkt progression under utbildningsresan och att arbeta systematiskt med utvärdering och uppföljning.

Trackit-projektet har gett upphov till en rad förbättrings- och utvecklingsåtgärder, varav några är genomförda eller införlivade i ordinarie processer och andra påbörjade. Ett exempel är arbetet med att förbättra introduktionen för nya programstudenter, som tidigare var rörig och där studenterna var tydligt missnöjda. Institutioner och olika delar av förvaltningen, studentstöd och bibliotek har tillsammans med studentkåren analyserat behoven och gjort förändringar för att effektivisera och samordna introduktionen, få studenterna att känna sig välkomna, minska mängden information från högskolan och ge den till studenterna i rätt tid. Genom Nybörjarenkäten har vi kunnat följa upp åtgärderna som gjordes 2018, och ser att studenterna i år har varit mycket nöjdare med introduktionen. Detta är exempel på arbete som förlängningen kan ge studenterna bättre förutsättningar att genomföra sin utbildning inom planerad studietid, genom att de får en god start. Trackit-projektet har gett upphov till en rad förbättrings- och utvecklingsåtgärder, varav några är genomförda eller införlivade i ordinarie processer och andra påbörjade. Ett exempel är arbetet med att förbättra introduktionen för nya programstudenter, som tidigare var rörig och där studenterna var tydligt missnöjda. Institutioner och olika delar av förvaltningen, studentstöd och bibliotek har tillsammans med studentkåren analyserat behoven och gjort förändringar för att effektivisera och samordna introduktionen, få studenterna att känna sig välkomna, minska mängden information från högskolan och ge den till studenterna i rätt tid. Genom nybörjarenkäten har vi kunnat följa upp åtgärderna som gjordes 2018, och ser att studenterna i år har varit mycket nöjdare med introduktionen. Detta är exempel på arbete som i förlängningen kan ge studenterna bättre förutsättningar att genomföra sin utbildning inom planerad studie, genom att de får en god start.

För att ge alla studenter och doktorander goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad tid behöver högskolan ha bättre kännedom om studenternas bakgrund, vad de anser om utbildning och studiemiljö och vart de tar vägen efter avslutade studier. Trackit-projektet ledde till att högskolan återupptog arbetet med olika typer av enkäter och användande av nationella databaser (se även [bedömningsgrund 3.5](#)). Nu har högskolan genomfört två enkäter till nybörjarstudenter, en ordinarie programenkät till sistaårsstudenter på program och en studentbarometer till alla programstudenter om studiemiljön. Resultaten av dessa undersökningar ligger bland annat till grund för arbetet i gruppen *Framgångsrika studier*.¹²

Som ett resultat av Trackit har högskolan omorganiserat servicen till studenterna genom ett samlat Servicecenter med olika stödverksamheter i gemensam reception. Framförallt blev det en stor förbättring av studenternas möjlighet att få snabbt IT-stöd. Genom studentbarometern 2019 vet vi att studenterna är väldigt nöjda med Servicecenter. På en skala 1-5 fick Servicecenter betyg 4.01 i snitt, vilket bara överträffades av biblioteket.

Genom Trackit-projektet identifierades också önskemål om ett system för att tidigt upptäcka studenter med svårigheter att klara studierna, "Early alert" och lärandestöd i form av SI-pass (*Supplemental Instruction*). Arbetet med *Early Alert* har startat, men är fortfarande i liten skala. Studentstöd och bibliotek erbjuder stöd till institutionerna att genomföra telefonintervjuer med studenter som halkat efter. Detta har gjorts på några kurser och program under 2018 och kommer att göras på några till under 2019. Ett utvecklingsområde är att göra arbetet mer systematiskt och spritt på hela högskolan. Metoden behöver förbättras så att resultaten blir mer användbara för institutionerna i deras arbete att stötta studenter för att minska avhopp och öka genomströmning.

Framgångsrika studier har två kommande projekt som kan hjälpa oss i arbetet att stödja studenter. Projektet *Lär av en student* börjar som försöksverksamhet i höst. Medarbetare inom

---

¹² https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/vision-och-strategisk-plattform/Alla_students_framgangsrika_studier/

förvaltningen, där många inte har så mycket direktkontakt med studenter, har fått anmäla intresse att delta i projektet. Tanken är att var och en ska ha kontakt med en eller flera nya studenter för att fånga upp vad som fungerar bra eller inte i den del av studierna som inte direkt kopplad till ämnet eller programmet utan snarare till stödet och miljön runt om. Det ska leda till ökat lärande på högskolan om vad studenterna efterfrågar och behöver. Gruppen *Framgångsrika studier* arbetar också vidare med frågan om hur programansvariga och andra lärare kan ge förbättrad information till studenter om vilka möjligheter som finns att få stöd i studierna.

Rutiner för genomströmningsanalyser

Alla institutioner har rutiner för genomströmningsanalyser på utvalda kurser med särskilt stora problem. De har kommit olika långt i det arbetet. Institutionen för ekonomi och IT (EI) har i mer än tio år gjort systematiska analyser av genomströmning termin för termin. Akademistöd¹³ tar inför dessa tillfällen fram data för samtliga programkurser på alla kullar uppdelat på kvinnor/män. Data för kurser presenteras i den ordning de läses programvis och för respektive kull, vilket då samtidigt visar avhopp kurs för kurs på programmet. Utifrån analyserna avgör ledningen om åtgärder behöver sättas in, till exempel "räknestugor", extra föreläsningar, extra examinationer med mera. Institutionen under har under hösten 2019 gjort fördjupade analyser av genomströmning exempelvis kopplat till studenternas ålder, var de bor, om de pendlar, vad de har antagits till, delaktighet på Canvas och om de klarar examinationen på första, andra eller tredje försöket.

I institutionen för hälsovetenskaps kvalitetssäkringssystem ingår ett systematiskt arbete med genomströmning avseende institutionens tre program. Ledningsgruppen avsätter årligen en halvdag för att analysera underlag och vidta åtgärder. Under 2018 identifieras problematik med genomströmning i vissa "kritiska" kurser inom sjuksköterskeprogrammet. Pedagogiska åtgärder genomfördes med ökad genomströmning som följd. Genomströmningsanalyser görs även på de andra institutionerna och distribueras till prefekt, avdelningschef och programansvariga. Analyserna ingår sedan i underlagen för programrapporter och för diskussion på programmöten och kvalitetskonferenser. Systematiken behöver dock utvecklas.

Uppföljning av doktorandernas studietid

Doktorandernas studietid och progression följs systematiskt upp genom de individuella studieplanerna (ISP).Handledare och doktorand upprättar den individuella studieplanen som revideras och fastställs av centralt placerad studierektor och ämnesråd för respektive utbildning minst en gång per år. Vid avvikelser från den individuella studieplanen sker dialog mellan doktoranden, handledaren, studierektor och chef för att hitta åtgärder. Det kan till exempel handla om förstärkt handledning, handledarbyte, förlängd studietid eller förändrad inriktning på studierna. För doktoranderna finns god tilldelning av handledning, 10 procent för en heltidsdoktorand. Vid UKÄ:s granskning av högskolans utbildning på forskarnivå i pedagogik 2017 konstaterade bedömargruppen att struktur för handledning och progressionsseminarier sammantaget bedömdes ge tillräckliga förutsättningar för doktoranderna att bli klara med sina studier inom planerad tid.¹⁴

Den individuella studieplanen stämmer också av doktorandens institutionstjänstgöring, så att den inte går utöver avsedd tid eller hamnar för långt ifrån studierna och avhandlingsarbetet.

¹³ Rollen akademistöd infördes 2017 för att ge bättre förvaltningsstöd till institutionsledningarna och programråd på institutionerna. Akademistöden (en på varje institution) sitter med i institutionens ledningsgrupp och deltar i alla programrådsmöten, för att ge stöd i processer och ta fram statistik och annat underlag som institutionerna efterfrågar.

¹⁴ Se dnr 2016:1390, Utbildningsutvärdering på forskarnivå i pedagogik, s. 15.

Den faktiska arbetstiden jämförs med planerad, för att kunna korrigera den totala utbildningstiden på forskarnivå. Doktoranderna kan tjänsteplaneras för undervisning, nämnduppdrag, högskolepedagogisk kurs och liknande. För att rutinen för institutionstjänstgöringen ska kunna stämmas av ska doktoranden helst ha haft sitt årliga tjänsteplaneringssamtal med avdelningschef före uppföljningen av den individuella studieplanen.

Styrkor och utvecklingsområden

Det strukturerade arbetet med individuella studieplaner och målmatrix för doktorander är en styrka. En annan styrka är det grundliga arbete som gjordes i Trackit-projektet och som nu fortsatt i gruppen *Framgångsrika studier*, i syfte att förbättra stödet till studenter för att öka möjligheterna att genomföra studierna inom planerad studietid.

Det är ett utvecklingsområde att utvärdera arbetet med *Early Alert* för att se om det är värt att satsa på i bredare omfattning. I någon form bör åtgärder och stöd sättas in under studenternas första år. Metoden behöver förbättras så att resultaten blir mer användbara för institutionerna i deras arbete att stötta studenter för att minska avhopp och öka genomströmning.

3. Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Lärosätet säkerställer genom sitt kvalitetsarbete hög kvalitet i det samlade utbildningsutbudet. Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning och genomför kontinuerligt uppföljningar och regelbundna granskningar av sina utbildningar för att säkerställa att de är aktuella och anknyter till relevant forskning. Lärosätet följer systematiskt upp hur väl de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade. Såväl personal, studenter och doktorander som externa intressenter deltar på ett ändamålsenligt sätt i utvärdering och utveckling av utbildningarna.

Lärosätet har en välfungerande förbättringscykel vilket innebär att lärosätet på utbildningsnivå arbetar systematiskt med att följa upp, utvärdera och utveckla utbildningarna. Lärosätet samlar systematiskt in information om utbildningarna. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov och förbättrar utbildningarna. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt utbildningarna. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt publiceras och kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrunder:

3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.

3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.

3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.

3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.

3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.

3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.

För enskilda utbildningsanordnare gäller även:¹⁵

3.7 Lärosätet har och tillämpar goda rutiner för antagning av studenter och doktorander, tillgodoräkningen samt för utfärdande av examina. Lärosätet har även en fastställd rutin för omprövning av beslut gällande studenter och doktorander.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsområdet, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet arbetar löpande för att systematiskt kvalitetssäkra och utveckla sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunderna. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet säkerställer att dessa mål uppnås, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

---

¹⁵ Bedömningsgrunden avser endast enskilda utbildningsanordnare eftersom dessa inte omfattas av UKÄ:s lärosätetillsyn.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar utförs ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet ”styrning och organisation”.

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer hög kvalitet i utbildningarna, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

3.1 Utformning, utveckling, inrättande och nedläggning av utbildningar

Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.

Högskolans verksamhetssystem beskriver högskolans fyra huvudprocesser (se [del 1](#)) och anger ansvar för utbildningars utformning (kurs-/utbildningsplan), utveckling, inrättande och nedläggning. I huvudprocessen finns delprocesser för bland annat inrättande av program, kurs eller ämne, fastställande av programutbud, kursutbud, utbildningsplan, allmän studieplan och kursplan. Processerna finns beskrivna på högskolans intranät som stöd till lärare.¹⁶

Inrättande

Rektor fastställer högskolans riktlinjer (dnr 2018/533) för inrättande av nya utbildningsprogram och huvudområden. De beskriver ansvarsfördelning och bedömningsgrunder inför beslut om inrättande. Inrättande av nya utbildningsprogram är integrerat med högskolans årshjul för verksamhetsplanering, vilket garanterar att alla beslut är tagna inför kommande verksamhetsår.¹⁷ Ansökan om inrättande av nytt utbildningsprogram utarbetas och förankras inom respektive institution. Programidéer prioriteras av avdelningschef och prefekt efter dialog med institutionens och högskolans ledningsgrupp. Prioriteringen styrs av fyra kriterier: programmets mål och utbildningsstruktur, utbildningsbehov och rekryteringsmöjligheter, lärarkompetens samt resurser. Ansökan går sedan vidare till Forsknings- och utbildningsnämnden (FUN) för yttrande och därefter till rektor för beslut. Akademistöden, som ger processtöd till institutionernas ledning, ansvarar för handläggningen av ärendet. De säkerställer att processerna sker enligt beskrivna rutiner och processer i verksamhetssystemet. Detta ska kvalitetssäkra att regler, riktlinjer och rutiner följer processen i sin helhet.¹⁸ På intranätet finns mallar för inrättande av nytt program och goda exempel på hur en bra ansökan kan se ut.

Inrättande av nytt forskarutbildningsämne ingår i högskolans process ”Utbilda” och delprocessen ”Inrätta ämne”. I riktlinjer för utbildning på forskarnivå beskrivs processen för ansökan om

---

¹⁶ <https://www.wanstalld.hv.se/sv/utbildning/skapa-forutsattningar-for-att-utbilda> (kräver inloggning)

¹⁷ På intranätet finns information i form av årshjul för utbildningsarbetet: <https://www.wanstalld.hv.se/Media/Get/29349/arshjul-utbildningsutbud.pdf>

¹⁸ <https://www.wanstalld.hv.se/Media/Get/29350/inrattande-av-program.pdf> (kräver inloggning)

inrättande av nytt forskarutbildningsämne, samt vem som ansvarar för beredning, rekommendation och beslut (dnr 2018/725).

Utformning

Den kollegiala nämnden FUN ansvarar för att ta fram riktlinjer för utformning av kurs- och utbildningsplaner. Ett riktlinjepaket finns tillgängligt på högskolans intranät tillsammans med stödmaterial kring processen med att skriva kurs- och utbildningsplaner vad gäller tidpunkter för ändringar, mallar och exempel. Högskolan använder systemet Kursinfo där lärarna själva skriver förslag till kurs- och utbildningsplaner som sedan granskas av programråd innan de fastställs av institutionsnämnd.¹⁹

Beslut om kurs- och utbildningsplaner är delegerat till de lokala institutionsnämnderna (IN), där några har vidaredelegerat dessa beslut till prefekt. Akademistöd säkerställer att formella krav på rättssäkerhet och fastställda riktlinjer följs. De kollegiala nämnderna har tidigare lagt mycket arbete på att förbättra stringens i kurs- och utbildningsplaner, vilket har lett till att de nu håller en generellt högre och enhetlig standard. Verksamhetsstödet har också bidragit till bättre struktur.

Forskarutbildningens utformning styrs av de allmänna studieplanerna som fastställs av FUN efter förslag från ämnesråden. De allmänna studieplanerna anger huvudsakligt innehåll i utbildningen, krav på särskilt behörighet och de övriga föreskrifter som behövs. FUN har tagit fram en mall för allmän studieplan. Kursplaner för utbildning på forskarnivå fastställs på samma sätt som för övrig utbildning, med den skillnaden att nya kursplaner och större revideringar ska tillstyrkas av ämnesråd och studierektor innan beslut av nämnd.

Utveckling

Utveckling av befintliga utbildningsprogram görs kontinuerligt inom ramen för utbildningarna samt kvalitetssäkras genom institutionernas och högskolans systematiska kvalitetssäkringssystem. Initiativ till utveckling kan komma från programråd, lärare och studenter samt företrädare för det omgivande samhället. Programråden och ämnesråden diskuterar kontinuerligt utveckling av program utifrån studentrepresentanternas synpunkter och gjorda kursvärderingar. Dessutom förs diskussioner på utbildningarnas kollegiala möten och kvalitetskonferenser.

Kvalitetssäkringssystemet för utbildning syftar till att säkra utbildningarnas utveckling genom att identifiera utvecklingsområden på institutions- och högskoleövergripande nivå genom institutionsnämndernas och FUN:s årliga analys av programrapporter. Underlag för programrapporterna är till exempel programrådsprotokoll, kursvärderingar, kursrapporter och programenkäter. Nämnderna har också i uppgift att följa upp att tidigare identifierade utvecklingsområden i programrapporter har åtgärdats.

Exempel på en tidigare granskning som lett till utveckling är den som UN gjorde av de förutsättningar institutionerna ger nyinrättade program (dnr U2019/7). Granskningen bedömde förutsättningarna för studenterna att nå målen i högskoleförordningen utifrån utvalda bedömningskriterier i UKÄ:s vägledning för lärosätessgranskning av kvalitetssäkring avseende utbildning. Tre institutioner fick "grönt ljus" av nämnden, det vill säga det fanns inga stora risker med deras nyinrättade program. En institution fick kritiska synpunkter från nämnden avseende bemaning, vetenskaplig kompetens och koppling mellan examinationer, lärandeaktiviteter samt nationella och lokala mål i de nya utbildningarna. De synpunkter som i dialog med ledningen be-

---

¹⁹ Nämnderna har rätt att vidaredelegera beslut, och alla utom en har delegerat beslut om kurs- och utbildningsplaner till prefekt.

dömdes som relevanta har beaktats och ett antal åtgärdsaktiviteter har startats upp, exempelvis lärarrekruteringar.

Utvecklingen av utbildning på forskarnivå sker främst i ämnesråden, medan FUN fattar operativa beslut kring till exempel antagning av doktorander, granskar utbildningarna och ger återkoppling.

Nedläggning

Högskolan har sedan flera år fastställt riktlinjer (dnr 2014/550) för inställande och avveckling av program, men det kan konstateras att de inte alltid följts. Enligt riktlinjerna ska utbildningsprogram som ställts in två gånger i följd utredas för eventuell avveckling och beslut av rektor. Högskolans verksamhetssystem innehåller dock ingen process för avveckling av program motsvarande den för inrättande av program och detta innebär att handläggningen inte är enhetlig.

Exempel på när riktlinjer följts är avvecklingen av Datateknisk systemutveckling 180 hp (dnr 2014/1018) och Hälsovetarprogrammet (dnr 2014/307). I andra fall har program ställts in flera gånger, men har inte utretts och avvecklats med ett formellt rektorsbeslut. Under våren 2020 kommer högskolan utvärdera hur rutinerna följs och säkerställa att kompetens finns för de roller som ska stödja i processen (nämndstöd och akademistöd).

Forskarutbildningen har inga riktlinjer för nedläggning, men övergångsbestämmelser finns i samband med den nya forskarutbildningen i AIL.

Styrkor och utvecklingsområden

Den sammantagna bedömningen är att processerna för inrättande är väl utvecklade och etablerade. Ett utvecklingsområde är att stärka den långsiktiga planeringen utifrån ett högskolestrategiskt perspektiv, vilket säkras genom det strategiska årshjulet för högskolans ledningsgrupp. Organisationen med akademistöd som säkerställer att vi följer regler och rutiner enligt beslutade processer är en styrka.

Det är även ett utvecklingsområde att ta fram en tydlig process för och kvalitetssäkra rutinerna för avveckling av utbildningar. Det är inte tydligt idag när en utbildning är avvecklad eller bara inställd.

3.2 Studenternas aktiva roll i lärandeprocesserna

Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.

Att studenten ska ta en aktiv roll i lärandeprocesserna kommer på övergripande nivå till uttryck i högskolans profil mot arbetsintegrerat lärande (AIL) och i högskolans strategi för utbildning. I detta sammanhang är AIL en pedagogisk modell som används för att stärka studenternas lärandeprocesser genom att systematiskt och tydligt koppla teoretiska kunskaper till praktiska tillämpningar. Högskolan Väst är inte ensam om att ha arbetsanknytning i sina utbildningar, men genomför det på ett betydligt mer systematiskt och genomgripande sätt än på andra lärosäten.

Arbetsintegrerat lärande som pedagogisk modell i utbildningarna beskrivs och exemplifieras närmare i [bedömningsområde 6](#), som en del av högskolans sätt att utveckla studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Ett par av exemplen där gäller lantmäteri- och sjuksköterskeprogrammen, som på olika sätt använder former som innebär att

studenterna tar aktiv roll i lärandeprocesserna. I många av högskolans utbildningar kombineras det med den så kallade portfoliomethoden, som syftar till att stimulera studenternas motivation, självreflektion och engagemang i sitt eget lärande.

Ett sätt att säkerställa att utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna är den nu pågående AIL-certifieringen av högskolans utbildningar. Det är en av de tre strategiska indikatorer som högskolestyrelsen har fastställt, och rektor kommer att ta beslut om kriterier för certifiering i mars 2020. Hur certifieringen ska fungera beskrivs närmare i [bedömningsområde 6](#). Utbildningarna får ansöka om att bli certifierade, och blir då granskade utifrån fastställda kriterier bland annat avseende aktivt lärande.

För att främja utbildningsformer och genomförande som stödjer studentaktivt lärandet har högskolan utvecklat fortbildningskurser i högskolepedagogik där sådana pedagogiska perspektiv ingår, till exempel Digitala verktyg, 5 hp samt Arbetsintegrerat lärande på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, 5 hp (se även [bedömningsgrund 2.2](#)).

Högskolan följer i den årliga programenkäten²⁰ upp i vilken utsträckning studenterna upplever att undervisningen på deras program är utformad för att uppmuntra en aktiv roll i lärandeprocesserna. Det finns stora skillnader mellan olika program, men medelvärdet på de flesta programmen ligger mellan tre och fyra på en femgradig skala. De program som fick högst medelvärde var program på avancerad nivå med relativt få studenter, där det i allmänhet är lättare att arbeta med pedagogiska modeller som uppmuntrar till aktiv roll.

Lärare i program och kurser arbetar på olika sätt med undervisningsformer som uppmuntrar studentens aktiva roll i lärandeprocessen. Förutom de seminarier som bygger på studenternas aktiva deltagande används till exempel fallstudier/case, projektarbeten, rollspel, simulering, portfolio och loggbok med reflektion kring olika typer arbetsintegrerade utbildningsmoment.

I många program används fallstudiemetodik. Studenterna är i olika grad delaktiga i att ta fram fall med utgångspunkt från arbetsplatsförlagda moment i utbildningen, utifrån egen datainsamling, egna erfarenheter eller externa uppdrag. Utbildningarna på institutionen för ingenjörsvetenskap (IV) använder ofta projektarbeten, där problemställningen kan komma från ett företag. Studenterna ska i grupp definiera problemet, designa en lösning och implementera den. De nya "ALC-salarna" (*Active Learning Classroom*) som uppmuntrar studenterna till ett eget aktivt lärande tillsammans med varandra används på flera program, bland annat på institutionen för ekonomi och IT. Rollspel och drama används bland annat på lärarprogrammen med efterföljande självanalys. På socialpedagogiska programmet får studenterna vara med och skapa rollspelssituationer där de övar på att samtala, men också på att agera reflekterande team när andra samtalar. På sjuksköterskeprogrammen används filminspelningar och drama.

Utbildningsmoment som sker på en arbetsplats inkluderar som regel reflektion och efteranalys för att stimulera arbetsintegrerat lärande, till exempel på lärarprogrammen där studenterna filmar sig själva under den verksamhetsförlagda utbildningen och får i uppgift att reflektera. Ett annat exempel är den reflektionsrapport som studenter på internationella programmet för politik och ekonomi skriver när de är på praktik.

I Kliniskt lärcentrum simuleras autentiska vårdssituationer som handleds av lärare. Det finns speciella rum för reflektion där studenterna kan följa sina medstudenters agerande i övningsmomenten i realtid. Ett annat exempel är lantmäteringenjörsprogrammet som har ett simulerings-

---

²⁰ Programenkäten går till studenter på sista året av sitt utbildningsprogram, se [bedömningsområde 5](#).

projekt i en av de avslutande kurserna tillsammans med Trollhättans stad, där studenterna planerar och presenterar en ny stadsplan för en stadsdel i Trollhättan.²¹På högskolan används en rad examinationsformer som i olika grad stimulerar till aktiva lärprocesser. Salstentor och hemtentamen med analyserande frågor, projektredovisningar, seminarier med redovisning och diskussion, laborationer, pedagogisk portfolio samt verksamhetsförlagd klinisk examination med reflekterande inslag.

Hemtentamen med analyserande uppgifter uppmuntrar också egen aktivitet och analys, och används på många program. På många program används projektredovisningar som examination. Exempelvis gör studenterna på magisterprogrammet i barn- och ungdomsvetenskap ett projektarbete genom studiebesök i eget valt fält där de ger förslag på utformning av tvärprofessionellt samarbete med barn och ungdomar i fokus.

Laborationer är en vanlig examinationsform på ingenjörsutbildningarna där studenterna provar, undersöker eller bygger saker och system. Pedagogisk portfolio som används på institutionen för hälsovetenskap och institutionen för ekonomi och IT, används även som en del i examinationen. Verksamhets- och campusförlagda kliniska examinationer på sjuksköterskeutbildningarna ger också utrymme för aktivt lärande där studenter efter genomgången teoretiskt test "för-reflekterar", kliniskt utför (examineras) och "efter-reflekterar" i grupp, utifrån handlingar, teori och annan dokumentation.

Utbildningen på forskarnivå är i hög grad individuell och utformas i dialog mellan doktorand och handledare. Planeringen av forskarstuderandes utbildning formaliseras genom individuell studieplan, ISP, som följs upp systematiskt och kontinuerligt och uppdateras minst en gång per år. Formaliseringen av individuella studieplanernas innehåll och uppdatering stärker både handledares och forskarstuderandes kontroll över progressionen.

De forskarstuderande som är anställda av högskolan, har sina arbetsplatser i närheten av sina handledare i forskningsmiljön. Det underlättar vetenskaplig dialog i vardagen som utgör en viktig del i det aktiva lärandet. Tredjepartsdoktorander erbjuds också arbetsplats i forskningsmiljön, men de som har sin arbetsplats/anställning längre bort har dialog med handledare regelbundet via nätbaserade möten.

Den delen av forskarutbildningen som består av obligatoriska, gemensamma kurser följer högskolans normala rutiner för kursorganisation, schemaläggning, examination och kursvärdering. Kurserna innehåller många moment där studenten tränas i att utveckla självständig argumentation och analys genom skrivande och diskussion med lärare och andra studenter. Den del av utbildningen som handlar om egen forskning innebär alltid att doktorander tar aktiv del, inte minst genom aktivitet på forskningsseminarier och progressionsseminarier och slutligen på disputation eller licentiatseminarium. Det finns också seminarier som drivs av doktoranderna själva.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolans profil AIL uppmuntrar och ger goda förutsättningar för utbildningarna att låta studenterna ta en aktiv roll i lärandeprocesserna. I de obligatoriska högskolepedagogiska kurserna är aktivt lärande en utgångspunkt och många lärare arbetar aktivt med att utforma undervisning och examination som stimulerar aktivitet. Det görs dessutom viss uppföljning av studenternas upplevelse av hur undervisningen uppmuntrar till aktivitet.

---

²¹ <http://www.mynewsdesk.com/se/hogskolanvast/videos/lantmaeteristudenter-presenterar-foerslag-kring-stadsdelen-tingvalla-i-trollhaettan-28164>

Ett utvecklingsområde är att ta fram och utveckla processer som tydligare säkerställer att studenterna tar aktiv roll i lärprocesserna på samtliga program och utbildningar. Pågående arbete med AIL-certifiering innebär bättre möjligheter till uppföljning (se [bedömningsområde 5](#)). Det aktiva lärandet kunde även lyftas fram i mallar för kurs-PM och examinationer. En annan möjlighet är att anordna högskolepedagogiska utvecklingsseminarier tillsammans med olika ämnesgrupper. På så sätt anpassas de pedagogiska diskussionerna till respektive ämne.

3.3 Samband mellan forskning och utbildning

Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.

I sina övergripande strategier för forskning och utbildning anger Högskolan Väst att all utbildning vid lärosätet ska vara forskningsanknuten och all forskning ska ha anknytning till utbildningar. I princip kan forskningsanknytningen ske på tre sätt:

Genom den miljö utbildningen ingår i. Utbildningen ska genomföras av lärare som ingår i forskande miljöer, antingen är aktiva som forskare eller som medaktörer. Enligt högskolans regler och riktlinjer för examination på grund- och avancerad nivå krävs licentiat- eller doktorsexamen för att betygssätta examensarbeten på grundnivå samt för examination av alla kurser på avancerad nivå. Den forskning som genomförs på högskolan och som är relevant för utbildningen i förhållande till lärandemålen ska komma studenterna till del och studenterna ska, om möjligt, också delta i forskningsaktiviteter.

Genom det kursinnehåll som studenten får möta. Utbildningens innehåll ska ha vetenskapliga inslag och genomgående präglas av ett vetenskapligt perspektiv. Studenterna ska möta forskning både genom undervisningen och genom den litteratur som används.

Genom det vetenskapliga förhållningssättet studenterna lär under utbildningen, där de utvecklar sin förmåga att göra självständiga analyser och bedömningar och förmågan att inta olika perspektiv utifrån ett kritiskt förhållningssätt. Studenterna ska också träna sig på att formulera vetenskapliga problem och producera data/empiri i syfte att lära sig ett vetenskapligt hantverk. Studenterna ska dessutom genom utbildningen utveckla sin förmåga att hantera vetenskaplig kommunikation.

De tre dimensionerna av forskningsanknytning av utbildning präglar både organiseringen av utbildning och planeringen av undervisning, men också planering av kompetensförsörjning och kompetensutveckling. På flera program, exempelvis lärarprogrammen, ska alla lärare på något sätt ha forskande arbetsuppgifter och vara knutna till forskande miljöer. Det kan innebära att den enskilde läraren deltar i forskningsprojekt eller deltar aktivt vid något av högskolans forskningsseminarier. Forskningsanknytningen är även ett kriterium vid inrättande av nya program.

Högskolan har som mål att skapa kompletta akademiska miljöer vilket möjliggör att lärare i så stor utsträckning som möjligt bedriver forskning inom de områden de undervisar i. Här pågår olika utvecklingsprojekt på institutionerna. Institutionen för individ och samhälle avsätter 20 procent tid utöver normal kompetensutvecklingstid i tjänstefördelningen för professorer vid institutionen som driver forskningsprojekt tillsammans med kollegor och/eller arbetar med andra forskningsutvecklande aktiviteter, exempelvis stöd till kollegor ifråga om meritering. Exempel på sådan forskning är ett matematikdidaktiskt projekt om hur olika typer av frågor kan utmana barns matematiska tänkande. Förutom professorer, lektorer och adjunkter deltar också studenter, dels genom uppgifter de gör i de matematikdidaktiska kurserna, dels genom examensarbetena. Sedan hösten 2017 ger institutionen dessutom möjligheter för forskargrupper

att söka interna medel för forskningsprojekt som bidrar till forskningsanknytningen av utbildningen.

Institutionen för ingenjörsvetenskap har under hösten 2019 påbörjat ett arbete för att utveckla forskningsanknytningen i utbildningen. Arbetet avser uppbyggnaden av kompletta akademiska miljöer inom respektive huvudområde för institutionens grundutbildningar. Exempelvis har ett utvecklingsarbete startats avseende en ny internationell grundutbildning inom material och tillverknings teknik, som stärker kopplingen mellan grundutbildning och forskningsmiljö. Inom en treårsperiod ska fler internationella masterutbildningar identifieras och utvecklas. De kommer att möjliggöra rekrytering av fler disputerade till respektive huvudområde, och därmed öka utbildningarnas forskningsanknytning.

Forskningsanknytning kan också ske genom att använda vetenskapliga artiklar och böcker som kurslitteratur, och genom att lära studenterna söka, samla och kritiskt granska texter eller bedöma en vetenskaplig artikel. Ett exempel på det senare är Ekonomiprogrammet på institutionen för ekonomi och IT, som har arbetat med forskningsanknytning av utbildning genom den "vetenskapliga vågen", ett slags matris för de generiska vetenskapliga kompetenser som inte är kopplade till huvudområdet.

För att träna ett vetenskapligt förhållningssätt arbetar utbildningarna på olika sätt med att utveckla studenternas vetenskapliga skrivande, muntliga argumentation och metodologiska kunskaper under utbildningen. Exempel på detta är att skriva vetenskapliga texter och rapporter tidigt i utbildningsprogrammen. Hur programmen arbetar med detta varierar över lärosätet, men nämnderna har utvecklat stödmaterial för att främja arbetet med vetenskapligt förhållningssätt på samtliga program.

Tidigare arbete med att säkerställa ett nära samband mellan utbildning och forskning inkluderar den kartläggning och analys som gjordes av dåvarande Utbildningsnämnden (UN) tillsammans med institutionerna, i enlighet med högskolans övergripande verksamhetsplan 2016-2018. Institutionerna gjorde en sammanställning av styrkor och svagheter med forskningsanknytningen i sina respektive utbildningar på grund- och avancerad nivå. Några institutioner genomförde också workshoppar, där man utifrån litteratur diskuterade forskningsanknytning av utbildningarna.²² Utifrån institutionernas sammanställningar fick UN 2017 i uppdrag att utarbeta ett förslag på en handlingsplan för att stärka forskningsanknytningen inom programmen (ÖVP 2017 - 2019). Nämnden lämnade förslag på handlingsplan till rektors ledningsråd i augusti 2017, och därefter arbetade prefekterna vidare på sina respektive institutioner. Under våren 2018 anordnade UN ett seminarium/workshop med extern medverkan om forskningsanknuten utbildning för alla lärare.

I den nya mallen för programrapporter (hösten 2019) ska utbildningarna redovisa hur de arbetar med forskningsanknytning. Programrapporterna analyseras och kommenteras av institutionsnämnden på respektive institution, med återkoppling till programråd och till institutionsledning. Institutionsnämnden sammanställer också en samlad rapport över resultaten och lämnar till FUN, som i sin tur för presenterar den samlade bilden av alla programrapporter för högskolans ledningsgrupp.

Uppföljningen av utbildningarnas forskningsanknytning sker i det reguljära kvalitetsarbetet på institutionerna, framförallt i kurs- och programrapporter. Som exempel avsatte institutionen

---

²² Exempelvis Healy, M, (2005), *Linking research and teaching: Exploring disciplinary spaces and the role of inquiry-based learning*, i Barnett, R (ed) (2005) *Reshaping the University: New Relationships between Research, Scholarship and Teaching*. McGraw Hill/Open University Press, pp. 67-78.

för individ och samhälle en heldag hösten 2016 för att stämma av att varje kurs var forskningsanknuten och för att utvärdera hur progressionen av den vetenskapliga skolningen hos studenterna utvecklades. Lärarlagen har därefter arbetat vidare med progressionsplan, gjort översyn av kursplaner i relation till progressionsplanen och gjort en avstämning av hur väl examinationsuppgifterna prövar studenternas vetenskapliga kompetens. Hur varje kurs är forskningsanknuten prövas också i det reguljära kursuppföljningsarbetet, som utgör en del av institutionens kvalitetssystem. I högskolans programenkäter, som följer upp studenter som avslutar sina utbildningsprogram, finns frågeställningar om nöjdhet beträffande vad studenterna lärt sig i sin utbildning vad gäller kunskap om vetenskaplig metod och forskning samt egna erfarenheter av forsknings- och utvecklingsarbete.

Vidare följer vi årligen upp utbildningsanknytningen i de vitala miljöerna och institutionernas övriga forskning.

Styrkor och utvecklingsområden

Sambandet mellan forskning och utbildning betonas i högskolans strategier, och lyfts därmed från på ett övergripande plan. Dessutom har högskolan utvecklade processer för att följa upp forskningsanknytning i utbildning och utbildningsanknytning i forskningen, från kursrapporter på institutionsnivå till sammanställningar av nämnd på övergripande nivå som underlag för strategiska diskussioner i högskolans ledningsgrupp.

Då uppföljningscykeln inte har gått hela varvet runt återstår det dock att se vilka förbättringar som faktiskt åstadkoms. FUN och institutionsnämnderna arbetar med att strukturera sitt arbete med granskning och återkoppling som underlag till utveckling. Högskolan behöver utveckla metoder för att stödja och främja detta. Dessutom måste arbete med att utveckla kompletta akademiska miljöer fortsätta och goda förutsättningar behöver ges för att alla lärare att dela sin tid mellan undervisning och forskning.

3.4 Koppling mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer

Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.

Högskolans verksamhetssystem bidrar till kvalitetssäkring av utbildningarna. Detta beskrevs bland annat i [bedömningsgrund 3.1](#) vad gällde processerna för inrättande och utformning av utbildningar. Processbeskrivningarna har formulerats till rutiner publicerade på intranätet som lärarna enkelt kan följa, med länkar till relevanta styrdokument. I det högskoleövergripande kvalitetssäkringssystemet för utbildning (kurs- och programrapporter) ingår uppföljning av utbildningsprogrammets länkning mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer.

Sedan 2018 har högskolan ett gemensamt kvalitetssäkringssystem för utbildning, kompletterat med lokala uppföljningssystem på respektive institution (se [del 1](#)). Inom ramen för detta görs uppföljning av kopplingen mellan nationella mål, lärandeaktiviteter och examinationer på programnivå. Varje utbildningsprogram på högskolan ska en gång per år lämna in en kortfattad programrapport, där det systematiska förbättringsarbetet beskrivs och analyseras. Programrapporterna är utformade för att säkra att programmen utformas och genomförs utifrån de nationella målen. Rapporterna ska utmytna i prioriterade åtgärdsplaner för nästkommande år och lämnas till institutionsnämnderna för analys, återkoppling och uppföljning. FUN genomför

sedan en högskoleövergripande analys av institutionsnämndernas rapport och identifierar utvecklingsområden som presenteras för högskolans ledningsgrupp i mars, då den har sin strategiska diskussion kring högskolans utbildning.

Till programrapporten bifogar programmen en examensmålsmatris som länkar målen till kurser där de examineras samt en progressionsmatris. Under 2018 genomfördes en pilotomgång, där ungefär hälften av programmen lämnade in sådana dokument. Resultaten följdes upp av Utbildningsnämnden (UN) vårterminen 2019. Ordförande i nämnden presenterade övergripande resultat för högskolans ledningsgrupp, som identifierade förbättringsområden som delgavs institutionsledningarna. Ett sådant var att tydliggöra kriterierna i programrapporten. Vidare framkom att lärarnas ofta har kursperspektiv snarare är programperspektiv. Ett förbättringsområde är därför att förstärka programperspektivet. Sedan dess har utformningen av programrapporten arbetats om i samråd med institutionerna, och en ny mall har utformats av FUN och använts under hösten 2019. Resultaten kommer att analyseras våren 2020. Mallen för programrapporterna innehåller nu frågor om kopplingen mellan examensmål, lärandeaktiviteter och examination. Det har också tydliggjorts att målmatriken ska lämnas in i samband med programrapporten.

Konstruktiv länkning (*constructive alignment*) innebär att varje examensmål ska motsvaras av en eller flera lärandeaktiviteter och att det ska finnas koppling mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Bland annat mot bakgrund av att många kursplaner saknade denna konstruktiva länkning tog UN 2018 fram "Att skriva kursplaner – en praktisk användarguide" (dnr 2018/727), som hjälp till lärare som skriver kursplaner. Däri ingår ett särskilt avsnitt om konstruktiv länkning. Kursplaneguiden distribuerades 2018 till institutionerna genom akademistöden, som sitter med i institutionens ledningsgrupp och deltar i alla programrådsmöten för att ge stöd. Nämnderna UN och FFUN bedömde att kvaliteten på kurs- och utbildningsplaner hade förbättrats så mycket att fastställandet kunde delegeras till prefekt. Nämnderna gjorde sticksprovkontroller för att säkra att kurs- och utbildningsplaner var korrekt utformade.

Institutionerna arbetar aktivt för att säkra tydlig progression och examination mot mål inom alla utbildningsprogram. Relationen mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examination (konstruktiv länkning) diskuteras normalt i programråd, på institutionsträffar och avdelnings-/programmöten samt vid temadagar som institutionerna arrangerar. Institutionen för hälsovetenskap har till exempel haft en seminarierie om konstruktiv länkning, progression och framskrivning av lärandemål samt examinationsformer.

På sjuksköterskeprogrammet är rutinen att kursansvariga lärare tar fram förslag till kursplan som ventileras med examinator, för säkerställande att kursens lärandemål och examinerande moment överensstämmer med nationella och lokala examensmål. Förslaget går sedan vidare till programrådet som granskar och godkänner eller återremitterar det innan prefekten fastställer kursplanen på delegation från nämnd. Därefter införs kursplanen, tillsammans med beskrivet kursinnehåll, kurslitteraturlista samt provuppsättning i utbildningsdatabasen. Kursansvarig lärare lägger tillsammans med lärarlaget ett schema med lärandeaktiviteter och anvisningar i ett kurs-PM. Lärandeaktiviteterna ska bland annat leda till att studenterna förbereds inför examinerande moment i kursen. Examinator tillstyrker eller åtgärdar de examinerande momentens konstruktion och bedömningskriterier för godkända resultat. Program- och kursutvecklingsmöten ägnas regelbundet åt uppföljning av konstruktiv länkning. Målmatriker som utgår från nationella kursmål finns för alla program/inriktningar. Det finns liknande rutiner på de andra institutionerna.

För Högskolan Västs utbildningar på forskarnivå finns sedan många år ett tydligt strukturerat och systematiskt system för uppföljning av lärandemål kopplat till de nationella examensmålen. Den så kallade "målmatriken" (också kallad målvakten) är en bilaga till de individuella studieplanerna (ISP) som görs för varje doktorand. Den är utformad för att följa den enskilde doktorandens progression och säkerställa att alla nationella mål är uppnådda innan doktoranden tar ut examen. I UKÄ:s granskningar av alla högskolans utbildningar på forskarnivå har examensmålmatriken lyfts fram som välutvecklad och ett gott exempel på hur man kan arbeta med de individuella studieplanerna.²³

Målmatriken utvecklades 2014 och infördes 2014/2015. Den syftade till att komplettera den individuella studieplanen, som i sin ursprungliga form fokuserade på progressionen avseende avklarade kurser och vetenskaplig produktion (publicerade artiklar). Det överensstämde med den ursprungliga allmänna studieplanen där examenskraven uppfylldes genom kurser och avhandling. Den allmänna studieplanen fick senare tillägget att de nationella målen skulle vara uppnådda genom kurser, avhandlingsarbete och andra aktiviteter enligt individuell studieplan. Ämnesråden tog fram målmatriken för att systematiskt kunna följa upp och säkra de delar av utbildningen som inte är kurser eller avhandlingsarbete. Målmatriken används vid diskussioner mellan handledare och doktorand om vad som behöver göras för att examensmålen ska uppfyllas. Den är därmed en komprimerad sammanställning eller visualisering av forskarutbildningens olika komponenter – "vad doktoranden gör/gjort" och hur detta är kopplat till de nationella målen – "vad doktoranden ska uppnå". Den ger möjlighet att tydligt bedöma nuläge, progression samt formativt diskutera framtiden.

Målmatriken är gemensam för högskolans alla utbildningar på forskarnivå, men anpassad så att den innehåller respektive utbildnings obligatoriska kurser. Det är respektive ämnesråd som värderar vilka nationella mål som uppfylls genom vilken kurs. Handledaren markerar i matriken löpande vilka mål som är uppfyllda, och vilka som är pågående. Det finns kolumner exempelvis för valfria kurser, populärvetenskap och konferensdeltagande. Vid avvikelser och risk för att doktoranden inte uppnår målen upprättas en åtgärdsplan. Genom ISP och målmatriken skapas förutsättningar att säkra såväl progression som koppling mellan lärandeaktiviteter och examensmål. Doktorandens övergripande progression följs upp genom kontinuerliga uppföljningsamtal mellan handledare och doktorand.

Styrkor och utvecklingsområden

Arbetet med målmatriker för att följa upp och främja konstruktiv länkning är väl utvecklat inom forskarutbildningen. Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är arbetet med konstruktiv länkning väl utvecklat på utbildningar på institutionen för individ och samhälle, som har jobbat aktivt med frågan. Även på institutionen för hälsovetenskap har ett aktivt utvecklingsarbete gjorts, efter att detta identifierats som ett utvecklingsområde i tidigare granskningar.

På högskoleövergripande nivå är säkerställandet av konstruktiv länkning fortfarande ett utvecklingsområde, men utvecklingen går i rätt riktning. Kursplaneguiden innehåller stöd kring konstruktiv länkning och FUN har stärkt uppföljningen av länknigen i den nya mallen för programrapport. Detta möjliggör för institutionsnämnderna att analysera hur det fungerar och arbeta vidare med frågan och utveckla ett arbetssätt runt exempelvis konstruktiv länkning.

---

²³ Se exempelvis bedömargruppens rapport i utvärdering pedagogik på forskarnivå (dnr 2016/1390), s. 42 och 46.

3.5 Åtgärder utifrån uppföljningar och granskningar

Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.

Som tidigare beskrivits är högskolans kvalitetssystem utformat utifrån det så kallade förbättringshjulet (PDSA). Genom kontinuerliga uppföljningar av kurser och regelbundna granskningar arbetar högskolan med att förbättra och utveckla utbildningarna.

På den högskoleövergripande nivån utgör programrapporten den kanske viktigaste komponenten i den årliga uppföljningen och granskningen av programutbudet. Programrapporten skrivs lokalt av programansvariga/programråden och granskas därefter av den kollegiala institutionsnämnden (IN). IN återkopplar till programråden och delger sina iakttagelser med anledning av rapporterna till institutionsledning och till FUN. När FUN har fått in alla sammanställda programrapporter arbetar nämnden fram förslag på utvecklingsområden där brister har identifierats. Dessa utvecklingsområden presenteras därefter för högskolans ledningsgrupp (HLG), som gör prioriteringar i högskolans övergripande verksamhetsplanering. Dessa prioriteringar blir därefter styrande för de lokala verksamhetsplanerna, där de bryts ner till aktiviteter.

Högskolan har även arbetat med förbättringar till följd av konstaterade brister UKÄ:s utbildningsgranskningar, exempelvis på sjuksköterskeprogrammet. Kritiken gällde bristande förmåga hos studenterna att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt bristande förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap. För arbetet med åtgärder bildades en styrgrupp, som gjorde en fördjupad analys och tog fram en plan för att hantera synpunkterna från UKÄ. Bland annat arbetades lärandemålen i kursplanerna om och påbörjat arbete med portfoliomethod fortsatte. Institutionens förbättringsarbete följdes regelbundet upp av rektors ledningsråd.

Som beskrevs i [bedömningsgrund 1.1](#) har samtliga institutioner sedan 2019 lokala kvalitetssäkringssystem för uppföljning av kvaliteten i samtliga kurser och program. De lokala kvalitets-säkringssystemen pekar ut ansvar och aktiviteter som ska genomföras. Exempelvis ansvarar programansvarig för att genomföra programmöten, programutvärdering och programrapport. Programrådet ska genomföra en årlig kvalitetskonferens där förbättringsområden identifieras. Prefekten ansvarar för verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning och ansvarar för att det hålls en årlig kvalitetskonferens på institutionerna. Institutionsnämndernas har i förhållande till linjen ett övergripande ansvar för kvalitet i utbildning och forskning i dialog med institutionsledning och FUN. De ansvarar för att analysera, återkoppla, följa upp kvaliteten i utbildning och identifiera utvecklingsområden. Detta görs framförallt i arbetet med att analysera och återkoppla resultat från programrapporterna till programråd, prefekt och FUN och 2019 blir det första år som detta genomförs fullt ut på hela högskolan.

Exempel på genomfört utvecklingsarbete som skett som ett resultat av kvalitetsarbetet finns på institutionen för individ och samhälle. Institutionen har satsat extra resurser för att tidigt i utbildningen ge studenterna stöd för utveckling av vetenskapligt förhållningssätt och vetenskapligt skrivande. Satsningen grundas på interna uppföljningsarbeten som visat att många studenter har svårt att formulera sig på det sätt som krävs på en akademisk yrkesutbildning. Detta har även identifierats och genomförts på institutionen för ingenjörsvetenskap. Någon utvärdering har ännu inte kunnat göras. Verksamhetsförlagd utbildning, VFU, är ett annat område som stått i fokus under de senaste åren. Institutionen har utifrån uppföljningar försökt skapa tydligare organisation och tydligare verktyg för att kvalitetssäkra att studenter som godkänns i kurser med VFU har de nödvändiga kunskaper och kompetenser som krävs. Arbetet har genomförts av VFU-utvecklingsledare och programansvarig i samverkan med inriktningens VFU-team.

Institutionen för hälsovetenskap har inlett ett arbete med granskning av kurser i enlighet med en *critical friend*-modell. Kursansvariga och lärare från en annan kurs granskar en kurs där dessa personer själva inte ingår. Efter granskning skrivs kursrapporter och därefter följs dessa upp och analyseras i lärarlag tillsammans med examinator. Förbättringsförslag lämnas till programrådet för bearbetning och programansvarig återkopplar till kursansvariga, lärarlag och examinatorer. Institutionsledningen säkerställer att det skapas förutsättningar för genomförande av förbättring och utveckling på kurs- och programnivå. Institutionsledningen dokumenterar även uppdrag och aktiviteter i den årliga verksamhetsplanen. Programråden gör egna handlingsplaner och genomför åtgärder utifrån resultat i programrapporten och enligt institutionens verksamhetsplan.

Vid institutionen för ekonomi och IT infördes "vetenskapliga vågen" för ekonomiprogrammet efter UKÄ-granskning. Där kontrolleras att det finns progression mellan kurserna, hur generiska färdigheter tränas samt hur studenterna tränas i vetenskapligt tänkande. Uppföljning dokumenteras i kurs- och programrapporterna.

För högskolans utbildningar på forskarnivå finns ett särskilt kvalitetssäkringssystem som beskrivs i [bedömningsgrund 1.1](#). De tematiska granskningarna som sker i en sexårscykel startade 2015. Första året granskades utlysning, bedömning av behörighet, urval och antagning av doktorander. Året därpå, 2016, granskades utbildningsmiljö, samarbete med andra lärosäten, handledarresurs, ekonomi och stödfunktioner. Tredje året, 2017, fokuserade på arbetet med de allmänna och individuella studieplanerna och med kurser och kursvärderingar. År fyra, 2018, granskades progressionsuppföljning genom planerings-, mitt- och slutseminarium samt avhandlingarnas ämnesrelevans och bidrag till ämnets utveckling. Innevarande år görs alumnutvärdering och övergripande utvärdering per ämne.

Med anledning av att UKÄ granskar kvalitetssäkringssystemen för utbildning och forskning vid Högskolan Väst under 2019 och 2020 har FUN beslutat att inte genomföra steg sex, extern utvärdering, i kvalitetssäkringssystemet. Behovet anses uppfyllt efter att UKÄ nyligen granskat och godkänt högskolans tre forskarutbildningar.²⁴

Mot bakgrund av att framtagande och genomförande av kurser på forskarnivå upplevdes som omständligt gjordes en översyn inom produktionsteknik under hösten 2017. Arbetet resulterade i en tidsatt processkarta innehållande tydligare roll- och ansvarsfördelningar, samt kortare ledtid för administrationen av kursverksamheten. Den tydligare roll- och ansvarsfördelningen har minskat dubbelarbete och förenklat och säkrat rutinerna kring kursverksamheten.

Baserat på vad som framkommit i de kompletterande skriftliga och muntliga utvärderingarna är doktoranderna överlag nöjda med högskolans kurser på forskarnivå. Hur kurserna har utvecklats vad gäller form och innehåll har varierat. En del kurser har gjort mindre revideringar medan andra har genomgått större. Dokumentation och ansvar ligger här mycket på respektive lärarlag. Genom den dialog som i muntlig form hållits med kursdeltagarna har positiva synpunkter framförts på blandningen av doktorander inom olika ämnesområden. Dessa kommentarer har spridits som erfarenheter och idéer, vilka har tagits tillvara och utvecklas i samband med ämnesrådets kvalitetsutvecklingsarbete.

Högskolan samlar också in synpunkter på utbildningen från doktoranderna, förutom kursvärderingar sker det genom enkät till doktorander som disputerat/avslutat sina studier. Vidare genomförs under i början av 2020 en doktorandbarometer om doktoranderna fysiska och sociala studiemiljö.

---

²⁴ <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/kvalitetsarbete/utbildningsutvarderingar/>

Ett tidigare utvecklingsområde för tredjepartsdoktorander är att de saknar den dagliga kontakten med sin utbildningsmiljö då de befinner sig på sina respektive arbetsplatser utanför högskolan. Därför införde man under hösten 2019 avstämningsmöte med de tredjepartsdoktorander som endast har sitt avhandlingsarbete kvar att examinera, dvs som är klara med sina kurser och står inför slutseminarium och disputation. Vid sidan av berörd tredjepartsdoktorand, närvarar representant från ledning, studierektor och institutionens handläggare för forskarutbildningen på mötena. Detta ska utvärderas för att eventuellt permanentas samt eventuellt införas på högskolans samtliga forskarutbildningar.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolan har en tydlig struktur för hur vi lyfter upp utvecklingsområden från programnivå till högskoleledning. Det är en styrka.

Det har funnit ett system för uppföljning av utbildningarna på forskarnivå ända sedan högskolan fick rätt att utfärda examen på forskarnivå 2011. Samtliga av högskolans tre utbildningar på forskarnivå har fått godkänt i UKÄ:s utbildningsutvärderingar.

Ett utvecklingsområde är kvalitetssäkringssystemet för utbildning på forskarnivå, där nämnden behöver göra en översyn så att insatserna står i proportion till resurser. Exempelvis är studierektorsrapporten alltför ambitiös och resurskrävande i sin nuvarande form.

3.6 Publicering av granskningsresultat

Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.

Högskolan informerar om pågående och avslutade UKÄ-granskningar av utbildningar som nyhet på intranätet och på den externa webben. På den externa webbsidan för högskolans kvalitetsarbete finns länkar till alla UKÄ:s utbildningsgranskningar²⁵ och tematiska utvärderingar från 2012 och framåt. Högskolan har hittills inte systematiskt publicerat vilka åtgärder granskningarna har lett till, och vilka resultatet det har gett. I dagsläget sker mycket av kommunikationen kring detta endast inom ramen för högskolans ledningssystem. Här finns ett behov av en kommunikationsplan för hela kvalitetssystemet där vi målgruppsanpassar informationen.

Med hänsyn till att kvalitetssäkringssystemet för utbildning är relativt nytt har högskolan ännu inte publicerat olika resultat från de egna granskningarna i någon högre grad. Uppföljningsresultat kommer att läggas ut på webbsidan för kvalitetsarbete, exempelvis nämndernas sammanställningar av programrapporter och i dem identifierade utvecklingsområden, samt de beslut som fattas som en konsekvens av dessa. Rutiner för att kommunicera dessa resultat behöver tas fram.

Resultat från genomförda studentenkäter/undersökningar har redan kommunicerats inom ramen för ledningssystemet och sammanställningar av resultat publiceras på hemsidan. Nybörjarenkäten som genomförs årligen i september månad kommuniceras primärt till högskolans förvaltning, då den fokuserar på det högskoleövergripande mottagandet och stödfunktioner till nya studenter. Programenkäten skickas ut till samtliga avgångsstudenter på program och resultaten kommuniceras till institutionernas ledningsgrupper och programråd via akademistöd. Sammanfattande resultat finns på högskolans webbsida för kvalitetsarbete.

---

²⁵ <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/kvalitetsarbete/kvalitetsutvarderingar>

Studentbarometern skickas ut till samtliga programstudenter vid högskolan och ska genomföras på hösten varje år enligt kvalitetssystemet. Efter några års uppehåll har undersökningen genomförts igen våren 2019. Nästa gång blir hösten 2020. Resultaten från 2019 har kommunicerats mot olika intressenter inom högskolan, inklusive studentkåren, genom presentationer på möten. Fördjupade analyser av delområden har distribuerats till berörda intressenter efter förfrågan, till exempel IKT-rådet, Studenthälsan och Samordningsgruppen för lika villkor. Sammanfattande resultat kommer att publiceras på högskolans webbsida för kvalitetsarbete.

När det gäller kommunikation av resultat från kursvärderingar är nuvarande rutin att kursansvarig och eller examinator kommenterar inkomna synpunkter på genomförd kurs samt ger egna reflektioner kring hur kursen kan utvecklas till nästa gång. Detta publiceras sedan på kursens sida i lärplattformen Canvas, där den kan nås av studenterna. Kursrapporter redovisas i programråd, och programrapporter även för ledningsgrupp och institutionsnämnd. Däremot saknas det högskoleövergripande rutiner för att publicera eller kommunicera protokoll från programråd, kursrapporter och enskilda programrapporter.

Utvecklingsarbeten med relevans för kurser och program kommuniceras och redovisas i programråd (där studentrepresentanter ingår), programmöten (alla lärare som undervisar på programmet) samt i kvalitetskonferenser och i ledningsgrupp. I de fall det finns externa intressenter representerade i programråd eller i ett branschråd får de information om granskningar via programrådet/branschrådet.

Styrkor och förbättringsområden

Kommunikation av granskningsresultat fungerar väl inom ramen för ledningssystemet, vilket säkerställer att intressenter inom det tar del av resultat och de åtgärder som genomförs för identifierade utvecklingsområden. När det gäller information på intranät och extern webb publiceras granskningsresultat, men inte systematiskt.

Som konstaterades redan i [bedömningsgrund 1.6](#) finns brister vad gäller systematiken i de publiceringar som görs på webben. Här behöver vi utveckla ett gemensamt sätt att kommunicera granskningsresultat. Kommunikationsavdelningen har fått i uppdrag att ta fram en kommunikationsplan för högskolans kvalitetsarbete, där granskningsresultat är en del. I denna strategi är det ett särskilt utvecklingsområde att tydligare kommunicera vilka åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna, vilket i dagsläget görs i någon större utsträckning.

Ett annat utvecklingsområde är att förbättra rutiner och system för att synliggöra kursvärderingar för alla studenter på högskolan, inte bara de som nyss har gått den aktuella kursen.

4 Bedömningsområde: Jämställdhet

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att jämställdhet beaktas i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande. Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Det handlar om såväl jämn könsfördelning som att uppmärksamma attityder, normer, värderingar och ideal som påverkar villkoren för kvinnor och män.²⁶

Lärosätet beaktar jämställdhet systematiskt som en del av lärosätets kvalitetssystem och kvalitetsarbete. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet förbättrings- och utvecklingsbehov. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt utbildningarna utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta jämställdhet i sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar utförs ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer jämställdhet i utbildningarna, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

4.1 Jämställdhet i utbildningarna

Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

Övergripande ramverk och processer

Jämlikhet mellan könen, det vill säga jämställdhet, är en central del i Högskolan Västs arbete med att skapa ett inkluderande lärosäte, inom både utbildning och forskning, och återfinns i

---

²⁶ Se Jämställdhetsmyndighetens hemsida: www.jamstalldhetsmyndigheten.se

flera styrande dokument. Den övergripande värdegrunden anger att högskolan ska vara ett inkluderande lärosäte. *”Verksamheten vid Högskolan Väst utgår från och försvarar principen om alla människors lika värde där demokrati och mångfald bidrar till social välfärd, rättvisa och hållbar samhällsutveckling”*. Den strategiska plattformen beskriver att högskolans arbete med inkludering, arbetsmiljö, mångfald och jämställdhet är några av de viktigaste delarna i högskolans arbete för den hållbara högskolan: *”Vi strävar efter delaktighet hos medarbetare, studenter och samarbetspartners. Vi är öppna mot omvärlden och välkomnande mot dem vi möter och drivs av att möjliggöra människors potential, oavsett kön, ålder och bakgrund. Jämlikhet och allas lika värde är självklart. Vi vet att mångfald gör oss starkare och att ömsesidig samverkan är vår viktigaste framgångsfaktor”*.²⁷

Utgångspunkten för vårt strategiska jämställdhetsarbete är arbetet med jämställdhetsintegrering av högskolor och universitet (JiHU) samt högskolans arbete med lika villkor utifrån diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder. Arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor är inkorporerat i högskolans övergripande verksamhetsplan och följs årligen upp i samband med årsredovisning och övrig verksamhetsuppföljning. Arbetet följs också upp i samordningsgruppen för lika villkor och jämställdhet, där ledning, lärare, studenter, fackliga representanter och HR finns representerade i syfte att ständigt utveckla och förbättra arbetet med jämställdhet och lika villkor. Vidare finns arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor beskrivet i Högskolan Västs plan för lika villkor (dnr 2018/551) samt Plan för jämställdhetsintegrering vid Högskolan Väst.²⁸

Handlingsplanen för jämställdhetsintegrering pekar ut tre prioriterade områden för perioden 2017-2019: att (1) motverka könsbundna studieval till högskolans utbildningar, att (2) förbättra kvinnors och mäns genomströmning i utbildningarna samt att (3) motverka ojämställda karriärvägar inom akademien. Arbetet konkretiseras genom fyra piloter med syfte att dra generella slutsatser och erfarenheter för att därefter kunna integrera perspektivet bredare på lärosätet.²⁹ Det plandrivna arbetet utgår från en intersektionell förståelse av jämställdhet, med normmedvetenhet och normkritik som pedagogiskt verktyg. Begreppen kommer därför att återkomma i den fortsatta redogörelsen av bedömningsgrunden.

Systematiskt arbete med jämställdhet i utbildning

Att motverka könsbundna studieval och förbättra genomströmningen handlar bland annat om att utveckla utbildningarnas innehåll och föra in jämställdhetsperspektivet i de kvalitetssystem som reglerar utbildningarna. Det handlar också om att integrera jämställdhet i utbildningens utformning och genomförande, där jämställdhet både är ett pedagogiskt verktyg och ett verktyg för att skapa mer inkluderande studiemiljöer och i längden mer jämställda yrken och samhällen. Ett sådant exempel, och ett av pilotprojekten i arbetet med JiHU, är sjuksköterskeutbildningen. Denna har systematiskt arbetat med införandet av normkritiskt och normmedvetet perspektiv i utbildningens kvalitetssystem, bland annat via lärandemål. Ett annat exempel är pilotsatsningen inom ingenjörsprogrammet elkraft, där stort fokus varit på att utveckla kommunikationen i och kring programmet, att bli mer inkluderande och jämställd.³⁰

För att möjliggöra för lärarna att arbeta med jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning

²⁷ Högskolan Väst Strategisk plattform (dnr 2017/1391), <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/vision-och-strategisk-plattform/karnvarden/>

²⁸ <https://www.hv.se/globalassets/dokument/lika-villkor/hogskolan-vast-plan-for-lika-villkor---2018-551-a-21.pdf>; <https://www.hv.se/globalassets/dokument/lika-villkor/atgardslista-for-arbetet-med-lika-villkor-2018-2020.pdf>; <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/lika-villkor-och-jamstalldhet/jamstalldhetsintegrering/>

²⁹ Läs mer på <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/lika-villkor-och-jamstalldhet/jamstalldhetsintegrering/pilotsatsningar/>

³⁰ <https://www.hv.se/utbildning/program/elektroingenjor-elkraft-heltid-campus-tgelk/>

och genomförande arbetar lärarlagen med värdegrundsfrågor och normkritik. En poänggivande högskolepedagogisk kurs i normkritisk pedagogik³¹, NPH600, där jämställdhet och genuskunskap ingår, har därför utvecklats och ges av den högskolepedagogiska enheten på Högskolan Väst (se även [bedömningsgrund 2.2](#)). Normmedvetenhet är ett viktigt verktyg för att skapa förståelse för de mekanismer som kan bidra till ojämställdhet kopplat till utbildningarna och erbjuder konkreta metoder för undervisande personal att jobba med jämställdhet i undervisningssammanhang.

Den sistnämnda piloten i arbetet med JiHU, karriärvägar, fokuserar på att förebygga ojämställda karriärvägar inom akademien för forskarstuderande. I probleminventeringen av arbetet med jämställdhetsintegrering uppmärksammade dåvarande Forsknings- och utbildningsnämnden (FFUN) vikten av att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildning på forskarnivå, på grund av horisontell och vertikal könssegregering inom högskolans utbildningar på forskarnivå. Genom att införa jämställdhetsperspektiv i de kvalitetssystem som reglerar utbildningen, samt att stärka kunskapen kring jämställdhet bland handledare och forskarstuderande har målet varit att bidra till en minskning av denna segregering på lång sikt och skapa mer jämlika förutsättningar för forskarstuderande att kunna färdigställa sina studier.

I "Riktlinjer för utbildning på forskarnivå" (dnr 2018/725) beskrivs antagningsprocessen tydligt för att säkra en transparent urvalsprocess i syfte att säkerställa att det är de bäst kvalificerade sökande som antas till forskarutbildningen. Riktlinjen följer de nationella rekommendationerna för utbildning på forskarnivå som UKÄ tagit fram.

Förutom tydliga riktlinjer och rutiner har flera aktiviteter genomförts för säkring av att jämställdhet beaktas i forskarutbildningens genomförande. Det handlar om insamling av statistik via avhoppsanalyser och enkät om representation i nämnder och beslutande organ för att identifiera behov och åtgärder. Mallen för individuell studieplan har uppdaterats med en fråga om karriärsamtal i syfte att säkerställa att alla doktorander erbjuds karriärsamtal med sina handledare. Dessutom säkerställs jämställdhetsperspektivet genom återkommande och årliga utbildningspass kring jämställdhet för forskningsledare, handledare och forskarstuderande.

Utbildningarnas arbete med jämställdhet följs systematiskt upp via kvalitetssäkringssystemet genom programrapporterna. Det finns två frågor om jämställdhet i programrapportmallen: (1) Finns det inbyggda hinder för jämställdhet i utbildningens rekrytering, utformning och genomförande? (2) Verkar utbildningen för att utveckla studenterna mot ett demokratiskt och inkluderande synsätt?

Jämställdhet undersöks också genom andra verktyg på högskolan. En gång om året skickas enkäten studentbarometern till alla programstudenter. Den kartlägger studiemiljön bland studenterna utifrån ett antal bakgrundsvariabler (kön, ålder, utrikesfödda föräldrar) och ställer frågor med direkt koppling till alla diskrimineringsgrunderna och upplevelsen av studiemiljön kopplade till dessa områden (se även [bedömningsgrund 2.3](#)) Resultatet tas om hand av förvaltningens ledningsgrupp och relevanta avdelningar för vidare nedbrytning och analys samt prioritering av högskoleövergripande insatser kopplat till högskolans planerliga arbete med lika villkor (beskrivet ovan).

Studenter på sista året av sin programutbildning får en enkät kallad programenkät. Den inklu-

---

³¹ Kursen erbjuds till samtliga medarbetare, även den administrativa personalen, likaså ges särskilda seminarieserier till chefer och administrativ personal kring normmedvetenhet (i relation till deras olika ansvarsområde).

derar bland annat frågor om huruvida genus- och mångfaldsperspektiv är integrerat i utbildningarna. Resultatet överlämnas till respektive institutionerna för vidare nedbrytning och analys. Eventuella brister dokumenteras i kommande programrapport med förslag på åtgärder.

Institutionerna gör årliga genomströmnings- och avhoppsanalyser, för uppföljning av prestation, genomströmning och avhopp per program där kön är en av variablerna. Utbildningsnämnden och projektet Trackit har också genomfört genomströmnings- och avhoppsanalyser, med syfte att bland annat identifiera behov kopplade till arbetet med jämställdhet och lika villkor.

Under 2019 har högskolan börjat arbeta med resultat och behov identifierade i ovannämnda undersökningar, för att få med dem i högskolans planer kring jämställdhet och lika villkor, både högskolegemensamt och på lokalt.

Arbetet med att systematiskt beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande sker dels genom ovan beskrivna processer, dels genom det utbildningsnära arbetet på institutionsnivå, vilket exemplifieras nedan.

Institutionen för hälsovetenskap (IH) har under flera år haft ett stort fokus på att integrera normmedvetet perspektiv i sina utbildningsprogram och kurser (där förståelse om jämställdhet och ojämställdhet är en del av det normmedvetna perspektivet) samt att öka kompetensen kring normmedvetenhet och normmedveten pedagogik i kollegiet. Institutionens tre program har alla normmedvetna lärandemål och normmedvetenhet finns med som pedagogiska ”strimor”, i föreläsningar, seminarium och examinerade moment. Det normmedvetna perspektivet utvärderas i kursrapporterna, vilka därefter följs upp på programrådsnivå samt i institutionsnämnden för att utveckla och förbättra arbetet. Majoriteten av lärarna har själva gått de kurser inom normmedveten pedagogik som högskolan och den egna institutionen erbjuder.

Institutionen för individ och samhälle (IoS) har integrerat jämställdhetsperspektivet i flera av sina program och kurser och det finns lärandemål kring jämställdhet. Som exempel behandlas och examineras områden som ska göra blivande grundlärare medvetna om strukturer och hur deras handlingar kan inverka på jämställdhets- och jämlikhetsarbetet, vilket ger dem verktyg och kunskap för sitt kommande yrkesliv.

Undervisningsformerna syftar till att skapa medvetenhet om hur det egna förhållningsättet inverkar på jämställdhetsarbetet och består av egna reflektionsuppgifter, studiegruppsuppgifter, tvärgruppsseminarier och övningar som ska synliggöra hur studenternas egna medvetna och omedvetna perspektiv och handlingar kan inverka på jämställdhets- och jämlikhetsarbetet. För att möjliggöra att samtliga lärare kan applicera jämställdhetsperspektivet i undervisningen arbetar lärarlagen med bland annat värdegrundsfrågor och normkritik vid gemensamma institutionsdagar.

På institutionen för ekonomi och IT (EI) görs olika jämställdhetsinitiativ, till exempel seminarium, workshopar och gästföreläsningar för att öka kunskap, insikt och förståelse hos medarbetarna. Lärarna uppmanas också att genomgå högskolans kurs i normmedvetenhet som del av sin kompetensutveckling. Ett fokuserat arbete har varit att få jämnare könsbalans i utbildningen och därför har texter och bilder för rekryteringsinsatser granskats utifrån ett genusperspektiv. Inom programmet Systemutveckling, IT och samhälle har jämställdhet särskilt beaktats vid kursvärderingar, både på individuell- och gruppnivå, och jämställdhet är en särskild punkt att beakta vid ”kursdiskussion” (som är ett analys- och utvecklingsmöte efter varje kurs där kursansvarig, programansvarig och avdelningschef går igenom genomförd kurs och arbetar med kvalitetsutveckling inför nästa kurstillfälle). Vid avhops- och genomströmningsanalyser görs sedan 2018 en uppdelning mellan kvinnor och män. Uppföljningen har visat att det finns könsmonster där män är överrepresenterade bland dem som inte klarar eller hoppar av vissa

kurser. Kunskapen här återförs till programråden att analysera och vid behov sätta in åtgärder eller förändringar, vilket följs upp löpande på institutionsnivå i kvalitetsarbetet.

Vid institutionen för ingenjörsvetenskap (IV) har insatser för att motverka könsbundna studieval genomförts systematiskt sedan mitten av 1990-talet genom olika "Tjejer och teknik"-åtgärder. Det senaste heter "Operation Teknik" och startade 2018. Medarbetare vid institutionen deltar i olika nätverk och projekt för att bidra till ökad jämställdhet. Genom jämställdhetsintegreringsprojektet har bilder och texter för programinformation utvecklats. Flera lärare har deltagit i den högskolepedagogiska kursen i normkritiskt förhållningssätt, vilket direkt påverkat pedagogiken och upplägg i undervisningssituationen genom att till exempel beakta jämställdhets- och mångfaldsaspekten vid gruppindelning, införa varierande undervisningsformer och användandet av exempel i undervisningen. Lärarna uppger också att språkbruket är viktigt.

Tillsammans med GKN Aerospace drivs ett mentorsnätverk med syfte att stärka kvinnors förutsättningar när de kommer ut i arbetslivet efter genomförda studier. För närvarande har institutionen fem blivande kvinnliga ingenjörer som har mentorer inom industrin. Ledningen har identifierat jämställdhet som ett utvecklingsområde för institutionen, då jämställdhet i nuläget inte är integrerat i kurs- och examensmål och kartläggning ska göras.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolan har en hög ambition vad gäller jämställdhetsarbetet, både som myndighet och som utbildningsanordnare och det speglas tydligt i värdegrund, strategisk plattform och övergripande verksamhetsplan. Arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor är inkorporerat i högskolans övergripande verksamhetsplan och följs årligen upp i samband med årsredovisning och övrig verksamhetsuppföljning. Arbetet följs också upp i samordnings-gruppen för lika villkor och jämställdhet, där ledning, lärare, studenter, fackliga representanter och HR finns representerade i syfte att ständigt utveckla och förbättra arbetet med jämställdhet och lika villkor. Vidare finns arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor beskrivet i två separata planer, "Högskolan Västs plan för lika villkor" samt "Plan för jämställdhetsintegrering vid högskolan Väst".

Några institutioner har länge arbetat systematiskt och strukturerat med att utveckla jämställdhetsperspektivet i utbildningarna. Andra utbildningar, där jämställdhetsperspektivet inte faller lika självklart, kan med fördel ta hjälp av sjuksköterske- och lärarutbildningarna för egen utveckling.

Ett utvecklingsområde är kontinuerlig utbildning för ledning och andra medarbetare för att kunna bedriva ett fortsatt framgångsrikt utvecklingsarbete. Utbildningsbehovet är större på vissa arbetsenheter.

Högskolan har identifierat att Ladok 3³² inte stödjer möjligheten att ta fram könsuppdelad statistik avseende genomströmning och avhopp, vilket är ett nationellt utvecklingsområde.

---

³² Nationell databas för studentprestationer

5. Bedömningsområde: Student- och doktorandperspektiv

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att studenter och doktorander har goda förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Lärosätet engagerar och motiverar studenter och doktorander att ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningarna. Student- och doktorandperspektivet beaktas systematiskt som en del av lärosätets kvalitetssystem och kvalitetsarbete. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av förbättring och utveckling av studenters och doktoranders förutsättningar att utöva inflytande över utbildningarna och sin studiesituation. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar kontinuerligt student- och doktorandperspektivet. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att verka för studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta student- och doktorandperspektivet och säkerställa goda förutsättningar att utöva student- och doktorandinflytande i utbildningarna. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet utförs, vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar, ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer ett väl utvecklat student- och doktorandperspektiv, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

5.1 Inflytande över utbildning och studiesituation

Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att verka för studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

Övergripande bestämmelser

Högskolan Väst har en riktlinje för studentinflytande, beslutad av rektor 2011 (dnr 2011/255). Riktlinjen för studentinflytande slår fast att studentinflytande betraktas som en kvalitetsaspekt

vid Högskolan Väst. Den innefattar studenter på samtliga nivåer.

Enligt riktlinjen har studenterna rätt att vara representerade i samtliga beslutande och beredande organ, där studentkåren utser representanterna. Högskolan ska erbjuda studentrepresentanterna utbildning om högskolans organisation och vad det innebär att vara studentrepresentant samt skapa rimliga förutsättningar för ett reellt studentinflytande. Med reellt studentinflytande menas att studentrepresentanter har rätt till att få till exempel frågor, problem och omständigheter förklarade så att deltagandet sker på lika villkor. Vidare ska högskolan underlätta för studenter att genomföra kårarbete under den egna utbildningen, parallellt eller genom studieuppehåll.

Högskolans student- och doktorandinflytande styrs formellt genom ett avtal som är tecknat mellan Studentkåren vid Högskolan Väst (SHV) och högskolan. Detta avtal tillkom i samband med att kårobligatoriet avskaffades år 2010 och benämns "Avtal om stöd för studiesocial verksamhet och service till studenterna vid Högskolan Väst" (HV 2019/271). I avtalet regleras högskolans ekonomiska åtaganden gentemot kåren samt hur högskolan ser på studenters engagemang i kårarbete. Avtalet beskriver kårens åtaganden, till exempel att svara för studiebevakning, samt innehåller en bilaga som reglerar möten mellan studentkåren och ledning på högskolenivå och institutionsnivå, minst två gånger per termin. Formerna för dessa möten varierar mellan institutionerna.

Högskolan har i årsredovisningen en kort redogörelse för studentinflytande, och Studentkåren vid Högskolan Väst har en egen inlaga i årsredovisningen där de ger sin syn på året som gått.

Studentinflytande i praktiken

Högskolans riktlinje för studentinflytande (dnr 2011/255) pekar ut de tillvägagångssätt och metoder vi använder sig av för att realisera studentinflytandet i praktiken. Det sker främst på två sätt, (1) studentkårens medverkan i beslutande och beredande organ inom högskolan och studenternas rätt till representation i alla beslutande och beredande organ och (2) genom olika former av utvärderingar.

I beslutande och beredande organ behandlas frågor som har betydelse för utbildningen eller studenternas och doktorandernas situation. Studentrepresentanterna utses av studentkåren och företräder studenterna/doktoranderna. Studentrepresentation finns i högskolestyrelsen och Forsknings- och utbildningsnämnden, Anställningsnämnden, Disciplinnämnden, institutionsnämnderna, skyddskommittén samt i olika råd som exempelvis programråd, bibliotekets utvecklingsråd och samordningsgruppen för lika villkor.

Doktorandrepresentation finns i ämnesråden, Forsknings- och utbildningsnämnden, institutionsnämnderna samt Primus styrgrupp. Utöver representation i beslutande och beredande organ har doktorander rätt att utöva inflytande över och påverka sin egen utbildning och studie-situation, bland annat genom uppföljningssamtal med huvudhandledare, kursvärderingar och årliga medarbetarsamtal med närmaste chef.

På ämnesrådets möten har doktorander och studentkåren en stående punkt på dagordningen som ger dem möjlighet att belysa, framföra och diskutera sådant som de önskar. Representationen i ämnesrådet är helt avgörande för den nära kontakt till doktorander som skapats i miljöerna kring forskarutbildningen och det påverkansarbete som doktoranderna utför. En stående punkt för doktoranderna vid varje möte, samt transparens och tillgänglighet av bland annat minnesanteckningar, har bidragit till det positiva utfallet. Ämnesrådet är ett bra forum för doktoranders möjligheter till påverkan, vilket bekräftas genom hög doktorandnärvaro samt deras engagemang och inflytande. Viktigt att notera är att doktorander genom sin representation

i både FUN och ämnesrådet deltar i den årliga uppföljningen enligt högskolans kvalitetssäkrings-system för utbildning på forskarnivå.

Studenter/doktorander medverkar i en rad utvecklingsgrupper i program- och ämnesråd och andra grupperingar på institutionsnivå. Hur representationen ser ut skiljer sig mellan olika program och institutioner. Programråden och ämnesråden har ett bestämt antal student- och doktorandplatser, varav flera är vakanta eftersom de inte har kunnat besättas. Högskolan och studentkåren bevakar utvecklingen och har en kontinuerlig dialog kring förbättringar och utvecklingsinsatser som kan behöva göras för att rekrytera fler studentrepresentanter.

Kursvärderingarna är en viktig källa till information om studenternas synpunkter om utbildningens innehåll och för deras möjlighet att ha inflytande över sin utbildning. Fram till och med 2011 var systemet för kursvärderingar pappersbaserat och byggde på den enskilda lärarens vilja och ambition. Alla kursvärderingsrapporter som genomfördes publicerades i en sökbar databas. Högskolan saknade möjlighet att säkerställa att kursvärderingar genomfördes på alla kurser, och att studenterna fick den information och återkoppling de har rätt till. Därför infördes ett elektroniskt system 2011 med gemensam frågemall för alla utbildningar på högskolan. Enkätverktyget integrerades med högskolans tidigare lärplattform i ett helt automatiserat flöde som säkerställde att kursvärderingar genomfördes och publicerades. Den gemensamma mallen ersattes 2015 av institutionsspecifika frågemallar, som användes fram till vårterminen 2019. Kursvärderingarnas automatiserade flöde har troligen dels bidragit till gradvis sjunkande svarsfrekvenser i kursvärderingarna, dels till lärarnas sjunkande engagemang för att göra sammanfattande kursrapporter i systemet.

Frågan om studenternas fritextsvar har aktualiserats flera gånger, men blev skarp i januari 2018 då de fackliga organisationerna lyfte ett akut arbetsmiljöproblem för lärare. Det förekom att studenter lämnade kränkande fritextkommentarer om lärarnas person, och de fackliga organisationerna krävde att högskoleledningen vidtog omedelbara åtgärder för att stoppa detta. Efter en utredning såg högskolans ledning inget annat snabbt alternativ för att lösa det akuta problemet med lärarnas arbetsmiljö än att möjligheten att lämna fritextsvar helt togs bort.

Efter detta har andra problem uppstått, bland annat att engagemanget för kursvärderingar sjunkit både bland lärare och bland studenter. Hösten 2018 tillsatte kvalitetsrådet därför en fokusgrupp (under gemensam ledning av studentkårens vice ordförande och kvalitetschefen) med uppgift ta fram förslag på nya arbetssätt för att öka engagemanget för kursvärderingarna och få upp svarsfrekvensen. Gruppen valde att även utveckla innehållet i kursvärderingsmallen. Fritextsvar var en förutsättning för att få tillbaka engagemanget och frågor med öppna svar har återinförts. Nya rutiner och arbetssätt kommer införas i de lokala kvalitetssäkringssystemen. Under det kommande året ska högskolan följa upp arbetet med systematiska kursvärderingar, hur de hanteras och används i förbättringsarbetet.

När det handlar om återkoppling till studenterna är kursansvarig lärare ansvarig för att genomföra kursvärdering, sammanfatta resultatet och återföra det till studenterna inom fem veckor efter det att kursen avslutats (dnr 2012/1121). För utbildning på forskarnivå sker kursvärdering på samma sätt som för grund- och avancerad nivå. Resultaten behandlas på utbildningens ämnesråd som rapporterar till FUN. Resultaten av kursvärderingar ligger till grund för planering av nästa kurs och enligt nya arbetssätt ska resultat och åtgärder presenteras vid kommande kursstart. Om detta fungerar i praktiken har ännu inte följts upp.

Inom ramen för högskolans kvalitetssäkringssystem genomförs programenkäter på samtliga program under sista terminen. Resultatet distribueras till programråd och programansvariga, och utgör underlag till programrapporten. Programenkäter har genomförts vid högskolan i olika

former sedan många år, men har mellan åren 2012 och 2018 inte skett systematiskt och till samtliga program. Ett genomgående problem har varit att få studenter att svara på enkäterna. Under våren 2018 togs en ny enkätmall fram som delvis bygger på den norska "Studiebarometeret", vilket ger värdefulla möjligheter till jämförelser. Efter en pilotomgång genomfördes en enhetlig programuppföljning på högskolans samtliga program våren 2019. Resultaten av dessa har därefter distribuerats till samtliga programråd för vidare analys.

Bland erfarenheterna från den senaste omgången är att det idag inte fungerar att skicka enkäter via e-post. Studenterna verkar inte agera på meddelanden där. Från hösten 2019 kommer därför alla programenkäter att läggas in i och synliggöras i lärplattformen Canvas. En viktig komponent är att programansvariga är informerade och avsätter lektionstid för att få in tillräckligt många svar.

För att få in information om studenternas fysiska och sociala studiemiljö genomförs sedan våren 2019 en studentbarometer. Högskolan har genomfört studentbarometrar tidigare, men har arbetat fram en ny version som har ett snävare fokus på studiemiljö.³³ Enkäten skickas till samtliga programstudenter och genomförs årligen. Delarna i enkäten (övergripande upplevelse av Högskolan Väst, campusmiljö, studiestöd, digitala verktyg, studiesituation, lika villkor, studier och hälsa samt inflytande och delaktighet) är uppbyggda som moduler och kan varieras mellan utvärderingsomgångar. Vissa delar kan därför återkomma exempelvis vart tredje år. En erfarenhet från den första studentbarometern 2019 är att svarsfrekvensen behöver höjas för att kunna möjliggöra djupare analyser. En förändring är därför genomförd och i fortsättningen distribuera studentbarometern via lärplattformen Canvas. Resultatet kommuniceras till förvaltningens ledningsgrupp och olika grupperingar som analyserar och vidtar lämpliga åtgärder. Input från studentbarometern har till exempel tagits med i campusutvecklingsplanen.

I början av 2020 kommer en doktorandbarometer genomföras som efterfrågar doktoranders upplevelse av den sociala och fysiska studiemiljön. De anställda doktoranderna deltog i ARK34 (se bedömningsgrund 2.3) 2017 och deras resultat uppmärksammades särskilt vad gäller stress och tidspress. Problematiken diskuterades i den högskoleövergripande "Hälso- och arbetsmiljökommittén" där det konstaterades att problematik och förutsättningar var institutionsspecifikt. Ansvaret för att ta hand om resultaten och följa upp doktoranderna åligger prefekten och närmsta chef i årliga medarbetarsamtal. Den institution där problematiken var störst var väl medveten om situationen och hade redan under 2017 påbörjat och infört åtgärder.

Årligen genomförs en nybörjarenkät till samtliga nyantagna programstudenter. Syftet är dels att få en bild av vilka studenterna är och varför de sökte just sitt program, dels att nya studenter ska få möjlighet att ge synpunkter på hur den första tiden varit vid högskolan. Resultaten från nybörjarenkäten går till förvaltningens ledningsgrupp och olika grupperingar (*Ny student, Framgångsrika studier*) som analyserar och vidtar lämpliga åtgärder. Smygstartsveckan 2019 är till exempel ett resultat av nybörjarenkäten 2018.

Under 2019 introducerades en enkät riktad till de doktorander som disputerat under föregående år. Syftet med den enkäten är att följa upp doktorandernas upplevelse av de nyss genomförda och avslutade forskarstudierna vid högskolan. Enkäten belyser olika aspekter av forskarstudierna, som handledning, kurser, progressionsseminarier, forskningsmiljön samt förberedelse och planer för framtida karriär. Enkätresultaten kommer att presenteras för och diskuteras i FUN samt i ämnesråden.

Ett mer informellt, men viktigt, inflytande sker genom studenternas dagliga kontakt och dialog

---

³³ <http://studiebarometeret.no/no>

³⁴ <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/ark---arbetsmiljouundersokning/>

med lärare, främst i klassrummet och i anslutning till undervisning, men också genom att studenterna ligger nära lärarnas arbetsrum vilket uppmuntrar till dialog. De flesta studenter upplever en närhet till lärare och programansvariga, men detta varierar mellan olika program. I övrigt finns lärare tillgängliga för studenter att ställa frågor och diskutera sina studier även via andra kommunikationskanaler såsom e-post och via högskolans lärplattform Canvas.

Studentkåren är ofta inbjuden och delaktig i andra typer av forum än de formella som beskrivits ovan. Exempel på det är att kåren har träffar med institutionsledningarna där olika studentärenden lyfts. Högskolan har gjort en utredning av hanteringen av studentklagomål som visade på att institutionerna hanterar denna typ av ärenden, men att det finns ett behov av att tydliggöra processer och information. Studenterna vänder sig till sin lärare och därefter vid behov till programansvarig, avdelningschef, prefekt och i sista hand rektor. Institutionsledningen har regelbundna möten med studentkåren, och följer upp studentklagomål vid behov och samlat en gång per år. Studentkåren hjälper alla studenter som vänder sig till dem med klagomål genom att ta kontakt med högskolan och vid behov vara med vid möten. Klagomålen gäller oftast sådant som schema och examination, men kan även gälla till exempel trakasserier. Enligt studentkåren rör det sig om fem till sex ärenden per månad. De flesta löses genom information, och studentkåren tyckte att kontakterna med högskolan fungerade bra. Högskolan utreder för närvarande frågan om att anställa en studentombudsman.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolans kvalitets- och förbättringsarbete med kursutvärderingar är ett exempel där högskolan genom de behov som identifierats arbetat aktivt och fokuserat med att förbättra verktyget och studenternas inflytande samt öka engagemanget både hos lärare och hos studenter. Att ta tillbaka fritextsvaren, främst i kursvärderingarna, ser högskolan också som en viktig faktor till att öka engagemanget och svarsfrekvensen.

Införandet av Canvas bidrar också till ett förbättrat och utökat student- och doktorandinflytande då verktyget underlättar och effektiviserar processen kring att samla in underlag från studenter och doktorander samt höja svarsfrekvenserna (via exempelvis kursvärderingar och programenkäter). Variationen av verktyg som används är också en styrka då högskolan har möjlighet att samla in material från studenter både i början, under och efter sina studier.

För både studenter och doktorander finns det en hög representation i högskoleövergripande, beslutande organ. Det finns stor variation avseende representation på andra nivåer. Det är ett utvecklingsområde att tillsammans med studentkåren hitta sätt att öka studenternas engagemang och delaktighet på hela högskolan.

Ett utvecklingsområde är att tillgängliggöra kursutvärderingar med föreslagna och planerade förbättringsåtgärder till studenter via lärplattformen. I avsikt att öka svarsfrekvensen kommer högskolan därför att göra kursvärderingen synlig i studenternas Canvas-flöde (lättillgängligt i en mobilapplikation), så att de därigenom ses som en naturlig del av studierna. Även återkoppling av resultat från Studentbarometer och programenkät, samt synliggörande åtgärder som skett som ett resultat av dem är ett utvecklingsområde.

Ett annat utvecklingsområde är att säkerställa att alla studenter, oavsett studieform och studietakt, ges förutsättningar och möjligheter att utöva inflytande. I dagsläget finns uppföljningsenkäterna på engelska men de är inte skraddarsydda efter de specifika förutsättningar som kan råda på exempelvis distans- eller kurser för internationella studenter.

6. Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet har väl fungerande samverkan med arbetslivet som bidrar till att utveckla utbildningarna. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av utveckling av arbetsliv och samverkan i utbildningarna. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar utbildningarna så att de är användbara, samt utvecklar kontinuerligt studenternas och doktorandernas beredskap att möta arbetslivet. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta arbetsliv och samverkan i sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Beskriv hur lärosätet arbetar med samverkan med arbetslivet. Beskrivning kan också inkludera hur information och statistik av relevans för hur utbildningarna förbereder studenternas och doktorandernas inför arbetslivet inhämtas och används.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet utförs, vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar, ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer en väl utvecklad samverkan i planering och genomförande av utbildningarna och att utbildningarna väl förbereder studenter och doktorander för arbetslivet, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

6.1 Beredskap att möta förändringar i arbetslivet

Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Arbetsintegrerat lärande – Högskolan Västs profil

Högskolan Västs bärande idé är sedan start att skapa kunskap i samverkan mellan akademi, arbetsliv och omgivande samhälle, vilket berikar alla ingående parter på olika sätt och leder till

ökad kvalitet i utbildning och forskning. Denna idé realiseras via högskolans profil arbetsintegrerat lärande (AIL), ett perspektiv och arbetssätt som ska genomsyra alla utbildningar, från grundutbildning till forskarutbildning. I högskolans strategi slås det fast att högskolan ska ha "ett brett utbildningsutbud som genom utbildningsmodeller och former skapar möjlighet till livslångt lärande". För att nå hög kvalitet och relevans ska utbildningen vara nära kopplad till kommande yrkesliv och medborgarroll.

Många av högskolans utbildningar har en tydlig yrkesprofil och utbildar för sektorer där det finns stor efterfrågan på arbetskraft, till exempel lärare, sjuksköterskor och ingenjörer. Högskolan arbetar för att integrera AIL i alla utbildningar, vilket innebär att det ska finnas arbetslivsinslag eller medverkan från arbetslivet, samt att kursernas innehåll och pedagogiska upplägg ska stödja kopplingen mellan praktiska erfarenheter i arbetslivet och det teoretiska lärandet. Sättet på vilket AIL integreras och systematiskt utvecklas i utbildningarna skiftar mellan olika ämnen och utbildningar. Högskolan har emellertid ställt krav på AIL i sin process för utbildningsutbud samt för utbildningars inrättande, utveckling och arbetssätt.

Ansökan om inrättande av program beslutas av rektor, bereds på institutionsnivå, granskas och tillstyrks av Forsknings- och utbildningsnämnden (FUN) samt diskuteras i högskolans ledningsgrupp. Riktlinjerna för inrättande av program ställer krav på att ansökningar ska visa att programmet ligger i linje med högskolans vision och strategi, där AIL är en viktig del, samt att det finns en relevans för arbetsmarknadens behov.

I högskolans kvalitetssystem för utbildning är de årliga programrapporterna ett viktigt verktyg för att kartlägga styrkor och förbättringsområden i utbildningarna. Rapporterna ska redovisa programmets inslag av AIL och relevans för arbetslivet genom att redogöra för styrkor och förbättringsområden vad gäller om utbildningen a) är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet, b) integrerar AIL och samverkar med arbetslivet och omgivande samhälle samt c) tar tillvara eventuella samverkanspartners perspektiv på utbildningen.

Flera av de nationella examensmålen bidrar till att studenterna och doktoranderna utvecklar förmågor och beredskap för att möta förändringar i arbetslivet och samtliga program visar årligen genom examensmålsmatriser (i programrapporten) hur detta uppfylls och examineras i respektive utbildning och i vilka kurser detta sker. Nämnden har tagit fram ett stödmaterial för lärare i att skriva kursplaner, där det betonas att: "Lärandemål, läraaktiviteter och examinationsformer är viktiga bärare av det arbetsintegrerade lärandet (AIL) som via progression i utbildning och program tränar studenterna att bli stärkta och trygga i sin roll på väg in i arbetslivet". Uppföljning och utveckling sker inom ramen för kursvärderingar och programrapporter inom kvalitetssystemet.

I de årliga programenkäterna till studenter på sista året av sin utbildning finns frågor kring verksamhetsförlagd utbildning/liknande samt hur studenterna uppfattar sin utbildnings relevans för arbetslivet. Frågorna är tagna från NOKUT:s årliga Studiebarometeret, vilket ger jämförelsemöjligheter och studenterna har dessutom möjlighet att beskriva sina upplevelser i fritext. Resultatet från enkäterna tas omhand av programråden och används för utveckling, vilket dokumenteras i programrapporterna.

Samverkan på högskoleövergripande nivå

På högskoleövergripande nivå finns tre AIL-plattformar som är en viktig grund för högskolans samverkan och ger koppling till arbetslivet: Kommunakademien Väst, Produktionstekniskt Cent-

rum samt Fyrbodals Hälsoakademi. Till dessa AIL-plattformar kopplas i allt högre grad samverkansprojekt mellan studenter/doktorander och organisationer. Studenter och doktorander ges möjlighet till att aktivt integreras med och bedriva sin utbildning i olika typer av verksamhetsfält.

Kommunakademien Väst är sedan 2018 en samverkansorganisation mellan Högskolan Väst och samtliga fjorton kommuner i Fyrbodalen, den nordvästra delen av Västra Götalandsregionen. Det ömsesidiga arbetet syftar till att långsiktigt stärka kompetensförsörjningsförmågan i regionen och utveckla det livslånga lärandet. Organisationen har ett holistiskt och brett perspektiv och kanaliserar behov som fångas in mellan parterna. Det innebär bland annat att nytt lärande kan komma utbildningen tillgodo, kompetensutveckling- och utbildningsinsatser kan levereras till kommunerna och verksamhetsutveckling sker för alla parter.

Produktionstekniskt Centrum, PTC, är en sammanhållen högteknologisk forsknings- och laborationsmiljö för produktionsteknisk forskning och utveckling i samverkan mellan akademi och industri och drivs gemensamt av huvudparterna Innovatum, Högskolan Väst, GKN Aerospace och Swerea IVF. Utbildningarna på forskarnivå i produktionsteknik och programmen på avancerad nivå inom produktionsteknik och robotik samt viss undervisning på grundnivå är förlagd till lokalerna och utrustningen på PTC.

Fyrbodals Hälsoakademi är en strukturerad samverkan mellan Högskolan Väst, Närhälsan och NU-sjukvården³⁵ med syftet att stärka parternas möjlighet att bedriva framgångsrik utbildning, forskning och verksamhetsutveckling. Ett flertal forskarutbildningsprojekt inom informatik med inriktning mot AIL är knutna till exempelvis Fyrbodals Hälsoakademi.

Högskolan har representation av externa parter i högskolestyrelsen och den nya kollegiala nämnden FUN har två externa representanter från region och näringsliv. Många utbildningsprogram har antingen branschrepresentanter i sina programråd eller specifika branschråd knutna till programråden, vilka bidrar till omvärldsbevakning och utveckling av utbildningarna.

Samverkansformer och AIL-inslag i utbildningarna

Samverkan i olika former är väl utvecklat på högskolan och har systematiskt utvecklats och breddats under högskolans hela livstid. Det finns omfattande och varierande AIL-inslag i såväl pedagogiska metoder, aktiviteter som i kontakter med offentlig verksamhet, näringsliv och civilsamhälle. Dock ser det olika ut i utbildningarna. För att få en mer systematisk införd samverkan i alla utbildningar, större möjlighet till erfarenhetsutbyte och möjligheter att systematiskt följa upp och stärka AIL i högskolans utbildningar beslutade högskolestyrelsen i oktober 2018 att införa en AIL-certifiering av samtliga utbildningar. Arbetet leds av vicerector för AIL och har påbörjats med fyra pilotprogram. Målet är att samtliga utbildningsprogram ska vara certifierade år 2023.

Syftet med certifieringen är att alla studenter möts av och kritiskt kan förhålla sig till AIL-konceptet, dess innehåll, mervärde och utmaningar. AIL-certifiering ska också gälla för alla högskolans prioriterade samverkanspartners, i civilsamhälle, näringsliv och offentlig sektor. Under våren 2019 har ett planerings- och förankringsarbete gjorts. En arbetsgrupp med representanter för de fyra pilotprogrammen, för studentkåren och högskolepedagogiska verksamheten har påbörjat arbetet med att utforma kriterier för att kvalitetssäkra samverkan i kursplaner och utbildningsplaner.

---

³⁵ NU-sjukvården består av sjukhusen Norra Älvsborgs Länssjukhus (NÄL) och Uddevalla sjukhus.

Studenterna ska, enligt högskolans strategi, komma i kontakt med arbetslivet redan under studietiden och det sker på flera olika sätt. Inslag av AIL i utbildningarna syftar till att utveckla studenternas beredskap att möta arbetslivet och vara aktiva samhällsmedborgare. Det sker dels genom olika former av samverkan med arbetslivet, dels genom att arbetslivsperspektiv på annat sätt integreras i utbildningarna. I vilken omfattning detta görs i praktiken och på vilket sätt varierar mellan olika utbildningar och kommer tydliggöras i den kommande AIL-certifieringen.

Arbetsintegrerat lärande utformas på olika sätt i utbildningarna. Här följer flera exempel:

Personalvetarprogrammet erbjuder studenterna att under ett års tid ha en mentor som är yrkesverksam inom kunskapsfältet. Grupper om två till tre studenter träffar sin mentor fyra till sex gånger under perioden och reflekterar kring frågor om yrkesrollen och diskuterar problem/fenomen i relation till innehållet i kurser. Studenterna skriver en avslutande rapport där de reflekterar kring sina erfarenheter i relation till teori och praktik.

Tillsammans med 13 av regionens skolhuvudmän startade Högskolan Väst HT 2019 en AIL-läro-utbildning. Detta innebär att studenterna har en anställning som lärare parallellt med studierna på högskolan. Studenten arbetar 50 procent i en skola samtidigt som hen studerar till grundlärare med inriktning 4-6, med 70 procents studietakt. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, VFU, genomförs på den skola där studenten är anställd. Upplägget ger god möjlighet till integrering av teori och praktik.

Lantmätariingenjörsutbildningen lyfter in arbetslivet i klassrummet exempelvis genom material från verkliga fastighetsbildningsförrättningar. I utbildningen används samma programvaror som på samhällsbyggarens arbetsplats och analyser bygger på verkliga data som erhållits från samverkansparter. Studenterna får spela förhandlingsspel och upprätta exploaterings- och genomförandeavtal utifrån riktiga detaljplaner. Under sista vårterminen genomför studenterna en fallstudiekurs, där de tar ett helhetsgrepp om samhällsbyggnadsprocessen. I samarbete med Trollhättans stad väljs ett område som behöver förändras och studenterna upprättar förslag till ny detaljplan.

För studenter på sjuksköterskeprogrammet och utbildningarna för specialistsjuksköterskor sker lärandet i en verklighetstrogen vårdmiljö, i Kliniskt lärandecentrum, specialutrustade lokaler där studenterna tränar och lär sig att möta och kommunicera med patienter och deras närstående i olika vårdssituationer. Likaså tränar och lär sig studenterna olika vårdtekniska moment och handlingsberedskap i olika scenarier med hjälp av simulering. Scenarioträning utgår från patientfall med simuleringsdockor och arbetet sker i grupper av studenter där för- och efterreflektion används som pedagogisk metod. Den lärarledda träningen gör det möjligt för studenter på grund- och avancerad nivå att koppla teoretiska kunskaper till praktiska färdigheter. Målet är att studenten ska få en ökad trygghet för att möta patienter och vårdverksamhet. KLC präglas av ett personcentrerat, normmedvetet och hållbart synsätt på vårdande.

På fem program (Ekonom, Elektroingenjör (Elkraft), Industriell ekonomi, Systemutveckling - IT och samhälle samt Maskiningenjör) erbjuds utbildningsformen Co-operative education (Co-op) som Högskolan Väst var först med i Sverige och som har varit ett flaggskepp sedan starten 1990.

Co-op³⁶ innebär att studenter varvar studier på högskolan med tre till fyra betalda arbetsperioder ute på, för utbildningen relevanta företag, organisationer eller offentlig sektor. Arbetsperioderna ska omfatta minst 40 veckor, vilket innebär att studenten får närmare ett års arbetslivserfarenhet. Studenten gör normalt samtliga arbetsperioder hos samma arbetsgivare, men upplägget varierar beroende av utbildning. Uppföljning av Co-op perioderna varierar

---

³⁶ NU-sjukvården består av sjukhusen Norra Älvsborgs Länssjukhus (NÄL) och Uddevalla sjukhus.

också, men typiskt är att Co-opkoordinator och/eller lärare besöker studenten under arbetsperiod och tillsammans med student och lokal handledare diskuteras arbetets innehåll, studentens lärande och utvecklingsområden.

Upplägg av Co-op har varierat under de 30 år det bedrivits och utveckling har skett mot behoven i programmen och arbetslivet. Alla studenter vill inte läsa enligt Co-op och på vissa utbildningar är det periodvis svårt att hitta Co-op-platser, men programmen har utvecklat arbetssätt som säkrar att alla studenter utvecklar beredskap för arbetslivet. Exempel på detta är träning i att formulera CV, personligt brev, vad man ska tänka på vid en anställningsintervju, deltagande i seminarier och posterpresentationer där studenter redovisar sina Co-opperioder, eller grupparbeten, case och projekt i kurser där samarbete med Co-opföretagen förekommer. Dessa ingår som obligatoriska moment i ordinarie programkurser för alla studenter, vare sig de läser med Co-op eller inte, vilket innebär att inslagen examineras och följs upp genom kursvärdering. Värt att tillägga är att studenternas arbetslivserfarenhet tydligt berikar diskussioner i klassrummet.

Inom utbildning på forskarnivå är upplägget naturligt fokuserat på att doktoranderna ska utveckla beredskap att möta och driva förändringar i arbetslivet. AIL-perspektivet präglar metoderna och sättet att forska på genom att forskningen bedrivs i samverkan. Arbetsformerna bygger på ömsesidighet och erkännande av olika perspektiv i kunskapsutvecklingen, och att samverkansparter tillsammans identifierar forskningsfrågor och problem och gemensamt söker lösningar i samproduktion och via samfinansiering. UKÄ:s granskningar har omfattat samtliga av Högskolan Västs hittillsvarande utbildningar på forskarnivå³⁷. Bedömarna har kunnat konstatera att utbildningens utformning och genomförande systematiskt följs upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder doktoranderna för arbetslivet. Det sker i samband med att doktoranderna tillsammans med handledarna dokumenterar aktiviteter såsom kurser, konferensdeltagande, seminarieverksamhet och publiceringserfarenheter i den individuella studieplanen och i målmatriken som relaterar till forskarutbildningens nationella mål. Detta säkerställer såväl progression som en koppling mellan lärandeaktiviteter och examensmål. Samverkan med uppdragsgivare ger doktoranderna träning i planering och tidsanpassning och alla utbildningarna på forskarnivå har forskningsfrågor som är kopplade till arbetslivet, samhället eller externfinansiering av projekt. Samverkan sker också genom antagning av tredjepartsdoktorander, med anställning utanför högskolan, som bidrar med tydlig arbetslivsanknytning.

Arbetsintegrerat lärande som ämne för utbildning på forskarnivå och som forskningsområde ska kunna bidra med systematiska kunskaper om hur lärande och utveckling sker inom alla verksamhetsområden som kan karaktäriseras som arbete. I utbildningen samverkar de olika frågeställningarna för att belysa för ämnet relevanta forsknings- och samhällsproblem från olika perspektiv.

Gästföreläsare, gästlärare, adjungerade lärare, studiebesök, laborationer på företag eller i autentiska labb, användande av "riktiga" programvaror och data från verkligheten samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är andra vanligt förekommande former på många program som berikar studenternas utveckling. Programmen arbetar även med verklighetsbaserade case, verklighetsnära projekt samt AIL-kurser (praktik) för att länka samman teoretisk kunskap med praktisk kunskap. Examensarbeten på kandidatnivå och inom högskoleingenjörsutbildningarna genomförs i princip uteslutande i samverkan med arbetslivet, vilket förbereder studenterna väl för kommande yrkesliv.

---

³⁷ Se resultaten på <https://www.hv.se/om-oss/vision-strategier-och-satsningar/kvalitetsarbete/utbildningsutvarderingar/>

AIL-inslagen inom utbildning varierar stort, men kvalitetssystemet med kursvärderingar, kursuppföljningar, programenkäter och programrådets arbete med programrapporter och krav på uppföljning och återkoppling från nämnderna säkerställer att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringen i arbetslivet.

Ett exempel på utveckling som skett är att det via identifierade brister inom "arbetslivsanknytning" utvecklats ett koncept med "studentmedarbetare" inom ramen för de utbildningar där AIL-inslag var svaga. Konceptet har senare utvecklats inom flera områden. Studentmedarbetare är en tidsbegränsad avlönad anställning i både offentliga och privata organisationer. Arbetsuppgifterna ska vara kvalificerade och ha koppling till studenternas utbildning.

Lärandemiljöer

Open lab är en lärandemiljö som erbjuder kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan studenter, lärare och forskare, samt mellan akademi och arbetsliv. I och genom *Open lab* kommer studenterna engageras att utforska aktuella välfärdsutmaningar. Ett exempel på detta är att med hjälp av modern Virtual Reality-teknik kunna öva på att befinna sig i och hantera svåra situationer. Studenter har ofta inte möjlighet att närvara vid svåra samtal under sin verksamhetsförlagda utbildning, men med hjälp av Virtual Reality-teknik kan studenterna utvecklas i relation till yrkeslivets utmaningar, vilket är ett sätt att säkra relevansen i utbildningen.

Inom högskolans forsknings- och utbildningsmiljö Primus finns flera projekt för utbildningar i tät samverkan med produktionsteknisk industri. Kurserna tas fram i samverkan med industri-företagen, och anpassas efter deras behov, såväl till innehåll som format. Målet är att möta företagets specifika kunskapsbehov och utmaningar för att tillsammans skapa en effektiv och innovativ produkt. Kunskap och erfarenhet från utveckling och genomförande av dessa kurser kommer även andra studenter och doktorander tillgodo genom att lärare hela tiden får nya aktuella exempel och case som används i utbildningen på samtliga nivåer.

Högskolans CATC Scandinavia (*Cisco Academy Training Center*) är både ett utbildningscenter för Cisco-nätverksteknik och ett supportcenter. CATC en laborationsmiljö med tillgång till den senaste tekniken där yrkesverksamma från hela Skandinavien vidareutbildas och där studenter inom data/IT, främst de som läser programmet nätverksteknik och IT-säkerhet, utbildas och utvecklas för kommande arbetsliv.

Högskolan Väst har riktad information till studenter och doktorander om karriäraktiviteter i form av föreläsningar, seminarier och workshopar i samarbete med olika aktörer. Högskolan samarbetar också med studentkåren kring de årliga arbetsmarknadsdagarna, INWEST. Det finns också ett mångårigt samarbete med Drivhuset³⁸ för att stötta studenter att utveckla eget entreprenörskap under studietiden.

Styrkor och utvecklingsområden

Högskolans profil, arbetsintegrerat lärande, gör samverkan med arbetslivet till en tydlig och central strategi för att uppnå kvalitet i utbildning och forskning. Övertygelsen är att AIL och samverkan genomsyrar alla processer och bidrar till bättre kvalitet, vilket kommer medarbetare, studenter, doktorander och samverkansparter tillgodo.

---

³⁸ Se trollhattan.drivhuset.se

För att utveckla och förtydliga arbetslivsperspektivet i högskolans utbildningar har högskolestyrelsen beslutat att alla utbildningsprogram och samverkan ska ha en AIL-certifiering, vilket kommer utveckla och säkra AIL ytterligare. Arbetet med AIL-certifiering kommer tydliggöra hur lärandemål, läraktiviteter och examinationsformer säkrar det arbetsintegrerade lärandet som via progression i utbildning och program tränar studenterna att bli stärkta och trygga i sin roll på väg in i arbetslivet.

AIL-inslagen inom utbildning varierar stort, men kvalitetssystemet med kursvärderingar, kursuppföljningar, programenkäter och programrådets arbete med programrapporter och krav på uppföljning och återkoppling från nämnderna säkerställer att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringen i arbetslivet.

Sammantaget finns riktlinjer och systematiska arbetsätt som skapar förutsättningar för och säkrar att studenterna och doktoranderna är väl förberedda för kommande arbetsliv och har hög anställningsbarhet. Ett resultat av detta är att senaste uppföljningen av etablering på arbetsmarknaden visade att 86 procent av Högskolan Västs studenter hade en anställning ett år efter examen.³⁹

---

³⁹ UKÄ rapport 2019:22, *Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan*.